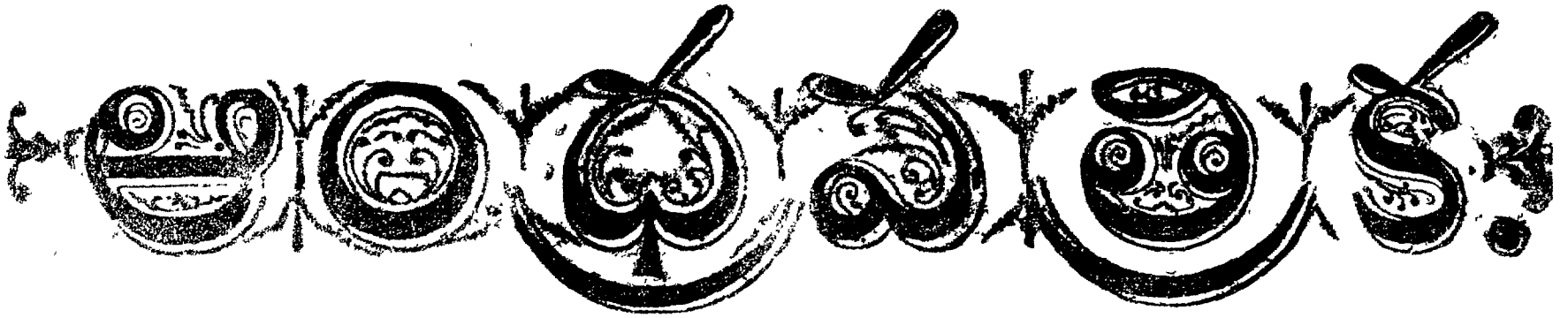

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడిచెక్రక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

31030

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

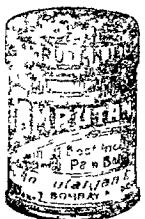
చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 4-న తేది శనివారము
శ్రీ రత్నాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్విజమాస శుద్ధ షష్ఠి ౬.

No. 157
సంచిక ౧౫౭

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష పేటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

ఆమృతాంజనము న క ల వి ధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాంబుపుబ్బె బాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల రూఢిమాఘను.
ఎగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును తుదగానే జెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొక్కలు తిసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

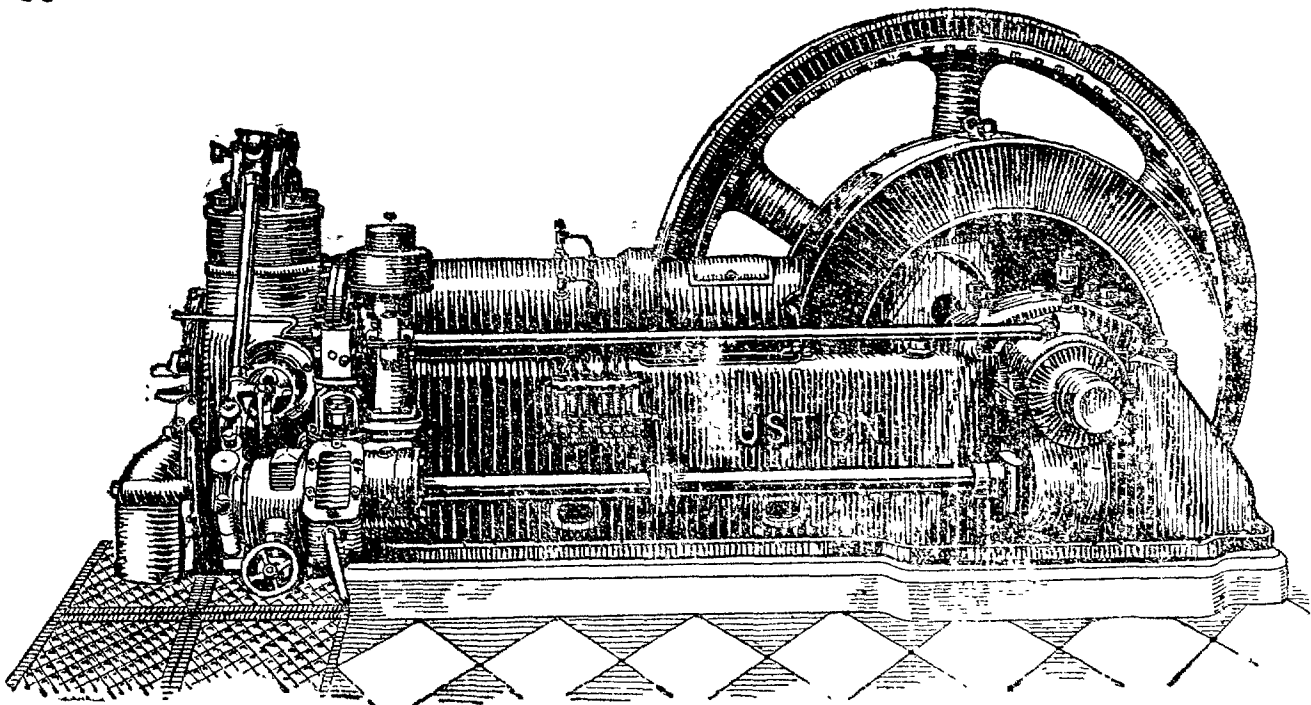
రైల్వేనిడబ్బీతో సహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
ఆమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రాక్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

సాయికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

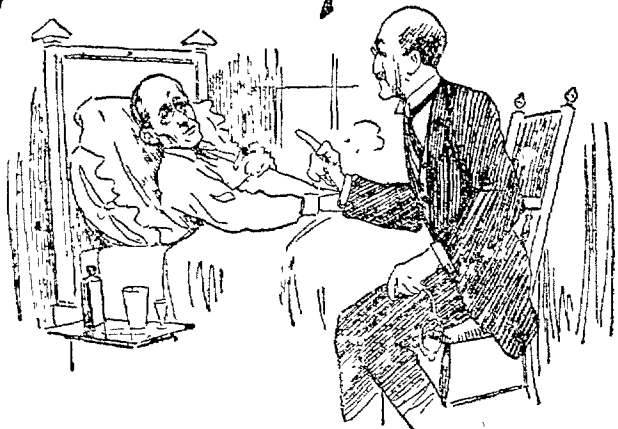
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటరాగును వ్రాయును
మద్రాసులో ఫోల్ విజంట్ల, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)

నరముల బలహీనత, దుర్బలత్వము, నశ్చలత్వము, రక్తహీనత, అజీర్ణము, మలబద్ధము, చెడుగక్కుము, రోగము నుండి నేలుట. కాఠిన్యము మూత్రపిండముల సంబంధ మై-వా-నములు, ఆయాసము, మెదడు శక్తి నెడకుట, కుష్మించుట అన్ని శ్రీ సంబంధమైన వ్యాధులు, వీలగుచు, నేగ రోగము మొదలగునాటికి వర్ణము చేర్చి తయారుచేయబడిన నర్విన్ నో బక్టేరియే పి.పి. గుఱు మిచ్చునది.

NERVINUS

Your only Chance.

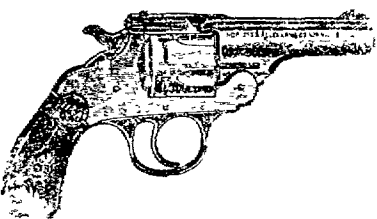

అనే మైన ప్రత్యేక ఔషధములు గణ మిన్యూషియాపస్సుకు "మీకు ఇదియే ఆధారము" అని నైద్యుడు చూపుడు. డాక్టర్ పి. టి. పేక్! పేకర్ ఫూరు, సింధునండి వ్రాసినది "అది మిక్కిలి ఉపయోగకారి" డాక్టరు ఎన్. మాస్సి, అహమదాబాదునుండి వ్రాసినది "న్యూరన్ సీనియా రోగికి మంచి గుణ మిచ్చినది" డాక్టరు ఎన్. సి. దత్తు, శ్యానిటిరి ఇన్స్టిట్యూట్, కాశీభూరు, కలకత్తానుండి తెలిపినది: "అమోఘమైన గుణము కలిగినది" డాక్టరు ఆర్. ఎన్. ఘోష, జయతారనుండి వ్రాసినది: "ఉపయోగము లేదని చేయవలసిన వ్యాధులు బాగుగా కుదినవి" డాక్టరు డి. పి. వెకరసిలోనుండి వ్రాసినది: "అత్యద్భుతము".

ఒకరెలకు సుపొపు వర్ణముతో మిలితమైన నర్విన్ గుఱు ఔషధము ధర రూ 5.0-0, పైన రుద్రుటకు ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-8-0, రెండురుకులసి రూ 7 0 0. వి. పి. చార్లీ ప్రత్యేకము. తీవ్రమయొక్క శుభ్రమును ఆసుభవిందుటకు యిష్ట మున్న వారందరును తక్షణమే ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

BEHAR CHEMICAL WORKS, CLEVELAND ROAD, BHAGALPUR.
BRANCH—MIHIJAM. Telegrams "Chemists," Bhagalpur.
or direct from agents Messrs. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Branches Madras and Ootacamund. Messrs. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacanno Mudaliar, Madras. A. Abid & Co., Hyderabad, Deccan, Woollen Mart, Mangalore. T. C. Nataraj & Co., Mysore, Spencer & Co., Champion Reefs. Colombo Apothecaries Co., Ltd., Colombo, and Chemists and Druggists everywhere.

ఒంటివారముతోటా రుద్రు కి ముగిసినది (8088) కానావిధమున కివాల్చు అనులే విత్తుతోటా రుద్రునవి [స్టాంపు రుద్రు 3 సం॥]

ధ ర లు
వరసము.
కృతలగాను
ఉచితము

ధరము 3.00 3.00 3.00 అందులలో కొరకును విన్నది. కేసులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ కొరకును యుక్తము. కానావిధమున కివాల్చు అనులే విత్తుతోటా రుద్రునవి [స్టాంపు రుద్రు 3 సం॥]

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్ వీన్ వేనా

కానావిధమున కివాల్చు అనులే విత్తుతోటా రుద్రునవి [స్టాంపు రుద్రు 3 సం॥] సాధారణముయిన "ఆ గేట్" కలము 2957 కూడాగా ఉపయోగించుటకు ఉత్తమము "ఆ గేట్" గానావిధమున కివాల్చు అనులే విత్తుతోటా రుద్రునవి [స్టాంపు రుద్రు 3 సం॥] (2957)

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూర్యులెన్నుకంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి
మిక్కిలినయ్యకమైనవి ఆడంబరములేని పాలిసియన్ ప్ర పంచకుండు ఆంధ్రులకు తెలియును.
పాలిసియన్ మంచిక్రయమునకు యిచ్చుటకు వీలు గలదు.
గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సు షీటుకు, ప్రాప్తికముకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
శాంగురూపుబొంబాయి
152 కమ్యూనికేషన్
మద్రాసుబొంబాయి
9/10 సెకండులై నుబీచి

ఆనందా శ్రమ గ్రంథరత్న మాల

శ్రమ ముసలకు సద్దముగానుండు ప్రతిభావలసిన పట్టిక.	
శ్రమముగవర్ణిత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రమవాంఛనమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్లు పేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోలైండు గిల్లు పేరు సహస్రనామ స్తవకం	1 18 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద స్తోత్రములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షము సానానైండు	0 8 0
క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినిదండకం	0 2 0
అమరకోశము క్యాలికోలైండు	1 12 0
సానానాకావ్యములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
అట్టలైండు	1 0 0
బల్లలైండు పేపరులైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరీణము	0 8 0

(50) ఎ కల్లన్ స్ట్రెట్ లోన్డ్ కంపెనీ, 286 చైనాబాబురూడ్, మద్రాసు.

మూల స్థానిక సేవా శ్రమ

30 ముగిసినది 0-16-0 (3 సం॥)
వెలులభము (ప్రతిభావలసిన ప్రత్యేకము) గుణ పథికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి ప్రత్యేకకాల మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శరీరము, ప్రేమ, ఆకులు, మొదలగువారియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి శేషమును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును.
ఈ మాత్రలు మేసావతి నొప్పిలను వెంటనే మాన్యును. యందు అనేక ఔషధములు చేరివి. అనుభవము గా ఔషధముగుటచేతను పరమహంసజ్ఞులు యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియులదు.
చిరునామా:— (1482)
అయు ర్వేద వైద్యనిలయం, పొన్ను నిడుమూలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

మొగ్గర పోతనామూర్తిప్రణవము	
ఆంధ్ర బాగవతము	1-8 6-0-0
డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు	8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	1-8 6-0-0
అనందరంగరాట్నండు	1-8 1-8-0
అనంతనిఘండు	1-8 0-14-0
అర్చకవీయము	1-8 2-8-0
అధర్వణకారికలు, సటిక	1-8 1-0-0
ఇంకను అనేక గంప్పకాంక్షగ్రంథములు మావద్దలో కను. కృతలగాను చూడకోరాము. (1487)	
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, 292, ఎస్ గేట్, మద్రాసు.	

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.

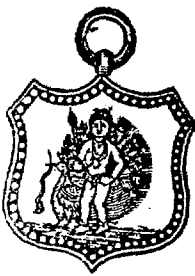
H. H. WELLS, D. Samta (Bengal)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

నుండరమైన పనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

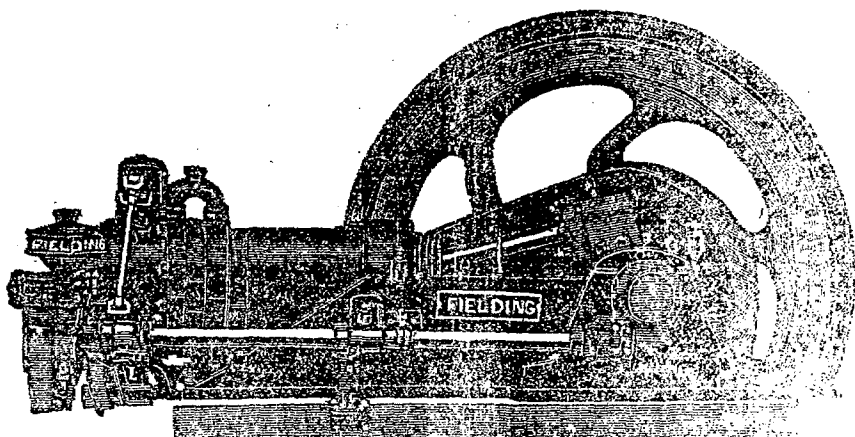
కెటిని కోడిన ప్రతి యొక్కరు తప్పక మా ప్రవర్తన కాలకు రా ప్రార్థితులు నీమ వెండికి, సవరముబంగారు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా చేసివో నావసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగనైన మోస్తరులలో నిధముగా నున్నవి. చేసివి అర్జిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు సహ మజూరి $\frac{1}{4}$ సవరము క్వి పలి రూ. 4, 1 పలి రూ. 5, 2 పలి రూ. 6. ఒక అక్షరమును ఎస్ గ్రేవింగు చేయుటకు మజూరి రూ. 0-1-0 వివరములకు న్రాసినను లేక నేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, చైనాబజారు కోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటుంటు కమిడిశన్ క్విక్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిముషములలో వేవరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలులో నైనను అతిసంతుష్టి కరముగా పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజంట్లు:—

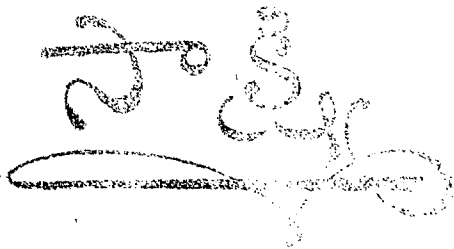
చెలెఫోస్ డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 690 రు. 12, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు. నెం 203 రు.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగని వారిణి

గుణము లేదని రుజువుచేయువార్కి రు. 1.6-0.0 లు బహుమాన వివ్వబడును. అద్భుతక కుమ్మరోగనిలుగూరంటిగ మధుర్యబడును ఒకడబ్బా వెల రు. 10-0-0 చేకింగుపోటీకి వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రావయిలరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

శ్రీయత పానుగంటి లక్ష్మీసునిహారావు పంతులుగారి

ఇదియొక యశస్వీ మైన గ్రంథరాజము. కథ గాదు. కల్పనముగాదు. పరి బంధ మంతకన్న గాదు. ప్ర రాజేతిహాససంబంధముననే గాదు. చిత్రముగ గ్రంథముల చనువుచేడు! చదివి యానం.

మొదటిభాగము 2-0-0
రెండవభాగము 2-0-0
మూడవభాగము 1-8-0
నాల్గవభాగము 1-12-0

దిండుపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దీర్చి గ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలకాస్త్రీ, కాలాచార్యులు. బొబ్బయ్యకెట్టి, వాణిదాసుడు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపబడు విషయములు బహు చమ త్కారకముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు నెక్కలగునటులు నవ్య వస్తువునందును. పరిచూరణను చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేకవిషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువులు కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా గ్రంథమును వదిలరు. మనోహరమును పాఠ్యాగంధీరము నగు శైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న సుపయోగకరముగ గ్రంథము లేదు. జంఘాలకాస్త్రీ యుహ్యాసఫోరణి, కాలాచార్యుల రచనానై ఢిగి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి నిషయ నివేదికపైఢిగి, అభిప్రాయసమంజస చదువనివమ. పరిచూరణ, పరితత్వరాష్ట్రమును ఈగ్రంథము చదువనివది. ఒకయెడ సంతాపకావ్యము - ఇంకొకయెడ పాపివిలసనైఖరి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గా ఢిగి - చదువుల కెంతయో సహజ మొదలగును.

పానుగంటి రాజారావు పిఠాపురం గోదావరిజిల్లా బిని వ్రాయవలెనని.

ది మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

సరకులను ప్యాకు చేయుట

కొన్ని సరకులను ప్యాకు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగు సదుపాయములను 1924 సం॥రం ఆక్టోబరువెల మొదటి తా॥ఖు నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుమూలముగా మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి నర్తకులను, ఇతరులకు తెలియజే వడమైనది. రైల్వే ఉద్యోగులు ప్యాకింగు సదు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడినసేగాని కన్ పైన్ మెంట్లను అంగీకరించగూడదని స్పష్టముగాను, నిష్కర్షగాను ఈ తగువు జాతీయబడినది. సరకులను రవానా చేయువారు సదు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు అంగీకరించక పోయినచో ఏ.రిస్కు నోటును (ఏ.రస్క్ ఫోర్ము ను) వ్రాసియిచ్చిన అంగీకరించబడును.

గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వలాభము నిమిత్తమై ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయ బడవలెనో ప్రేషనుమాప్తులను అడిగి లేక వారికి వ్రాసి తెలిసి కొనుట ఈ త్రమము.

పార్కుచాను } ఎఫ్. బి. వాదన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔషధాలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు ది॥ ఆనరబుల్ పానుగల్లు రాజాగారి అభిప్రాయము:—

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔషధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూత్రము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిద్దునట్లు వాకబవలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సవలన తమవ్యాధులనుండి విముక్తులైతిమని బహుకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్స చేసిన పిమ్మట మరల మూత్రమును పనికిలించగా వానియందు తీవ్రపదార్థముల బాదకముయు కనబడ లేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదర్చబడిన వానిని నైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్) బాగుగ పరీక్షింపవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లపుడును జయము కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమల్లిరోడ్డు, కిల్ పాకు, మద్రాసు.

గాంధీ దైవజుడు

జాతకముయొక్క నకలుగాని జననకాల వివరముగాని తెలిపిన 1 సం॥కు, మాసవారిక ఘాములు, శాస్త్రీయముగ వ్రాసి పంపుము. రు. 2-0-0 అవును. (వి. పి. 2-4-0) జాతకము ముద్రించినట్లే 1 కి - 1-0-0. “జయశీకరణి” తా॥ఖి 1 రు. 2-0-0 యిచ్చెదమని ముందుగా వ్రాయుము. విలాసము, శుభవేళను స్వామిజ్యోతిషాలయము, తిరుత్తనీ. ఎం. ఎస్. ఎం.

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition.

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffic.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jan-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note prefaces the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trade, and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The Hindu, Madras

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind which will do so well.

The Cochin Argus, Cochin

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters, and importers, commercial travellers, press men and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated, in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various important centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the lookout for improving their business.

Eduar, Fine British Printer, London

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Indian Daily News, Calcutta

This is a very handy volume containing a mass of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West Coast Spectator, Calicut

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Western Star, Trivandrum

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the all chief cities, seaports, industrial and trading towns within the Indian Empire.

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 4-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 80.0.0	మొదలు	42.0.0	వలకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు		వలకు
పసుమి తెనాలివి ,, ప 48 గలవి	రు 14.0.0		14.8.0	
నెల్లూరివి ,, డిటా	రు 16.8.0		17.0.0	
శిలీవి ,, డిటా 45 గలవి	రు 16.8.0		17.0.0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	రు 8.12.0		9.0.0	
నవ్వులు ,,	రు 20.0.0		22.0.0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 11.0.0	రు 12.0.0
సెనగలు ,, డిటా	రు 11.4.0	12.8.0
పెసలు ,, డిటా	రు 11.8.0	12.4.0
మినుములు ,, డిటా	రు 18.0.0	16.0.0
ఉలులు ర 164 ,,	రు 9.4.0	11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0.0	175.0.0
నెయ్యి మి 1-కి	రు 14.0.0	26.0.0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పుబా 1-కి	రు 65.0.0	68.0.0
ఇతర ప్రదేశము ,,	రు 60.0	62.0.0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 155	మి.కా.నూనె 150	
అముదమునూనె బా 1-కి	రు 190	0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205.0.0	210.0.0
కూరపసుపు ,,	రు 140.0.0	140.0.0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి ర 120.0.0		133.0.0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు ముసుగు 1-కి ర 45, 50		
కాళహస్తపాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	రు 85.0.0	60.0.0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి న	రు 82.8.0	88.0.0
చదరం ,,	రు 88.0.0	88.0.0
రవుండు ,,	రు 88.0.0	86.0.0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంక	రు 78.0.0	81.12.0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24.2.0	24.10.0
సవరను 1-కి		15.3.9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0.0	272.0.0
రాగి డిటా	రు 80.0.0	805.0.0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 88.4.0	88.12.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకృష్ణము 20 కిలము రు	75.0.0	
నొట్టికృష్ణము డిటా		
సింహం డిటా		
గురం డిటా		

(8) మాడి

హిందా వెన్న బా 1-కి	రు 828.0.0	
---------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9.10.0	
సుదుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8.6.0	
ప్రల్లూరు తేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8.12.0	
అమమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2.0	
నూళయేనుగ నెం 20	రు 11.18.0	
జవాన్ నెం 20	రు 12.0.0	
,, ,, 40 ఏ కిలము అయినను	రు 10.0.0	
గోకాకు నెం 12½	రు 9.15.0	
చిడ్యాక్ నెం 24½	రు 12.2.0	
14½ కిలము పట్టి	రు 9.14.0	

సక్సన్ దంతచూరము శ్రీ టి.ఎస్. సులవ్యా ధరణుల మాస్టరు.
కుడనోపులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు నీనుకాటులు వాము దీనిని అనన్యమున. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగించు. ఇదిస్వచ్ఛమైన మూలకం. ముందులోను జీవద్దవ్యములలోను చేయబడినది 1 శక్తి 0.2.0, దశను 1.4.0 టి.ఎస్. స్వామినాథాచార్యులు, 1191 నెం. 1 ఎ. అంబాకా వర్గదిగి రిటన్లలోని ముద్రాను.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

దస్తావేదము

బూతుగలు - పూర్వయుక్తగారు

ఓనానాశయోగ! • యోగ్యుని వినుడి
భారతప్రజా! • బాగుగా వినుడి
హిందుకులూ! • యింపుగా వినుడి
సోదరీమణులూ! • సొంపుగా వినుడి
అఖిలసామంత • నాలయం బయన
భోగభాగ్యములక • బుట్టినిల్లయిన
పర్యవసానులకు • జాల శ్రేణునిన
పర్యవసానిభోగ • సంతోషముగ
బహుళాశ్రయే శ్రీమతే శ్రీమతే శ్రీమతే
భరతేశ్వరంబుల • పాదుపదంక
ప్రాసాదంబు దేశమం • దలమి కొనంగ
గట్టుపుట్టుంబులు • కడుమార మాట
ది నెడియన్నంబు వి • దేశంబు పంప
నృతివిద్యలు చాల • విడిపోవంగ
కార్యకాగరముల్ • కాటిపోవంగ
నాత్యగారవ మిప్పు • డంతరింపంగ
జాతీయవిద్యలు • జాతీపోవంగ
స్వేచ్ఛత యెల్లడ • జెవరి పోవంగ

బానిసత్వమున • పాల జేరంగ
విరులుకూరులు • జెడలి పోవంగ
సత్వంబు క్రమముగా • సన్నగిల్లంగ
నన్దాయమెల్లడ • నలమిగోనంగ
దారిద్ర్యమెల్లడ • దాండవం బాడ
దేశంబు సర్వవి • నాత్యంబు నొంద
దేశమం దొన్నత్య • స్థితిని స్థాపించ
జాలగా మనమున • సంతసంబుబది
దేశీయనాయకు • లాశించిరంత
గాంధీమహాత్ముడు • కడుసంభ్ర మంది
యసూయబత్తుంబు • పాపం బోధింప
నీగారుగానుండు • చెలెవొప్ప వినియ
లజభరిగానుండు • రయమున నెంచి
అలిసోదరు లంత • నాత్యంబు దలం
శంకలపుయ్యవే • విధముల జూచి
నాశక్తిరాయండు • నల్లనల్ గాంచి
రాజగోపాలండు • రాజసం బడంగ
మతియెందఱో మహా • మహులు లోచల్చి
స్థితార్థిలంబుల • వీరువోజేసి
స్వాగ్ధీతంబులకల్ల • సమయంపజేసి
దేశమందంతట • దిరుగుచుండి
బోధనల్ గాంచి • బాధల జెంది

చెలసాలలకు నేను • శిక్షల బొంది
కాయముల్ వ్యాధిని • కాయముల్ గాంగ
నిండుకేనియులత్తు • మెదమంచకుం
దేశాభివృద్ధికై • తివురుచు జాల
సాధనంబులు నుహి • సంతరించుచును
లాటిదేశీయులు • లాభ మందంగ
జాతీయవిద్యలు • జాల గ్రహింప
ఖద్దరు ధరియింప • గడుతప్పితోడ
నన్నిలాభంబుల • వందంగజాలు
రాట్న మే మనకు • రణ్యం బటంబు
దారిద్ర్యమున బాపు • దైవంబుంచు
నన్నవత్తము లిచ్చి • యరయ టంచు
వీరసాధుల గాదు • సాధనంబుచు
భాగ్యభాగ్యంబులు • పాయవటంచు
సంతసంబనిశ్చయ • సంగసటంచు
దేశంబు వృద్ధియై • దీపించు ననుచు
నిత్యకల్యాణముల్ • నెత్తి గల్గననుచు
జాలగాఁ దెల్లరి • మేలుగానుండి
ఖద్దరుధారణ • గావించినంత
భూరిశుభములుచే • కురును మీకు
జయావిజయభవ! దిగ్విజయభవ!

DODGE BROTHERS MOTOR CAR

పరిక్ష చే అద్భుత జయమొందినదని తేలినది

ఈ వార్త తెలుపబడినతరువాత డాడ్జీబ్రదర్స్ దిన, వార, మాసవారిగా తయారగునట్టి సరుకులపరిమితి విపరీతముగా పెంచింది.

అకస్మాత్తుగా దీనిని గజించి వాకబుచేసినను తయారైనట్టి సరకంతయు తక్షణమే ఖర్చుచున్నట్లు మిక్కిలి తృప్తిరమైన జవాబే వచ్చుచున్నది.

డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారి అపరిమితమైన పనులను త్వరలో పూర్తిచేయుటకై తన ఏర్పాటులన్నియు మిక్కిలి చతురుగా చేయబడుచున్నవి. ఇదివరలో మోటారుండి ఆగత్యమున్న వారిలో తుదకు మారునైనను ఎప్పుడును డాడ్జీ బ్రదర్స్ మోటారుండిని కొనియుండెదను విషయము కిప్పుక గమనింపదగినది.

ప్రస్తుతము మోటారుండిని కొనుచున్న కొట్లకొలదిజనులలో చాలమంది దీనికి గల మంచిచేరుబట్టి దీనినే తీయుచున్నారు.

ప్రత్యేకముగా అమెరికనులు దీనిని వేరు వేరు గాను, విడివిడిగాను తీసివేర్చి ఖరీదెదరు. కాని మామూలుగానున్నట్లే దీనిని పరీక్షించుటలేదు.

దానియొక్క ఉత్కృష్టత, దానివలనగలప్రయోజనము వీటినిగజించియే ఇదివరకప్పుడును, ఇప్పుడును కూడ ప్రధమమైన యోచింపబడుచున్నది ఇన్నియు ఒక విషయములో ఆశ్చర్యముగా నున్నను, మరియొకవిషయములో మిక్కిలి సరసముగాను, న్యాయముగానే యున్నది.

ఇన్నియు, జాన్, హారేసు డాడ్జీ వీ రిరువురును యోచించి, నమూనాను తయారుచేసి, కడపటిబండిని ఏర్పరచినదినమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. వారు, వారి స్నేహితులను మంచివరదయ్యటకై ఏర్పాటుల ననుసరించి రియారుచేయవలెనో అట్లు చేయుటకై ఒకకొకరు ఎచ్చరిమకొనిరి.

ఉచితత్వము, గొప్పతనము, పూర్ణత్వము మొదలగవాటికి మిక్కిలి ప-హాసాస్పదమైన కొన్ని సామాన్యపట్తుల ననుసరించియే వారు ప్రారంభించిరి. అనగా మనలో చాలమంది పాశ్చాత్యులగు కాపిపుక్తములలో న్రాయనట్లు ప్రారంభించిరి.

ఈ ప్రాత కాపిపుక్తపతులు మిక్కిలి అమోఘమైన శాస్త్రసమ్యక్మైన మాత్రములకు మార్చబడినవి. బండివెల రానురాను మిక్కిలి అధికమగుచున్నది.

జనులకు మిక్కిలిన్యాయమైన ధరప్రకారము సరకరాయుటకై ప్రస్తుతప్రాంత సాధనము లన్నియు ఒకటివెంబడి మరి యొకటి వరుసగా ఉపయోగించుచున్నది.

ఈ ఉపాయములు, ముఖ్యమాత్రములు వెండ్రుకప్రయోగమైనను మార్చబడలేదు, మార్చబడదు.

ఎక్కడవైనను మోటారుండి నడుపబడిన అది డాడ్జీ బ్రదర్స్ పద్ధతులమైన నిర్మింపబడినవని అందరును పొలికబట్టి తప్పక అంగీకరింతురు.

అవి అన్నియు జాన్, హారేసు డాడ్జీ ఏర్పరచిన మాత్రములప్రకారమే మిక్కిలి నూత్నముగాను, స్వాభావికముగాను, తనంతట తానే పొవునట్లును అమెరికాదేశము, దును, ప్రపంచమందంతటను నిర్మింపబడినవి.

ప్రజలు దీని భేదమును గుర్తించి, డాడ్జీ సోదరులవలెనే సంతోషి నొందుదు.

మోటారుండి చక్కగా నిర్మింపబడినది, బాగుగా పనిచేయునది, అధిక వెలగలది మొదలగు విషయములను ప్రజలు గ్రహింతురు.

డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారివ్యాపారము ఎక్కడ నుండవలె నని వారు యోచించినట్లే అచ్చటనే అది స్థాపింపబడినది. అనగా, ఎక్కడైతే దానియొక్క నుంచి పనితనమును గురించి ప్రశంసించుచున్నారో అట్టి ప్రతిభురషానియొక్కయ, స్త్రీయొక్కయ హృదయకపలవంతు అది స్థాపింపబడినది.

అది యీ ప్రకారమే శాశ్వతముగా నుండును. రానురాను అధికమగునీయం దును. కడచిన రో సంవత్సరములనుండి (డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారిపనులు ఎట్లు చెల్లెముగా అభివృద్ధియగుచున్నదో) అదేతీరిగా మోటారుండ్లను రియారుచేయవారికి ఆహ్వానము మాత్రమే ప్రధానమైన ఉద్దేశముగా యుండక, చాలాకాలమువరకు ప్రయోజనకారిగా నుండు నుద్దేశముతో తయారు చేయవలెనాడి అభిప్రాయము గల ప్రజలసంఖ్యగూడ అధికమగుచునే యుండును.

ప్రస్తుతము డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారి ఏర్పాటులన్నియు బాగుగానే యున్నవి. ఏల లనగా జాన్, హారేసు డాడ్జీబ్రదర్స్ దానిని ప్రారంభములోనే బాగుగా నిర్మించి, వ్యాపారముకూడ కడవరకు నిర్ధయగుచునే యుండును.

ఉపయోగి చుటకు తగిన పరికరము లన్నిటితో నహా 1-కి ధర రు 5100

అడినన్ అండ్ కో లిమిటెడ్,

మద్రాసు, అండ్, బెంగుళూరు

బ్రాంచీలు

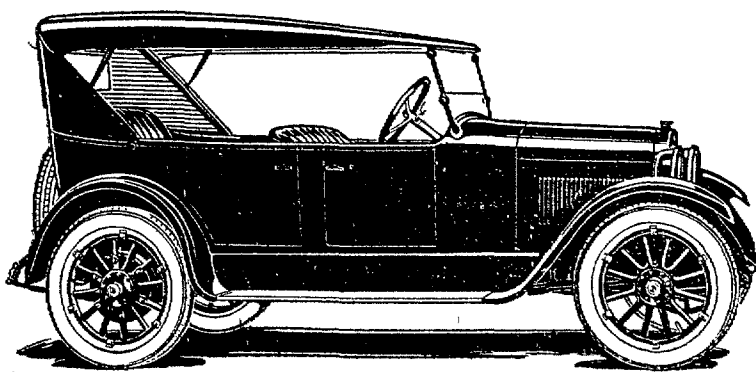
కార్వరు ఆండ్ కో,

తిరుచునాపల్లి

టి. వైస్సు & కో., లిమిటెడ్, కోయంబుత్తూరు

బ్యో, టక్కు,

ఉదకమండలము.

మద్రాసు ఇరిగేషను బిల్లు

సెలెక్షన్ మినిస్ట్రీల ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

వి. మాధవరాజుగారు

మలబారు జిల్లాలకు యిప్పుడున్న సాగునీరు తగ్గించి నట్టి క్లాజు యేర్పాటు చేసు దాని నంగీకరింపజాలను. మిగతా చివేడికను చేసంగీకరించెదను.

* * * *

యస్. ఆర్. వై. అంకినేను ప్రసాదుగారు

పి. సుబ్బారాయన్ గారు, పి. వి. భానోజీరావుగారు
ప్రాంతీయ అక్షేపాలను చెప్పుచు నివేదికమునకు సంతకము చేయుచున్నాము.

మురికినీటి కాలువ

క్లాజు 4 (1).— ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలో నున్నను లేననున స్వతంత్రమైనట్టియు కానట్టియుగూడ కాలవలు మురికినీటికాలా నిర్వహణమునందు జేర్చుటను మేమాజేషియ చిన్నాను. ఈ నిర్వహణమునందు అందు దెలుపబడిన ప్రయోజనములకగుటచే నాకాల్యలు మురికినీటికాల్యలనున్నవి.

‘చేయబడిన’ యనుమాట కర్తవ్యమేమో చెలియుటలేదు. ఇందుకర్థము మనస్సునిర్మితమనియైనయెడల ‘నిర్మింపబడిన’ యని వాడవలయున్నది. ఈ ‘చేయబడిన’ యనుమాట స్వతస్సిద్ధమైనట్టియు తదితరములైనట్టియు కాలవలకు వర్తింపజేడల ‘ప్రభుత్వమువారిచే’ అను మాటలతో కలిపి యైన చిరునామము. అట్లు చదివినయెడల అర్థమేమియునుండును. కావున స్వతస్సిద్ధమైన కాలవలకు ప్రభుత్వము వారు చేయునదేమియు లేదు.

‘చేయబడిన’ యనుమాటను దానంతట దానిని చదివినయెడల స్వతస్సిద్ధమగు మురికినీటి కాలవ లెక్కడనున్నను ప్రభుత్వమువారిచేయగలను. ఇందువలన భూస్వాముల మీదికి ఒత్తిడి జేయుటగును.

ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలోనున్న కాలవలను యానిర్వచనము క్రిందికి చేర్చుట న్యాయముగారు. ఇరిగేషను కలవ అట్లున్నయెడల నేయాక్షరణ దెలుపబడెనో దీనికిగూడ నదివర్తింపదు. మురికినీటి కాలవను కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారును కొంతవరకు భూస్వామియు పోషించి అధికారము గల్గియుండునెడల యిట్టి నిర్వచనము గావించి ప్రభుత్వమువారి కధికారమియ్యరాదు.

ఇరిగేషను కాలవవిషయమున ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలో నున్నంతవరకు వాని అంగీకారే భావింప ప్రభుత్వమువారియ్యకొనిరి. అట్టిచిర యామురికినీటి కాలవల విషయమున, సాగునీరుగూడ పనికివచ్చునవి బహుకొద్దిగ నున్నపుడేల యాభిన్న మార్గము ననుసరింపవలెనో చెలియుటలేదు. కావున స్వతస్సిద్ధమగు మురికినీటి కాల్యలవిషయమునగూడ ఇతర సదులకు వలెనే యాజమాన్యమును బట్టి చూడవలయును. ఇకను త్రవ్వించిన మురికినీటి కాలవలన్న ప్రభుత్వమువారి కధికారముండి పోషించునవే కావలయును.

ఇందులకు అనుకూలముగ అనిర్వచనమును సవరణచేయవలయును.

ఇరిగేషనుకాలువ

క్లాజు 4 (4) - (ఎ) దాని పోషణనిమిత్తమై ల్యాండు రెవిన్యూకొలత ప్రత్యేకింపబడినది.

ఇందలి నిర్వచనమువలన యేమాత్రము నుద్దేశింపని ఫలితముగలుగవచ్చును. ప్రకటనవిధానములేకుండనే పక్కా ప్రాప్రైటరీ కాలవలు ప్రభుత్వాధికారము క్రిందికి రావచ్చును. ఈ కాల్యల పోషణ కొరకు ల్యాండురెవిన్యూను ప్రత్యేకించినంతమాత్రాన, ప్రకటనావిధము లేకుండగూడ యీ నిర్వచన మాత్రముచేత పర్యవేంటు సెలెక్షన్లు ఎట్టేలులలో జేరిన ప్రజానిర్మితములగు కాల్యలపై గూడ ప్రభుత్వమువారి కధికారముండవలెనని యీ శాసన కర్తల యుద్దేశ్యముగాకపోవచ్చును. ఇవను యీ నిర్వచన ఫలితమట్టియగును. సెలెక్షన్లుకు పూర్వము చెరువుల పోషణకై జమీందారీలనేకములయ్త్తి ల్యాండు రెవిన్యూ వినియోగింపబడెడివని అందరకును చెలిసినదే. ప్రాప్రైటరీలకు ఈ నాములలో రివర్షను సామ్యుగలవని బోర్డు స్థాపించి ఆర్డరుగూడగు రియమిచ్చుచి. ఇట్టి దానబంధం ఈ నాములన్నటుల మద్రాసు ఎట్టేలుల్యాండు ఆక్టలోగూడ గుర్తింపబడినది. ఈ నిర్వచన

మువలన యేదైన ఇరిగేషనుకాలవ పోషణకై యెవరైన భూమి కో భూమి ఆదాయమునో యిచ్చియున్నయెడల ఆకాలవయందు జేరి దానిపై ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణాధికారము గల్గుచున్నది. మాకు చెలిసినంతవరకు భూస్వామియే అందులకు దానిని చత్రిము జేసియుండవలెను లేదా ఆకాలవ పూర్తిగ ఎట్టేలులో నుండవలయును. లేదా యేదవరకు ప్రభుత్వమేదైన చత్రిముజేసి యుండవలయును కావున రివర్షను హక్కు దానబంధం ఈ నాములలో సెలెక్షన్లుకు వల్లనో మరి యేకారణము చేతనో భూస్వామి కేయుండును.

ఈ నిర్వచన మిప్పుడున్న ప్రకారము ప్రభుత్వమువారే చత్రిముజేసియుండవలెనని గాని, చత్రిము, జేసే ఆఇరిగేషనుకాలవను భూస్వామికిచ్చియుండవలెనని గాని యేమియును లేదు. ఇందున్న క్లిష్టస్వభావమును జూచియు, పరసంక్షిప్త భావమునుజూచియు చివరికి అసలేవరలి వేయవలయును. లేదా పూర్తిగ మార్చి వేయవలెనని కోరుచున్నాము. దీనిని సార్వభౌమిక భూస్వామిలకుగల ప్రత్యేకహక్కుల నాక్రమించుకొనుట జరుగకపోవును ఉదాహరణములలో జరిగిన సభిలో జమీందారీ చెరువులను పోషించుటకై పర్యవేంటు సెలెక్షన్లుకు పూర్వము యియ్యబడిన దానబంధం ఈ నాములగూడ మివహించుటకు తీర్మానింపబడెను అంతానా కొంతవరకాయితీ మాట క్లాజు (ఎ)లోదెలుపలేదు. ఇందువలన బి. డి. క్లాజులో జేసినటులనే సవరణలు జేయవలసియుండును.

క్లాజులు బి. డి. సెలెక్షన్ మిట్టి ఉదాహరణములలో నమావేశమైనపుడు ఎట్టేలులలో కొంతవరకును ప్రభుత్వ భూమిలో కొంతవరకును నదులు ప్రవాహములు సరస్సులకు భేదము తీయరాదనియు, ఇయ్యది ప్రకటనగావించినంతమాత్రమున ఇరిగేషను కాలవగావలయుననియు నిర్ణయముగాంచిరి. ఈ సిద్ధాంతము 7 వ క్లాజులో అనుసరింపబడెను. ప్రాప్రైటరీ సహద్యుల కాలవలన్న నదిభాగముపై మాత్రమే ప్రభుత్వమునకు హక్కులుండునని మొదటిచిత్తులో స్పష్టముగ దెలుపబడెను. ఆ స్పష్టముభావనేల విడిచివేయవలెనో చెలియుటలేదు.

ఒడవ్యాపారము నదులు

(డి) ఒడవ్యాపారము జేయు నదులన్న నెట్టివో, వానిని గూర్చి ప్రభుత్వమువారికిని యితరులకును యెట్టిహక్కు లుండవలయునో భిన్నాభిప్రాయములు గల్గెను. సంవత్సరములో అన్ని కాలములందును పడనుల నడుమటకు వీలైన నే నది వ్యాపారమునకు బాగుండును. వ్యాపారముజేయుని నదిభాగముపై యాజమాన్యము నదిగట్టుయెడలవో వారికుండును గాని ప్రభుత్వము వారికిగారు. నదులహక్కులు వ్యాపారము జేసినను జేయవచ్చును ఒకటిగనే యుండును. ఈరాజధానిలో పడవవ్యాపారము జేయదగినటుల లేవునగావాయని సంభాషించుచున్నది ఈక్లాజులన లాభమేమియు లేకపోగా అనవరముగ వివాదలకు కారణమగుచున్నది ఇరిగేషనుకాలవ నిర్వచనముక్రింద వ్యాపారము జేయునదులనుగూడ జేర్చుటవలన ప్రభుత్వమువారు ప్రకటన విధానమునకు గడంగకుండనే అట్టినదులపై భూస్వాములకు స్వతస్సిద్ధముగ గలహక్కులకు అంతరింపజేయుట యగును.

క్లాజు 4 (4) (ఇ) అందు 7

4 (ఇ) లో మొదటిభాగమును క్లాజు 7 తోజేర్చి చదువవలయును. ఈక్లాజులు మద్రాసులో సమావేశమై నపుడు చర్చకువచ్చినవి.

క్లాజు 7 ను సెక్షను 4 (4) ఇ నిర్వచనముతో జేర్చుటవలన ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలోని నదిని నదిభాగమునుగూడ ఇరిగేషను కాలవజేయుట యగును. అందులకు ప్రభుత్వమువారు ఆనదనుండిగాని నదిభాగమునుండిగాని నీటిని సప్లైజేసిన జాలును. 7 వ క్లాజులో చెల్లిన విధానము అంతయు యంత్రకార్యమువలె నున్నది. క్లాజు 7 లోని ‘సప్లై’ యనుమాట చివ్యవ్యయముగ నున్నది. అనది నుండియో నదిభాగమునుండియో, వచ్చుచిన్న కాలవపై ప్రభుత్వమువారి కధికార మున్నందువలన ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలోనున్న ఆనది ఇరిగేషను కాలవయందురా? అట్లుగాకున్న భూస్వామి తనసహద్యులలోని నదినుండియే నీటిని దీసికొనుచున్నను ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడున్న శాసనము ప్రకారముగాకుండ సెన్సు వేయనెడల ప్రభుత్వమువారు ట్లుజేయుట 7 వక్లాజులో చెల్లినటుల నీటిని సప్లై జేయుటనా? ఈ ప్రశ్నలన్నియు పరిష్కారముగాకుండనే యున్నవి. ప్రకటనము జేసినపిదప ప్రభుత్వమునకుండు నధికారము యిప్పుడున్న దానికన్న యెక్కువైందరాదని చెప్పుటవలన క్లాజు 7 ఒక అనిశ్చయ విషయమును ప్రవేశపెట్టుచున్నది. ఎట్టిహక్కులు గలవో సినది.

యెట్టిఅధికారము చలాయించెనో గనుగొనుటకు యితరకు న్యాయమునో అన్యాయమునో యున్న అధికారవిషయము గూర్చి విచారింపవలయును. ఇంతేమాత్రా క్లాజు 7 ప్రకారము ప్రకటించబడిన కాలవక్లాజు 4 (4) (ఇ) ప్రకారము ఇరిగేషను కాలవయగుచున్నది. నిర్వచన ఫలితమేమి? ఇరిగేషనుకాలవకు శాసనమాత్రకార మున్న విశేషములన్నియు నిందున్నందునా లేదా? అనిర్వచనమునందు అట్టికాలవనుగూడ జేర్చుటవలన నీటి సెన్సును గూర్చిననిబంధనలుగూడ వర్తింయను. అట్లయినయెడల 7 వ క్లాజు లో దానిపై అధికారము యిప్పుడున్న దానికన్న యెక్కువయుండరాదనుటతో అర్థమేమియులేదు. నిర్వచనపు క్లాజుకును 7 వక్లాజుకును అన్యోన్య విరుద్ధముగలదు. ఈక్లాజులను సమర్థించుకొనుచు ప్రభుత్వమువారు చెప్పునది యీరాష్ట్రములో ప్రాప్రైటరీ సహద్యులలోనున్న నదులతో సంబంధించిన ప్రభుత్వపు ఇరిగేషను కాలవలు కొన్ని యున్నందువలన యిప్పుడిట్లు యంతము ప్రభుత్వమువారికున్న అధికారమును కల్పగూడెనని యే ప్రభుత్వమువారి కేయుద్దేశ్యముండునెడల యీ నిబంధన యనవసరము. ఏలయనగా ప్రభుత్వమువారి కధికారము గల ప్రజానిర్మితములగు కాలవలన్నియును క్లాజు 4 (4) (ఎ) లో జేరియేయున్నవి. ఇయ్యది సంపూర్ణములేదని ప్రభుత్వమువారు దలంచునెడల యిందు దాములు ఆనట్లుగూడ జేరునట్లు తగిన మాటల జేర్పవచ్చును.

క్లాజు 8.—‘ఇప్పుడున్న ఇరిగేషనునుగాని (డ్రైయనే) జినిగాని అభివృద్ధి జేయుటగాని, తదుద్దేశ్యముతో సరిజేయుటగాని.’

ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడున్న ఇరిగేషను మూలముల నేదో అభివృద్ధిజే నెదమను కారణముమీద యెట్టి పాజెక్టుల జేకుండనే అధికారము వహించుచున్నట్లు వలన యీక్లాజు ఆక్షేపణార్హముగనున్నది.

ప్రభుత్వము వారు తమకధికారములేని నీటిమూలముపై అధికారము వహింపగోరునపుడు అధికార ప్రాజెక్టుపనులకై జేయునటుల జేయవలెను.

కొద్దిమార్పు జేసినను ఒకవిధముగ అభివృద్ధియే గావచ్చును. ప్రభుత్వమువారికో కాస్త అభివృద్ధి పనినిజేసెదరని 8 వ సెక్షనుక్రింద భూస్వాముల సెన్సియో కచ్చములకు లోనుగావించుట చాలఅన్యాయముగ నుండును. ప్రభుత్వమువారు అధికారము వహించుటకు యేదైన పెద్ద ప్రాజెక్టుపనుల జేయునెడల అన్యాయముగనుండును. ప్రభుత్వమువారికధికారము వహించుటకు యేదైనఇరిగేషను ప్రాజెక్టు తలపెట్టియుండవలెనని భూస్వాముల పక్షమునచెల్లి సిద్ధాంతమును కమిటీలో నందరును సమ్మతించిరి.

అభివృద్ధిజేయు నుద్దేశ్యముతోగాక కొంచెముసరిజేయుటకై అధికారము వహించుట యెక్కువఆక్షేపణీయమైయున్నది. ముఖ్యముగ ప్రజోపయోగముకొర కివసరము గాన్పించనిదే ప్రభుత్వమువారు యితరుల ఆస్తిపై అధికారము వహింపరాదని అచరును అంగీకరించెదరు.

పైసలహా లంగీకరించునెడల 8 వ క్లాజు సవరించినవిధముగ నీక్రిందిమాదిరిగ నుండును:—

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు కట్టుటకు గాని (డ్రైయనే) కట్టుటకుగాని యిప్పుడున్న ఇరిగేషను సభివృద్ధి జేయుటకుగాని ప్రాజెక్టుగనున్న (డ్రైయనే) సభివృద్ధిజేయుటకుగాని అవసరమని దోచినయెడల నదిని పూర్తిగనో కొంతభాగమా.....”

అధికారము నది నీటిపైగాని నదిపైగాదు

ప్రభుత్వోద్దేశ్యము నదియొక్కగాని ప్రవాహముయొక్కగాని నీటిమీద మాత్రమే అధికారము వహించుటయే యున్నది. కాని క్లాజులోనిభాష ప్రభుత్వమువారు చెప్పు నుద్దేశ్యముల మించి పోవుచున్నది. 8 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనగావించి ప్రభుత్వము వారు సంపూర్ణాధికారము వహించునట్లున్నది. ఇరిగేషను ఆక్రుకింద మద్రాసునా కొర్నల్లో నచ్చిన కేసులలో ‘నది’ యనుపదార్థమును గూర్చి గల్గిన భేదాభిప్రాయములు అందరకును చెలిసినవే. మనకున్న అనుభవముపై, యీ క్లాజులోవలె క్లిష్టభాష నుపయోగించుటయుక్రమముగాదు. టిల్లమొదలు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టినప్పుడును ౧౯. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లుభాషను జూడ అధికారము నది నీటిమీద మాత్రమేనని స్పష్టముగ చెలియును. ఇతరరాష్ట్రములలోని ఇరిగేషను శాసనములలో నీసెక్షనులందు అధికారము నీటిమీదనేయని స్పష్టముగ దెలుపబడెను. మొదటబిల్లులలో నుపయోగించిన భాషను మార్చుటకు నోడవలసినది.

యన్. ఆర్. వై. అంకినేడు ప్రసాదుగారు
పి. సుబ్బారాయన్ గారు, ఏ. వి. భానోజీరావుగారు

క్లాజు, 9:—సెక్షన్ 8 ప్రకారము ప్రకటన గావించిన
పిపగూడ, జమీందారు తన ఎట్టేటుకు అధికరణమును ఇరి
గేషనుకాలునకు గట్టుకొనుటకు తగినంతవ్యవధినియవలెను. అ
ట్టికాలునకుట్టవము పూర్తియగువరకును సెక్షన్ 9 క్రిందజేయు
ఆఖరుప్రకటనము నాపియుంచవలెను. అట్టికానికి తగిన నిబం
ధనయుండుటకై యీ క్రిందిక్లాజువంటిదొకటి సెక్షన్ 9 మొ
దట జేర్చవలెను:—

“భూస్వామి తన ఎట్టేటులాభమునకై అందు ఒక కాల్య
న జేయనిదముగ నున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారిధికారము వహిం
చుటవలన అట్టిపని లేరవేరుట అనాచరణీయమున నష్టకము
వైనపుడు భూస్వామి ప్రకటనమున కాతేపిందునైన ప్రభు
త్వమువారు ఆకాలవను తయారుజేయుటకు బూస్వామికికావల
సిన వ్యవధినిచ్చి, ఆపనియగును గావున అంతవరకును సెక్షన్ 9
క్రిందజేయు ఆఖరు ప్రకటనము నాపియుంచవలెను.”

8 వ క్లాజునందు ప్రభుత్వమువారెట్టి ఆక్షేపణలు అంగీ
కరించెదరో గూడ దెల్పుటయుక్రము. భూస్వామిలు దెల్పు
తేవలెంతయునుమైనవైనను రాష్ట్రీయప్రభుత్వ విప్లవముచ్చి
న అంగీకరించి తేనున్నతీరస్కరించుటలు వదిలివేయరాదు. ఇ
రిగేషను కాలన వ్యవస్థపైపైనదైనను, త్రవ్వించినదైనను ఎట్టే
టుత్తలలాభమునే యుద్దేశించిజేయుచున్నది. దీనిని బట్టి
యే ఇరిగేషనుకాలుములపై ఆధికారము వహించుట ఆ
ధారపడియుండును. కావున యీక్రింది క్లాజువంటి దొకటి జే
ర్చవలయును:—

“అట్టిప్రకటన గావించుటవలన నష్టముగల్గు భూస్వామి
ల ఆక్షేపణలగూడ గౌరవింపవలెను. ఆజేయు అభివృద్ధి కార్య
ముగాని ప్రాజెక్టుగాని అఎట్టేటులలాభకరముగనుండకపోవచ్చు
ను. లేదా ప్రజలకుందువలన గల్గు లాభములు యీప్రాజెక్టు అభి
వృద్ధికార్యములవలన వారికిగల్గు నష్టములతో సరిగావు. కావున
వీరి ఆక్షేపణలను గమనింపవలెను”

క్లాజు 10— 9వ సెక్షన్ లో ఎట్టేటులో కొంతవరకు
న్నట్టియు, ఎట్టేటులో పూర్తిగనున్నట్టియు నదులకును ప్రవా
హములకును భేదము దీయరాదు.

క్లాజు 15—ఎట్టేట ఒకకాలవగట్టుల ప్రకటించినపుడు
దానికి ప్రాప్తైబరువద్దనుండి నిరాశమును వైకొనుక్లాజు యే
మాత్రమును సమర్థింపవలెను. అట్టి ప్రకటనమువలన ప్రా
ప్తైబరుకు యీనురమ్ముకు అభివృద్ధిపనులలో ఆధికారమేమి
యులేకుండజేయు నట్లేతమునకెడల ప్రభుత్వమువా గట్టిదానికి
విరాళముల గోడలలో సర్దుమును న్యాయమునలేదు. ప్రభుత్వ
మువా రట్టిగోడలకు న్యాయముగ వోచినను యీక్లాజునందు
కొన్ని ముఖ్యవిషయములు గమనింపబడలేదు. ఇందులకు వివరిత
ముగ నేదైన అగ్రిమెంటు ఉన్నపుడుమాత్రమే యీక్లాజు
భూస్వామియేమియు చిల్లింప నక్కరలేకుండ జేయుచున్నది.
మినహాయింపుల కితరకారణముల నాలోచించుటలేదు.

దానబంధం ఈనామన్నమాత్రముచేత ఇరిగేషనుకాలున
మరమ్ముకులజేయుటకు భూస్వామికిగల వాధ్యతలను యీక్లాజు
నందు వివరింపబడలేదు. అట్టివాని
విషయమును మద్రాసు ఎట్టేటు లాందు
ఆక్టులో 137 సెక్షన్ నందు నిబంధన జేయబడినది. దానినియీ
క్లాజులోగూడ గుర్తింపవలసియుండును.

క్లాజు 18—9వ సెక్షన్ క్రింద ప్రకటనము గావించిన
పిప భూస్వామి యేమిజేయరాదో యీక్లాజునందు వివరింప
బడినది. కాని 9వ సెక్షన్ క్రింద ప్రభుత్వమువారి తేవర కధి
కారము వహింపగలరో యీబిల్లునందు యొక్కదను గాని వివ
రింపలేదు.

ఈకాసముయొక్క యుద్దేశ్యమంతయును ప్రభుత్వము
నకు ఇరిగేషను విషయమున నీటిపై ఆధికారము గల్గుటవలె
యుటయేగాని భూస్వామిల ప్రాప్తైబరుహక్కుల తేవధము
నగాని నష్టము గలగజేయుటగాదు. నదిలోని నీటిపైగాక నది
పై ఆధికారమున్నటుల 9వ సెక్షన్ లో ఆపదప్రయోగము జే
యబడు 21వ సెక్షన్ లో 'రివర్సు' అనుపద ప్రయోగమును
జూడ ప్రభుత్వధికారము సెక్యురేటివీ భూస్వామికి ఆనీటి
పైగాని కాలవపైగాని యెట్టిహక్కును లేకుండ జేయుచున్నది.
అట్టిఅధికారుల కవకాశము లేకుండభూస్వామిల కట్టిధియుము
గలగకుండ జేయుటకై 18వ క్లాజు తరువారే యీక్రిందివంటి
దొకటి జేర్చవలయును:

“8వ సెక్షన్ లో దెలుపబడిన ఇరిగేషను కాలవపై
భూస్వామికిగల ప్రాప్తైబరు హక్కులకు 9 వ సెక్షన్ క్రింద చే

యు ప్రకటనము ప్రతిబంధకముగ నుండరాదు. అయితే ప్రభు
త్వమువారు 6 వ సెక్షన్ నందు దెలుపబడినటుల యేదైన సరిజే
యు హక్కులనుమాత్ర ముపయోగించునటుల జేయవచ్చును.

క్లాజు 19—ఇదివరలో భూస్వామిలకును పైనులకును
సరిగల ఇరిగేషను హక్కులను రక్షించుటకై యీక్లాజులో నొ
క నిబంధనను జేర్చవలెనని సెలెస్టు కమిటీసభ్యు: లెన్నిప్రము
త్వముల జేసినను యీక్లాజువిషయమున మాగ్నడెండలేదు. నీ
రువినియోగించుటలో కొన్ని మాగ్నములు మాత్రమే యేలగు రిం
పవలెను. ఈపద్ధతులకు మాత్రమే పన్ను లేకుండనేల జేయవలె
నో కారణము దెలుపలేదు. సెలెస్టు ఇరిగేషనును కాలన ఇరిగే
షనుతో సమానముగ నీటివినియోగ విషయమునను నీటి సెక్సు
విషయమున నుండు న్యాయముగను.

వివరణము (2) ఈసభ క్లాజులో 8 (బి)—డి. లోని
ఇరిగేషను కాలనలకును, 8 (ఎ) క్రిందవానికిని ద్వైవధ్యము
కారణముక్రముగ లేదు. నదిలోగాని ప్రవాహములో గాని
కొంతభాగమునకే భూస్వామి యొకపుడు అంతము యజనా
నుదైనపుడున్నటులే యుండవలెను సిద్ధాంతమును సెలెస్టు క
మిటీజెల్చెను. కాని యీసభ క్లాజు అట్టి సిద్ధాంతమును సరిగా
నిర్వహించుటలేదు. ప్రభుత్వమువారికి యాజనాన్యము గలవగు
లు ప్రవాహముల విషయమున ఒక విధముగను భూస్వామికి
యాజనాన్యముగల వానివిషయమున మరొకవిధముగనునీటివిని
యోగము జేయబడుచున్నది. 8 సెక్షన్ (ఎ) క్రిందకేవలమగ్నము
లును ప్రవాహములను 19వ క్లాజు వివరణములో (బి) క్లాజులో
నిలాభకరమును నిబంధనక్రిందికి జేవలయును. సెక్షన్ యిప్పుడు
న్న ప్రకారము భూస్వామిలకు జెందిన నదీభాగమునుండి నీటి
నుపయోగించునెడల ఆది 19 (4) లేక 19 (7) క్రిందికివచ్చును.

క్లాజు 19 (4) అండ్ (7) - 19 (4) సెటిల్మెంటుకు
పూర్వము ఎట్టేటుగ్రాంటులో జేర్చబడినవాటి వర్తిండును.
19 (7) సెటిల్మెంటుకు పూర్వమును లేదా తరువాత కాలవలకు
గూడ వర్తిండును. 19 (4) క్రిందవచ్చిన వాని విషయమున
సెటిల్మెంటుపట్టి కున్న నైసర్గిక పరిస్థితులు విచారణానికి
వచ్చును. ఇందువలన నూరు సంవత్సరముల క్రింద కాలపరిమితి
దెలిసికొనుటకు వీలైనను యీసెక్షన్ వలన సెటిల్మెంటు కీలవ
అభివృద్ధియై చాల సం॥ ములు నీటి సెక్సులేకుండ నీటి నుపయో
గించుకొనిన కాలవల విషయమున భూస్వామిలకు కష్టము
కల్గును.

కావున సెటిల్మెంటునకు గాక ప్రకటన కాలవందు
కాలవల పరిమితిని గమనింపుట చాల న్యాయమైన పరీక్ష
యగును.

సెటిల్మెంటు కీలకాల విషయమున, ఒక్క సంవత్సర
ములో సెక్సులేకుండ నానైన విశ్లేషణ మును బట్టి నీ
టి నుపయోగించ వలెనుగాని కాలవకాలి బట్టిగాదు. సెటి
ల్మెంటుకు పూర్వపుకాలవలకును తరువాత వానికిని యీభేద
ము తీయుటకవసరములేదు. 19(7) క్రిందవచ్చు సెటిల్మెంటు
కు తరువాత కాలవల విషయమున విశ్లేషణను బట్టిజూచినను
దానిని చట్టముగావించుటకు ముంగకాలమునకే నిశ్చేధింపవల
రములేదు. ప్రకటనగావించుటకుముందు ఒక్కసంవత్సరములో
సెక్సులేకుండ నెంతేభూమి సాగయ్యెనో దానినిబట్టియే భూ
స్వామికి లాభముగలగజేయరాదో తెలియుటలేదు. ఈచట్టము
గావించినవారి యుద్దేశ్యము ఇరిగేషను సభివృద్ధిజేయుటయై
యుండెను. కాని చట్టము ప్రారంభించుటకు ముందు ఒక్కసం
వత్సరములో సానైన విస్తారవిస్తీర్ణము అనియుండుటవలన భూ
స్వామిలు కాలవలను వెడల్పుజేయకుండను, చట్టమైనవివర
యెట్టి అభివృద్ధిజేయుటకును ఆటంకముగ నుండును.

చట్టమైనవివర సెక్సులేప్రభుత్వమువారు ప్రకటనము
గావించి అభివృద్ధికార్యముల లాభము లేకుండ జేయుచునని భూ
స్వామి చలంపవచ్చును.

అందువలన తనవైతులలాభమునకై అభివృద్ధి పనుల జేసి
మూలధనమును ముందుకొన నిష్టపడను. చట్టము గావించుటకును
ప్రకటన గావించుటకును నున్న భూస్వామికి సాగుప్రదేశము
యొక్కవగ నున్న భూమిపై హక్కును గుర్తింపుటవలన భూ
స్వామి నీటివంతు గాజేయునని భయపడ నక్కరలేదు. కార
ణము క్రిందజేర్చునన్న నదుల ప్రాప్తైబరులు అట్టి ప్రయత్న
ములు జరగకుండ జూచెదరు.

19 క్లాజు (6) లాభములు ఎట్టేటులనుగూడ నుండును
టుల జేయవలెను. అందున్న ప్రావిజోనానా 19 (6) క్రిందికి
వచ్చువానియొక్కటికి వర్తింపకుండజేయునగాన దానిని వదలి
వేయవలెను.

సెక్షన్ 45:—1900 ఆక్టు సవరణపట్టినుండియు మహా
జను లందునున్ననీటి పై పన్ను జేయుట నాతేపింపుమం
డిరి. ఇట్టి నిబంధన బొంబాయి ఇరిగేషను ఆక్టులో చప్ప

సెక్కుడనులేదు. అక్కడనైనను తగిన రక్షణబంధములు గలవు.
భూస్వామిలకు యీ బుగ్గ నీటివలనగల్గు నష్టములకు ప్రభుత్వ
మువా రెట్టిభూస్వామిలకుండ నీటి సెక్సు మాత్రము విధించుటకు
న్యాయము గాన్నించలేదు. ఇరిగేషను బిల్లు చిట్టము విచారిం
చిన సంఘమును సెలెస్టు కమిటీగూడ యిందుకు ప్రతికూలముగ
నందెను. ఆ నిబంధననుంచినను, ఎట్టేటుల విషయమున అట్టి
భూమిలనుండి నిష్క్రమును సమర్థింప వలెను. సామాన్యము
గ బుగ్గనీరుచారు సాధారణమైనదిగాను. భూస్వామి అందు
లకు పన్ను చెల్లించుటలేదుటకు పూర్వము అట్టి ఆధికారమును
వొందుటకు పూర్వముగూడ బుగ్గనీటితో సాగుచున్నటుల రు
జువుజేయవలె కావున యీ మినహాయింపువలన భూస్వామికి
నిజమైనలాభ మేమియునుండదు. అది నిజముగ లాభకరముగ
నుండవలెనన్న ఆ భూమిల నుల్లు సాగు నీటితోట్లు అనుమాట
లను దీసివేయవలెను.

క్లాజు 45:—డి. ఇ. ప్రావిజోను—సెక్సులేకుండ
యెంతనీటిని వినియోగించుకొనవచ్చునో భూస్వామి హక్కు
లను విచారించి అట్టి నీటిను పయోగించుకొను భూమిల పరిమా
న్లు ల ను రెన్గిం చుట లో సెట్టి న్యాయమును లేదు.
భూ స్వా మి త న యె ట్టే టు లో ను న్న
ట్టిగాని యితరములైనట్టి గాని భూమిలను నీటి నుపయోగించు
కొన్నను ఎట్టేటుకావల వానినుపయోగించుకొన్నను ప్రభుత్వము
వారితేమియు సంబంధము లేదు.

ఇప్పుడున్న (డి) (ఇ) వానిన్యాయము యీక్రిందిక్లాజు
ఒకటియండవచ్చును:—

“ 19 సెక్షన్ క్రింద వినియోగింపబడిన నీటితో సాగు
భూమిగూడ వేసి నభూమిలకు పన్ను లేకుండ తగిన క్లాజుండవ
లెను. ఇంతేగాక భూస్వామి యేమియు ప్రయత్నముజేయకుం
డనే వరదవచ్చి నీరుపానయెడల ఆభూమికిగూడ పన్ను లేకుండ
నిశ్చేధించుచు 45 సెక్షన్ లో వేర్పాటుజేయవలెను.”

క్లాజు 45 (2)—భూస్వామిలపట్టితో జూచినయె
డల యీ క్లాజు వాధకముగ సాంక్రామికమును నిబంధనగ నుం
డును. 45 (1) క్లాజు ప్రకారము భూస్వామిలకు అనుకూల
ముగ జేయబడిన నిబంధన యీ సభక్లాజు జేర్చుటవలన పోయి
నది. కాలవను సెక్షన్ జేసి నీటిరక్కున బట్టుకుటల జేసినను
భూస్వామియొక్కనీటి నుపయోగించుకొనుటకు లేనపుడు
సెక్సులే సెట్టింపబడవలయునో వేయుటలేదు. బూస్వామి
లకుగల ప్రశ్న సెక్షన్ముల పట్టింబు గాగ్గింబు కొంతపా
ర్థించవలెను. ఈ బిల్లు ఒక్కసారిముగియుటో భూస్వామిలకు
గల నదుల హక్కులు మున్ను వానిని దీసివేయుచున్నది.

19 వ క్లాజులోనన్న నిబంధనలైనను యొక్కవ ఉదా
రముగ లేదు. 45 (2) క్లాజును ప్రార్థన దీసివేయవలయును.
లేకున్నయెడల తనవరకు సెక్సులే భూస్వామిలు యీబిల్లు
బడకుండ నిశ్చేధింపవలెను.

క్లాజు 60 :—ఈనిబంధన యీ కాసనములో మిగుల
నాతేవర్ణావైచది. ఇందువలన భూస్వామిలకు చాలకష్టము
గల్గును. 19 వ సెక్షన్ గమనించినను 10-13 సెక్షన్లలోని హ
క్కుల కికార్డుకు తగురుజేయు విధానమునుజూచినను భూస్వా
మికి నీటి నుపయోగించుకొను హక్కువిషయమై తగినంత నిశ్చ
యము లేదని చెప్పవలెను భూస్వామిహక్కును నీటిమొత్త
మును బట్టి కొలుచునెడల శాస్త్రపద్ధతుల నుపయోగించి బాగ్ర
తగ నంతనీటితోనే యొక్కవచిస్తీర్ణమును సాగుజేసికొనవచ్చును.
ప్రభుత్వమువారే సాగుకావలసిన విస్తీర్ణమును నిర్ణయించు
నెడల యి వే వి యు ను వా ని కే లా ధి ము ం డ వు.
భూ స్వా మి కి తే ం డిన భూ మి వి ష య ము న నిండు
సాంక్రామికన్యూధానము గాన్నించును. నీటి మొత్తమునుబట్టి
గాక మరియొకపరీక్ష యీసెక్షన్ నందు జూపబడినది. ఉక్లాం
తేసులో ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పుప్రకారము యిదియే ప్రభుత్వము
నకును భూస్వామిలకును నీటిహక్కును స్థిరపరచును.

కావున యీక్లాజును తీసివేయవలయును. కాని దాని
నుండునెడల యేమియు కాలన పూర్తిగమోసపోయినపుడే యీ
నిశ్చయము గాంధవలయును.

ఈవిషయమున భూస్వామిలకు గలహక్కులను యీప్రా
విజోసరిగా రక్షించుటలేదు. ఇందు రి. ఎ. వెలవక పోవుట
లన అంతయు బూటకమైపోయినది. నుండు చాలవరకు ప్రభుత్వ
భూమిలనుండి ఎట్టేటులనుండిను ప్రవాహించును. పూర్తిగ ఎ
ట్టేటులనుండి ప్రవాహించుననున బహుశోక్తి గలవు. ప్రావిజో
లో 8 (ఎ) ను అసలేలేకుండ జేయుటవలన భూస్వామిలకు దాని
వలని లాభముండదు.

కావున 8 (ఎ) క్రిందికివచ్చినదులు ప్రవాహముల విష
యమున ప్రభుత్వమువారి రెట్టి కారణము దెలుపకుండనే శిథిలపర
చుననుచర్య నడుపవచ్చును.

క్లాజు 60 కి—భూస్వాములపక్షమున యిదియెక్కువ గ ఆక్షేపింపబడెను. కోర్టు డిక్రీలు చెల్లకని అసలు క్లాజు సం స్మరించినను యీ సెక్షన్ లో ఆక్షేపణాంశము లక్షణముగ వీ. వీదైన ఒక నిర్ణయము తీర్పుగ జరిగినపుడు భూస్వామి న్యాయ స్థానము నకు బోయిపోరాడటకు నిర్ణయమేలజేయవలెనో కారణము గాన్నించుటలేదు. ఇట్లుజూచినయెడల దావా 1923 జనవరి 1 లోపని వేసియుండవలెననుటకు సమర్థింప వీలులేదు. ఇకను 1917 మే 1 కి పూర్వము జేసిన నిర్ణయములు భూములకు కన్న 1910 సెప్టెంబరు 1 కి పూర్వపువని చెల్లుటవలన భూస్వాములకు న్యాయముజేయుటకును. 1910 సెప్టెంబరు 1 కి పూర్వము యేదైననిర్ణయము గానింపబడి భూస్వాములు అందు లకు కంట్టు తెరచుకొని అంగీకరించునెడల వానిని లెక్కందు జేయనక్కర లేనదనవచ్చును. కాని 1910 సెప్టెంబరు 1 తరువాతి జేసిన నిర్ణయముల విషయమున హైకోర్టుతీర్పు తార్కాణముగలదు. ఉద్దాహరణముగా కోర్టు తీర్పునందు, యిట్టినిర్ణయములున్నవి అంగీకరించినను ప్రభుత్వమువారు అట్టినిర్ణయముల కంటిగట్టుట నాయమగును. కావున 60 క్లాజు సబ్ క్లాజు(8) లో 1917 మే 1 కి బదులు 1910 సెప్టెంబరు 1 యని జేర్చవలెను.

క్లాజు 16—ఈ క్లాజు భూస్వాముల యొక్కయు రైతుల యొక్క గూడ లాభములకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది. (1)వాగాణిభూమియని ఒకచోట నిర్ణయించునపుడు అచ్చటనున్నవారలకు సాగుజేయవలయుండల అవతలకెక్కడనుగాని ఆడుపయోగిండుకొనని నీటితోసాగు జేకొనవలెను. (2) కోర్టు సరస్వతీవాని ప్రక్కనున్న భూములవంటివానికి వరదలువచ్చి సాగుకు పనికిరాకుండవచ్చును. అట్టితరితమాగాణి పల్లంనిర్ణయములన భూస్వామి యితర ప్రజేయులకుపయోగిండుకొనదగిన నీటినుపయోగిండుకొనకుండ అటుకపరుచుచుండును. కావున ఈక్లాజును నంతలుతీసివేయవలయును.

సబ్ క్లాజు (2) అపల్లము నిర్ణయములన్నిటిని యేతగా దాటవైపు న్యాయముజేయజూచుచున్నది. సబ్ క్లాజు (3) ప్రకారము సివిల్ కోర్టుపరిపాలనము లేకుండయెడల ఆక్షేపణార్హముగనున్నది. ఈవిషయమై సివిల్ కోర్టుల పరిపాలనము గొట్టి చర్చించునపుడు విచులకుగ చర్చింపబడును.

క్లాజు 62—ప్రభుత్వమువారిధికారము వహించునది దేశములో ఇరవీయవ సంవత్సరము కై నను అందులననష్టము గల్గువారికికంపెన్సేషను నీయవలెను. వారిఎన్నేటులలో ప్రతిపాదించు నదులపాక్షముల యిప్పుడు దేశములోనున్న తత్కార్యధికారు లంగీకరించిరి. 19వ సెక్షన్ ప్రకారము కొంత నీటిపై భూస్వాములకు హక్కునొసంగినను వారికి నదులపాక్షములు పొయినయెడల కంపెన్సేషను నిచ్చుటకు నిబంధనయుండవలెను. అమెరికా ప్రాంతీకర్తలలోను ప్రాంతీకర్తలలోను తీర్పులప్రకారము నదులపాక్షములు పోయినపుడు కంపెన్సేషను నీయబడినది. అసగా తన ఆస్తియైనపుడు దాని నుపయోగించు నధికారము పొయినపు దానష్టమునకు పరిహార మొసంగవలయును.

ప్రభుత్వమువారిధికారము వహించుటవలన నష్టముగల్గువాళ్లు లిక్రమముగూడగలవు. ఆవాళ్లులన్నియు నిచట చెలుపుటవలన లాభములేదు. కావున భూస్వామికి నష్టముగల్గివున్న దు పరిహార మిచ్చుటకు దగిననిబంధన యుండవలెను.

పైచెప్పినట్లేము యీక్రిందక్లాజులకు గలుగగలదు. దానిని సెక్షన్ 62 ప్రారంభముననే యుంచవలెను.

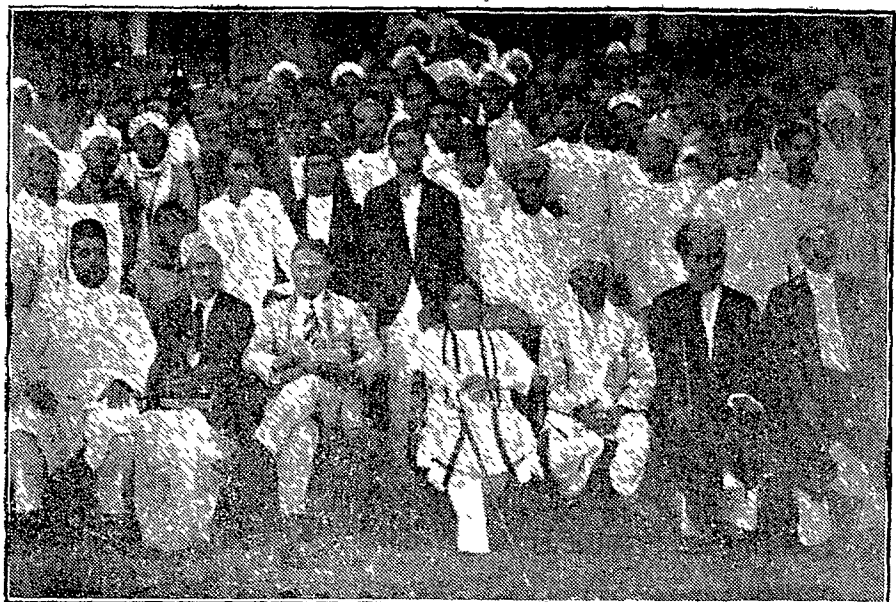
ఈ సెక్షన్ క్రింద (1) భూస్వాములకు ఇరవీయవ మూలము లిచ్చియును గ్రాంట్లు చేయించినట్టి పాక్షములను తొలగించి నపుడును (2) తన ఎన్నేటులోని ఇరవీయవ మూలమును పూర్తి గ నుపయోగించుకొనువాళ్లును తొలగింపబడినపుడును, కంపెన్సేషను నీయవలెను.

సెక్షన్ 99—ఈ ఆర్డర్ క్రింద సివిల్ కోర్టుల అధికారము గూర్చి విధింపబడినది మూడువిధముల విమర్శనలకు నిద్రు చేసి యున్నది.

కొన్ని సెక్షన్లలో నర్చించబడిన విషయములగూర్చి నుటకు కొర్టుల అధికారము వీరివేయబడినది.

కొంతవరకు సివిల్ కోర్టులలో తిరుక్కువల నిర్ణయించి కొన్ని సెక్షన్ల లంగీకరించినను అందులకు కొన్ని ఆటంకములుగలవు.

సంవత్సర 1910 సెక్షన్ 99 లో ప్రకారము యీ ఆర్డర్ క్రింద ముఖ్యముగా ఇచ్చి పొకర్తయి యున్నది కాదు. విలు కోర్టులకు దీనివేయబడుచున్నది. ఈవిషయమై ముద్రాదా భూస్వాముల సంఘపక్షమున ఎక్కువగాను బాగు గడచినది. కావున సెక్షన్ 47, 61, 99 సెక్షన్ల గూర్చి మాత్రము చర్చ. హైకోర్టు విషయములలో కాననునందు సేవకరంపాదలన ముఖ్యసిద్ధాంతము సహజమైవచ్చును. సుభవుగ జేవచ్చును. కానను ప్రకారము ఒక ఆఫీసరుకు గాని రాష్ట్రీయప్రభుత్వమునకుగాని ప్రత్యేకాధికార మొసంగ నెడల

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసులో ముద్దయిలపడుముచే బనిచేసి, ప్రసిద్ధివడచిన బాల్కన్ల చౌదరీగారికి, పీపిల్సుపార్కులో విం దొసంగబడెను.

కూర్చున్నవారిలో ఎడగునుండి కుడివరకు:—

(1) అహమ్మదుబాచాసాహెబు,	(5) వకీలు నరసింహాచార్యులుగారు,
(2) కె. రాజగోపాల అయ్యంగారు,	(6)
(3) బాలిష్టరు ఏ. ఎ. చౌదరీగారు,	(7) సదుల్లా బాచాసాహెబుగారు.
(4) వకీలు బుర్రా సత్ నారాయణగారు,	

వారిపనులు కాననధర్మములుగ నున్నంతవరకు సివిల్ కోర్టులో క్యము గలుగజేసికొనవలెను. అట్లుగాక దానికి మించి పనిచేయునెడల వానిని సరిజేయుటకు కోర్టులకు అవసరముగ జూరిస్డిక్టుండవలయును. ఏదైనఒక కేసులో ఆఫీసరుగాని ప్రభుత్వముగాని న్యాయధర్మముసారము ప్రవర్తించుచుండేనా లేదా యనువిషయమున కోర్టులు నిర్ణయింపవలెగాని ప్రభుత్వముగాని అందుకుసంబంధించిన ఆఫీసరుగానికాదు.

ఈవిషయముగ నాలోచించినయెడల పైచెప్పిననిబంధనలను సమర్థింపవీలులేదు. నీటితీరున విధించుచుండుమును సివిల్ కోర్టులోపోరాడ వీలైనపుడు దాని సేకారణములపై విధించెదలో వానినిగూర్చిమాత్ర మేలపోరాడుకూడదు? ఈసెక్షన్ లోచెప్పిన కారణములలో దేనిలోనో ఒక దానిక్రిందగూడ జెరనికేసులుండవచ్చును. అట్టికేసులలో సివిల్ కోర్టులు సౌకర్యము జేయకుండ నేల ఆటంక బెట్టవలయును?

61వ సెక్షన్ ప్రకారము సివిల్ కోర్టులకు లోకలైజేషను కేసులలో అధికారము లేకుండజేయుట నొక్కవిధముగనే వివరింపవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారు లోకలైజేషనులో తమయోగ్యతలను జేయు నిరంతరచర్యలను అదరకును దెలియకుండను సివిల్ కోర్టుల పరిశీలనమునకును బోకుండ జేయవలెనని ఆతురపడుచున్నారనవలయును.

సివిల్ కోర్టులు ఇంజక్షనునిచ్చు అధికారమునుగల్గియుండకుండ 99 సెక్షన్ జేయును. కాన దాని నాక్షేపింప వలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు గాని ఆఫీసరులుగాని తమ కధికారమున్నంతవరకు పనిజేయునెడల యేకోర్టుగాని వారిపై ఇంజక్షను నిచ్చుట ఉత్తరువు నీయజాలదు వార్డుల జేయకున్నయెడల ఇంజక్షన్ జేయుక్రమం యేకైకమార్గ మగుచున్నది. అసలు సెక్షన్ లలోనున్న మాటలకు పరిశీలించిచూడుదు. కోర్టు రెండుపక్షములును వీని ప్రభుత్వమువారు జేసినపని అధికారమును మించియున్న ఇంజక్షనునిచ్చుట గూడగారు. సివిల్ కోర్టులలో ఇంజక్షన్ దావాలుచెప్పుటకే అసలు వీలులేకుండ జేయబడినది. అప్పుడు కోర్టు దావా వచ్చినయెడల కొట్టివేయుటపట్ల జేయదగినదేమియును లేదు.

ఇట్టినిబంధన లుండుటవలన నాశనుదప్పయేమియు జరుగదు. ఇందువలన ప్రభుత్వములయొక్కయు ఉద్యోగులయొక్కయు చర్యనిరంకుశమగునన్న ఆశ్చర్య మేమియునులేదు. భూస్వాములపక్షమునను యితరుల పక్షమునను వచ్చిన రాయబారముల గౌరవించి ఇరవీయవ ఆఫీసరులు రాష్ట్రీయప్రభుత్వమును అధికారమును చలాయించుటలో చాల నిష్పేషములు జెల్పబడినవి.

ఆర్డర్ లో నొకచోట హక్కులిచ్చి, నష్టపడినవారు సెక్షన్ 99 ప్రకారము ఇంజక్షన్ నిప్పించిమేలుజొందుననుటకు ఎకుండ జేయుటలో సుభమియులేదు. ఈపదముయొక్క న్యాయమును సెల్వక్షమిట్టి సభ్యులనేకులు గుర్తించిరి. వారుఇంజక్షను హక్కును యుక్తమైన యిచ్చుటకైనను అంగీకరించిరి.

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

నాయరుబిల్లుపై చర్చ ముగిసినది

రాజీవనరణ అంగీకరింపబడినది

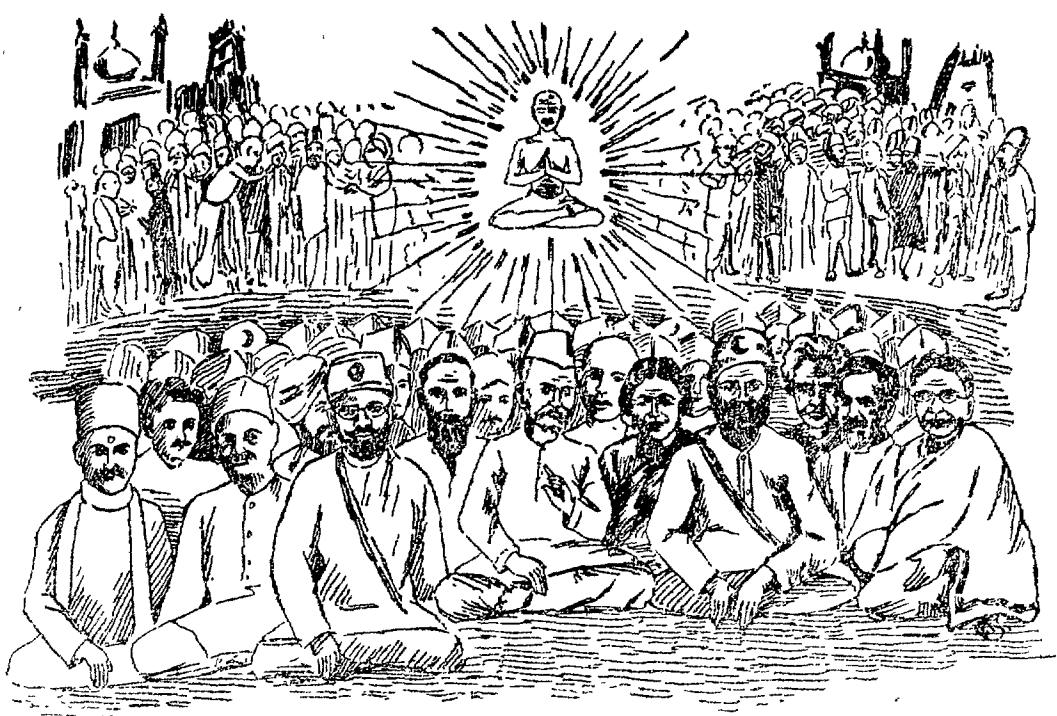
తిరువనంతపురం, అక్టోబరు 2—నేటియుదయమున తిరువాన్కూరు శాసనసభలో నాయరుబిల్లుగా తగాదాభాగము చర్చకు తీసికొనబడెను. ఈ భాగమునాయరేతరులు నాయరు స్త్రీలతో వివాహసంబంధములు కలిగియున్నపుడు వారియొస్తి యెముగునని, ఇరుపక్షములవారికిని రాజీగా బిల్లు ఉపపాదించినవా రుపపాదించినసవరణ సభలో ఆమోదింపబడెను. ఈ సవరణప్రకారము అట్లు వివాహితుడై మరణశాసనము లేక చనిపోయిన నాయరేతరుల భార్యలకు నాయరువిధవలకును వారి సంతతికి చనిపోయినవారి ఆస్తిలో 4 వ పాలు చెందును. ఇది ప్రస్తుతము విధవలుగానున్న నాయరుల సంగతి. ఇకముందు జరుగబోవు వివాహములకు సహజమైనది. ఈరాజీయరపక్షములవారికిని సమ్మతమైనదని కొందరు సభ్యులు నుడిచిరి. రాజీ విశేషమైన మేలును చేయలేదని కొందరు అసంతృప్తిని దెలిపిరి. బిల్లుపై చర్చముగిగెను. తుదకు వైకంఠాష్టమి గురించిన తీర్మానము ఉపపాదించబడెను. కాని చర్చ ప్రారంభింపకముందే 10 దినములనుండి ఎరుసగాజరుగుచున్న సభ నాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు నిలిపివేయబడెను. ఆసభ తిరిగి ఎప్పుడు జరుగునో తెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

కంచి

(ఒకవిలేఖ)

అక్టోబరు 1:—28-9-24 సాయంకాలము 6 గంటలకు చిన్న కాంచీపురం మూడొంద్రినాథ్ ముటపమునందు శ్రీమాకో కోర్టుకందాడై అన్ని కోర్టునూచార్యులవారి అగ్రాసవాధిపత్యముక్రింద యొకమహాసభాడినది. అందు మహాశ్యాగాంధిగారు 21 దినము నిరశనవ్రతము యున్నారనెకారణమునకుగానునధరుఅగ్రాసవాధిపులు తొనుద్రావిడభాషయందు వక్కాణించు సామర్థ్యము యున్నను అచట పెక్కుమంది శాలీయ సోదరులు ప్రేక్షకులుగా యుండుటచే వారలు ఆంధ్రభాషామానులగుటవలన వారలకొరకు ఆంధ్రభాషయందు వక్కాణించుని ప్రేరణంబు గాంచుటకేత తమ ఉపన్యాసమును మిక్కిలి గంభీరముగా వహింపున ముఖ్యాభిప్రాయమును ఆనుసరించి 1 హిందూ ముసల్మానుల అముకమత్యమునుగురించియు అస్పృశ్యతనుగురించియు సుమారు 2 గంటల బువస్యసించిరి. తదుపరి శ్రీమాకో ఆచార్య నరసింహాచార్యులు శ్రీమాకో ఆశేషాను సంపత్ అయ్యంగారు మొదలగు దేశభక్తులు ద్రావిడభాషయందు వ్యవసాయముగాను వ్రువస్యసించిరి. ప్రేక్షకులు రమారమి 600 మంది విచ్చేసియుండిరి. కడపల మహాత్ముని ఆయురారోగ్యాభివృద్ధిములను సర్వేశ్వరుడు కటాక్షిండుగాక అని సభను ఆపుదల చేయడమైనది.

జిల్లా సమావేశము జయప్రథముగ ముగిసెను

నాకారాగారానుభవములు

నేచదివిన గ్రంథములు

(ఎంగుయిండియాపత్రిక)

నాకు నామిత్రుల తాతయ్యగారు గ్రంథ మొకటి పంపి యున్నారు. అది చిన్న పుస్తకమైనను దానినిగూర్చి తెలుపకుండ బాలను. అది బాకర్ బోహి మెకాగారు రచించిన "హ్యాపర్ సెన్సుయల్ లైఫ్" అను పుస్తకము. అందుగల హృదయమైన వాక్యములను, చదువరులుగూడ నాతో అనందింతురని యిందు పొందుపరచుచున్నాను.

"భగవంతుని దర్శించుటకు, వినుటకు నీకేట పీలు లేదనిన నీమనస్సు, నీ ఆకర్షణము, నిన్నట్లు చేయనీయకుండ అడ్డువచ్చుచున్నవి."

"అంతర్గత స్వభావానుగుణముగ నీవు జీవులను పాలింపక బాహ్యస్వభావముతో పాలించిన, ఆవుడు నీమనస్సు నీపాలనము, పశుప్రాయములే యగును."

"నీవన్నిటివలె నున్నావు కాని అందొకటి గూడ నీవలె లేదు."

"అన్నిటిని త్యజించినగాని నీవన్నిటివలె నుండబాలవు"

"నీ ముస్తకమున కరములను నేవయం దుండనిమ్ము. నీహృదయము గూడ ఈశ్వరునికడ నుండవలయును."

"ఈశ్వరప్రేమనందు బతుకున స్థు మార్చునందు బయందే స్వర్గమున్నది."

"ఈశ్వరుని క్రోధమునకు గురియగు త్రోవకు మనస్సు తిరిగినపు డదినరకమగును."

ఈవాక్యములను వ్రాయుచు నానోటుపుస్తకము పుటలను, తిప్పిచూడగానే అందెదవరకు నితరపుస్తకములనుండి వ్రాసిన వాక్యములు గోచరించినవి.

అందొకటిసత్వాగ్రహము కుపయోగమైనది.

"తాము నిజమని తలచినదానికొరకు, మానముగా, ద్వేషమును, తిట్లను దొర్లనమును, వరింపనివారు బానిసలు. ఇరువురు, మావురతో సత్యమునందుండ సాహసించనివారు బానిసలు. లోవెల్."

(టాంబ్రాన్స్ మాట్ డేస్ నుంచి)

ఈవిషయమును గూర్చియే క్లాడ్ ఫీల్డు వ్రాసిన "ఎస్టి క్సు ఎండ్ సెయింటు ఆఫ్ యిస్లాం" అను పుస్తకములో.

"సాజహానుకు కోపము వచ్చినది. నీవు పారిపోవలసిన దని వసీషా మల్లానా హెబునకు మిత్రులు బోధించిరి. అపుడత డిట్లు చెప్పెను.

పారిపోయి ప్రాణముల దక్కించుకొనుటకు నేను మోగడనుకాను. నేను సత్యవాదిని. చావుబ్రతుకులు రెండును నాకు సమములే. తెల్లనిబాతులను యింకొక జన్మమందుగూడ నారక్త మెర్రపడచేసినను నేను బ్రతికియే అనశ్చరుడగా నుందును. వృత్తువు నాకడనుండి పరావృతమైనది. నాజ్ఞానము వృత్తువును జయించినది. అన్ని వర్ణములను గుమిగూడిన ప్రదేశము నాయువాసమైనది. మహ్మదీహలాజీయట్లు చెప్పినాడు. "బండియొక్క కరముల నజుకుట సులభమే కాని నాకు ను ఈశ్వరునకును బాంధవ్యమును గూర్చుదానినిత్రుంచుట అసాధ్యము"

మశయశమునందు బాధపడుచున్నవారికి మనఃపూర్వకముగ సహాయముచేయుచు, వారి దుఃఖములందు పాల్గొనువారికి లోవెల్ వ్రాసిన యీక్రిందివాక్యము లుపయోగించును.

"మనము దుఃఖమున కెడమీయక యింకొకనితో పాల్గొనుటయందే మనశ్శ్రద్ధప్రసాదము కలదు. దాతలేక దానము లేదు. తాను తెచ్చికొనినదానితో ఆకలికొన్న తన పొరుగువారిని, నన్ను, తనను, ఎవడు పోషించునో వాడు ముగ్గురికి దాతయగు చున్నాడు"

అహింసాతత్వమందు నమ్మకము గలవారికి క్రిందివాక్యము లాభకరముగా నుండును.

"చెరువును కోరుటయందు, చెరువు చేయుటయందు, చెరువునుగూర్చి భాషించుటయందు, చెరువునుగూర్చి తలపోయుటయందు మనము శాసింపబడుచున్నాము. ఈశాసన మందరికిని సమమే. ఇందు భేదములుకాని ప్రత్యేకతలుగాని లేవు" టర్ బ్యులియక్.

(జె బ్రెయిల్లేగారి అక్షరలెప్పు అండ్ ది యూనివర్స్ నుండి)

నేను తెలుపవలసినటుది గ్రంథములు కన్నించోం, మాక్ లీఫ్, గ్లోకుల్ చండ్ నారంగ్, గార్లు రచించిన శిక్కుచరిత్రములు. ఏపుస్తకమున కాపుస్తకము బాగుగనే యున్నది. శిక్కులపూర్వచరిత్రము, వారిగురువుల జీవితములను గూర్చి తెలిపినవిచో ప్రస్తుతమున్న శిక్కుసంరంధమును గుర్తించుట కష్టము. శిక్కు యుద్ధములవరకును జరిగిన విషయములతో కన్నింగ్ హంగారు వ్రాసిన చరిత్రము దయాయుక్తము. శిక్కుగురువులు వ్రాసిన వాక్యములను గూర్చి మాక్ లీఫ్ గారు వ్రాసినది శిక్కుగురుజీవితచరిత్ర. అది బహువ్యవసాయముతో నవ్పొత్తింపబడిన పుస్తకము. ఆంగ్లపాలనాసాక్షన మతిగ పొగడుటచేతను, శిక్కు మతము ప్రత్యేకము; దానికి హిందూమతముతో సంబంధములేదు అని గ్రంథకర్త నొక్కిచెప్పటచేతను ఆగ్రంథమున కంత విలువ లేకున్నది. ఈరెండుచరిత్రములందును లేని విశేషాంశములతో మార్చబడినది గోమలచంద్ నారంగ్ గారిచరిత్రము.

నేను జైలునందు చదివిన వాటినిగూర్చి "సమాప్తి" యనియనక ముందు పాఠకులకు విద్యార్థుల కొకచిన్నవిజ్ఞప్తి చేయవలసియున్నది. ఉత్సాహకరముగా జేయుటయందు ను ఆవిషయములందు క్రిమముగా పనిచేయుటయందును గొప్ప విలువ గలదు. గీతాసాధ్యశ్యమును నొకపుస్తకము స్వశిక్షచేతను, శ్లోపరిశోధనచేతను, తయారుచేయుదమని తలచితిని. అట్లు చేయుటకు ప్రత్యేకముగా పదమూల నైతివ్రాసి, నిరూపణల జూపి, రెండుసార్లు పీఠికలను వ్రాయవలసివచ్చినది. ఇదియంతయుత్సాహంతమైనపని గాదు. దీనిని నానిర్బంధకాలమున వ్రాయుద మనుకొంటిని. కాలమునంతయు దీనికో వినియోగించుటకుగూడ తగదనుకొంటిని. నేను చేయవలసిన పనులకు కాలానుగుణముగ చేయవలయు ననుకొంటిని. ఈపనికిగాను దినమునకు 20 నిమిషములువెచ్చింపవలచితిని. స్వల్పకాల మొపనిచేయుటయందు కష్టము గోచరింపలేదు. ప్రతి దినమును వేళకు పని మొదలుపెట్టెడివాడను. రెండవపీఠికను వ్రాయుటకు మొదలుపెట్టుట కాలవ్యయముగనేయుండెను. ఇందుకు వింత పడువారువారో యీ హాస సమస్యను నిర్ణయించుకొందురుగాక. మొదటి పీఠిక అక్షరక్రమముగా రెండవ పీఠికలో వ్రాయబడిన మొదటి అక్షరముల నందిచ్చినది. అక్షరక్రమముగనే పదమూలకూర్చు రిద్దగడదలించుటయొక్క నిర్ణయంతరలే ననుకొంటిని.

జి.వి. ఇదివరకెన్నడును నేను నిఘంటువును వ్రాయ లేదు. అందుచే నాకు నచ్చిన మార్గము ననుసరింప నిశ్చయించుకొంటిని. ఆమార్గము కనుగొని అనందమందిరిని. ఆమార్గ మత్యంతోత్సాహకరముగా నుండెను. శీఘ్రముగాను, శుభ్రముగాను, భ్రాంతిహీనముగాను పనిజేయుటకు పీలుగ నుండెను. ఈపుస్తకమును పూర్తిచేయుటకు నాకు 18 నెలలు పట్టినది. ఈగీతాసాధ్యశ్యమునుజూచి గీతయందు ఎచట ఏపదము వచ్చునో ఎన్నిసార్లువచ్చునో సులభముగా చెప్పగలను. ఆపదమునకర్థముగాగూడ వ్రాసితిని. గీతపై నాయభిప్రాయములను క్లుప్తముగా వ్రాయుట జయప్రథముగాకొన సాగించుచో అది గీతాసాధ్యశ్యము వలననే యని చెప్పగలను. జనులక గూడ నట్లే తలతురుగాక. వారితో నేనుగూడ నొకభాగ స్వామిగా నుండును.

ఎం. కె. గాంధీ.

(ఈవ్యాసమును ఉపవాసవ్రతమునకు పూర్వమే వ్రాసె యున్నారు.)

పంజాబులో నీటిపన్నును తగ్గించుట

ప్రభుత్వప్రకటనము

సిమ్లా, అక్టోబరు 8:—గత ఏప్రిలు మాసమున పంజాబు ప్రభుత్వమువారు నీటిపన్నును హెచ్చించిరి. ఇందులన రిద్దలక్షలు అదనపు ఆదాయము వచ్చునని మదింపు చేయబడెను. ఇట్లు హెచ్చింపబడిన మొత్తమును తిరిగి తగ్గించుటకు పంజాబు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. అప్పుడు భారతకాసన సభవారు ఉపప్రభుత్వమును రు 2 ల చొప్పున విధించుటకు నిరాకరించుటచే, ఇతరపన్నులనుగూడ హెచ్చించునూచనలు వదలి వేయబడెను. కాని తరువాత దేశములోని వేరేవరుసంస్థలవారు నీటిపన్ను హెచ్చింపును దీనివేయవలసినదని గోరిరి. ప్రభుత్వమువారు, అర్థికశీతిగతులను వేరేవరు సంస్థల ప్రతినిధులతో సంప్రదించి, పైమొత్తము ఆదాయములో రు 20 లక్షలు తగ్గనట్లుల రేట్లను తగ్గించుటకును ఈమొత్తమును ప్లాంపుపన్నును మోటారుబండ్లపన్నును నెక్సువతేసి పూర్తిచేయుటకును నిశ్చయించుకొనిరి.

పై రెండు విధములగు పన్నులను హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమువారు దెచ్చుబిల్లులను కాసనసభవారు గోరెనునెడల మాత్రమే పైనీటిపన్ను తగ్గింపబడును. (ఆ.ప్ర.)

ఐ. సి. ఎస్. పావిడెంటుఫండు

సిమ్లా, అక్టోబరు 8:—భారతి కార్యదర్శి, సివిలసర్వీసు ప్రావిడెంటుఫండు నిబంధనలను ఏర్పరచెను. ఇవి 1924 ను ఏప్రిలు 24 లేదీ నుండియు నమలులోనికి వచ్చెను. సభాయుతుడగు గవర్నరు జేవరలు ఈ ఫండును పరిపాలించును. ఈనిధిలో భారతగల ప్రతియొక్కోగియు తనజీతము, అల్లవెన్నులందు నూటికి 4 చొప్పున 119 ఏప్రిలు 1 లేదీ నుండి 1924 సెప్టెంబరు 1 లేదీ వరకు జను కట్టబడును ఈనిబంధనలు అమలులోనికి వచ్చినతరువాత ప్రతిభారతాదారును తన ఆదాయములో నూటికి 4 లక్షల గాకుండ 12½ లక్షల గాకుండను జనుకట్టవలెను. గవర్నరు యొక్కగాని గవర్నరు జేవరలయొక్కగాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులు ఈమొత్తములను చెల్లింపవలెనను బలవంతములేదు. భారతాదారుడు ఇష్టమునచో ఈనిధికి చెల్లించుటకు బదులు భీమాకంపెనీలో లైఫ్ ఇన్సూరు జేసికొనవచ్చును. ఈనిధికి (1) రూపాయలకాఖ (ఇండియాలో) (2) ప్లర్లింగుల కాఖ (ఇంగ్లండులో) యును నుండును. (ఆ.ప్ర.)

లేబరుకమిషనరు సి. యఫ్. పాడిసనుగారు కేంద్రశిక్షకులలోని పెరింతలనున్నాకు రివరేదీ వెదరి అచటి చెరువునెత్తి తెచ్చియు మూలము వామవేసిన వరివైపును పువర్విగిరి. అచటినిమ్ముజాతి సెనాసంఘాశ్శక్తును కార్మికశాఖ ఎలాచెరువు మూలము సహకార సంఘమును దీసికొని లాండుస్కీముతో బాటునెవలూఆఫీసరుక్రింద నుంచవలెనని కోరిరి.

కరాచీలో నిన్నుడచయం జట్కూబండ్లు తోలువారు కటిక్కిన సమైక్యకట్టరి. దానివల్ల ప్రజలకు చాలయిబ్బడిగ నున్నది. దీనికికారణము పోలీసునారినిని ఓంతుతోలువారికిని యజమానులకును గలహట్టాటలని దెలియచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వములు జరుగుచున్నవి.

మహాత్మా ని మహాపాప సదీక్ష

నేడు 17 వ దినము

నిత్యము పురాణ శ్రవణము ప్రార్థన జరుగుచున్నది

“శక్తి పూర్తిగా ఉడుగువరకును నూలు వడుకుట మానను-
నూలువడుకుచున్నంతసేపును తన్మయుడ నైయుండును”

8 వ తేదీని ఉత్సవము జరుపవలెను

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటనము

ఢిల్లీలో నాయకులసభలో నామోదింపబడిన కడపటితీర్మానమును దేశీయులందరూను పూర్తిగా నెరిగేర్పనలెనని నేను కోరెదను. 8 వ తేదీని మహాత్ముడు ప్రాశనచేయును గాన ఆనాడు దేశమునందంతటను బహిరంగసభలను జరుపుట అత్యవసరము. మన మహానాయకుడు అతిశయముగ నీ ఉపవాసదీక్షను నిరపాయముగా ముగింపగలుగునట్లు నుగ్రహించినందులకు ఆనాడు భారతదేశవాసులగు స్త్రీలును పురుషులును యావన్మందియును మనఃపూర్వకముగ నత్యంతభక్తితో దయామయుడగు సర్వేశ్వరునకు కృతజ్ఞతను విన్నవించుచు ప్రార్థనలను నలుపుట ముఖ్యవిధియై యున్నది. హిందూమహమ్మదీయ మతములు మున్నగు అన్నిమతములవారికిని నిజముగ సాదరభావ మాదినముననుండియే ప్రారంభమగును గాన ఆదినము మనకు గొప్పకర్మదిన మని భావించవలెను. ఆనాడు దేశమునందంతటను ప్రతి కుగ్రామము నందునుగూడ బహిరంగసభలను జరిపి ఢిల్లీలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను చదివి వినిపించి వానిని సరిగా అనుసరించుట అత్యవసరమని దేశీయుల కందరికిని బాగుగా బోధింపవలెను. తదాదిగా సంపూర్ణ శాంతియు ప్రేమయు సాదరభావమును దేశమునందు పూర్తిగా నెలకొనవలెను” అని నాయకులసభ కధ్యక్షత వహించిన పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి.

డాక్టరుల ప్రకటనము

“నిరసముతప్ప మరేబాధయును లేదు. ఈనాటి నుగ్రహజ్వలన నూలువడుకుట మానిన బాగుండునని నేను చాలదూరము చెప్పితిని. “శక్తి పూర్తిగా ఉడుగువరకును నూలువడుకుట మాన”నని మహాత్ముడు నిష్కర్షగా తెలిపెను” అని డాక్టరు అన్నాగారు తెలిపిరి.

ఆంధ్రానుగారి ప్రకటనము

“నూలువడుకుట మానివేయుడని నేనుగూడ తెలిపితిని. “నూలు వడుకుచున్నంతసేపును తన్మయుడనై యుండునని” మహాత్ముడనెను. ప్రతిదినమును చాలసేపు మహాత్మునిచేత పురాణములను చదువుచుండును. సాయంకాలము మహాత్ముడు ప్రార్థన చేయునపుడు అందరూను అచటికి వచ్చియుండును.

భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

మాలానా మహమ్మదాలీగారి గృహమున కార్యసంఘసభ జరిగినది. నాయకులసభకు వచ్చిన ప్రముఖులు చాలమంది ఢిల్లీనుండి వెళ్లిపోయిరి. వరదలవలన పోజాలనివారుమాత్రము నిలిచి యున్నారు. దేశబంధుదాసు, పండిత మోలాలు నెహ్రూగార్లు కుటుంబకు వెళ్లిరి. అచట వారము రోజులు విశ్రాంతి గైకొనెదరు. మహాత్ముడు ప్రాశన చేయువరకును శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారును ముగ్ధిందరు నాయకులును ఢిల్లీలోనే యుండును. (అ. ప్రె.)

ప్రతిదినమును ఆరాధనలు

8 వ తేదీని బహిరంగసభలు

ఆంధ్ర దేశమునందంతటను జరుపవలెను

“మహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష 8 వ తేదీతో ముగియును గాన అంతవరకును ప్రతిదినమును దేవాలయములలోను మసీదులలోను ప్రత్యేకారా

ధనలను ప్రార్థనలను జరుపవలెను. ప్రతి కుగ్రామము నందును పల్లెయందును పట్టణమునందును నగరము నందునుగూడ నిట్టి ఆరాధనలు భక్తిపూర్వకముగా జరుపవలెనని భారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

8 వ తేదీ

8 వ తేదీని మహాత్ముడు ప్రాశనచేయును. ఆనాడు బహిరంగసభలను జరుపవలెను. ఢిల్లీలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానముల నన్నిటిని 8 వ తేదీని ప్రతిచోటను బహిరంగసభలలో ఆమోదింపవలెను. వానినిగూర్చి ప్రజలకందరికిని బోధింపవలెను. గ్రామ, ఫిర్కా, తాలూకా, మండలకాంగ్రెసు సంఘములు ఆంధ్రరాష్ట్రమునందంతటను అనుదినమును అర్చనలను ప్రార్థనలను జరుపుటకును 8 వ తేదీని బహిరంగసభలను జరుపుటకును తగిన ఏర్పాటులు చేయగోరెదను.” అని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీయత ఆయ్యదేవర కాళేశ్వర రావుగారు నేడు బెజవాడనుండి తంజివార్ నంపిరి.

ప్రార్థన

[మాధవవెద్ది లక్ష్మీనరసయ్యగారు]

క. ఇరవదిపై నొక దివసము

నిరశప్రతి మానె గాంధీ-నిరపాయ ముగా

నెరవేర్చగ దోడ్పడు మో

పరమేశ్వర భక్తలోక-పాత పరదా.

తే. గీ. దీక్ష సంపూర్తికేసి దేదీప్యమాన

దివ్య తేజస్కుడై గాంధీదేశ సేవ

జేయు సర్వతదిగ దయజేయుమయ్య

ఓ పరంజ్యోతి పరమాత్మ-ఓ యనంతా !

తే. గీ. గాంధీ యువదేశమే వేదగానమనుచు

గాంధీ మార్గంబై ముక్తిగతి యటంచు

గాంధీయానతి ప్రజ విసగాంచు నట్టి

వాక్పటుత్వంబు వర్ణిల్లవరము నిడదె

ఓదయుసాంద్ర పరమేశ్వరా రమేశ.

ఢిల్లీలో నాయకులసభ

సత్రికాభిప్రాయములు

ముస్లిం అవుటులుకుపత్రిక లాహోరు

“హిందూమహమ్మదీయ కలహములకు మూలకారణ మేదో పంజాబు లోని మహమ్మదీయ పత్రికలు స్పష్టముగా నూచించి కనుగొనెద నాయకులసభవారు దానిని లెక్కచేయరైరి. భారతమును ఆవరణ సాధ్యమునగునట్టి మూచనను గైకొనుటకు నాయకుల సభ అపరిమితముగా నుండెను. మనస్సులు కలయవలె నని మాత్రమే వారు కోరిరి. ఆసభలో నామోదింపబడిన తీర్మానములు పాక్షికములను క్రియాశీల్యములు నగుటచే కొట్లాటలు జరుగకమానవు. ఈతీర్మానములు నిష్ఫలములుగాన యాకల హములు తీరుటకు సాధనము కాజాలవు. ఇదివరకు కాంగ్రెసు వా రేర్పరచిన సమాధాన సంఘములవలెనే యీపంచాయతీలు గూడ నేమియును పనిచేయజాలవు. కాన నాయకులసభ జరుగుటవలన లేకమైన లాభముకలుగదు. కాననోల్లంఘన విచారణ సంఘ మేర్పడిన పిమ్మట యంతటి నిష్ప్రయోజకమగు సభ చేయింప జరుగలేదు” అని యీపత్రిక ప్రధానవ్యాసమున వ్రాసెను.

“ట్రీబ్యూను” లాహోరు

“నాయకులసభవారు ఏర్పరచిన ధర్మములు చాలసమంజసముగా నున్నవి. వానిని నాయకులు శ్రద్ధగా ననుసరించుచు యితరులచేతగూడ అనుసరింపజేసినచో యీ మతకలహములు పూర్తిగా అంతరించునని మాకు గట్టిసమ్మతము కలదు” అని యీపత్రిక వ్రాసెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు

మాలవ్యాగారు 2 వ తేదీవరకును లాహోరులోనుండి రివలేదీ ఉదయమున రావల్పిండికి బయలుదేరిరి. అటనుండి ఆనాడు సాయంకాలమే కోహాటుకు వెళ్లిరి. లాహోరుకోటలో జరిగిన ఆకాలీ నాయకుల విచారణకు మాలవ్యాగారువెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

సివిలు మిలిటరీ గెజెటు

“కొన్ని తీర్మానము లామోదింపబడెను. పరస్పరాభి నందనోపన్యాసములు కొన్ని జరిగినవి. అంతటితో యీసభా ర్యసభ ముగిసినది. తీర్మానములను వ్రాయుటలోను ఆమోదిం చుటలోను సభ్యులుచాల అధికమగు సహనసహకారములను చూపినచెప్పకతప్పదు. ఈతీర్మానములను దేశీయులందరూ సరిగా అనుసరింపవలెను కొట్లాటలు పూర్తిగా అంతరింపవలెను.” భారతీయులు తమ వివాదాలను తామేపరిష్కరించుకొనుటకు సమర్థులై యున్నాడు” అని హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారు తెలిపిన విషయమును ప్రపంచవాసు లంతవరకును విశ్వసించజాలరు. అదియెటులున్నను యిప్పుడు నాయకులు మాత్రము మంచిదారినే త్రొక్కిరి. తీర్మానములు చాల యుక్తియుక్తములుగా నున్నవిగాన దేశీయులందరును వానిననుసరించెదరని నమ్మకము” అని “సివిలుమిలిటరీ గెజెటు” (లాహోరు) పత్రిక వ్రాసెను.

కనికారాబాగాలి తంజివార్

“హిందూ మహమ్మదీయ మతములను జంటపువ్వుల నల్లజేయునట్టికాడ మీరు తప్పుచున్నవగుదు. కావునమీ ప్రాణమున కేదైన ఆపాయముకలిగినచో దేశమునకు మహానష్ట కముకలుగును” అనికనికారాబాగారు మహాత్మునకు తంజివార్ నంపిరి.

అఖిలభారత ఖిలాఫతు మహాసభ

ధనము సమకూర్పుట

డికెంబరునెలలో బెల్గాంబూ జరుగనున్న ఖిలాఫతు మహాసభకు ధనముసమకూర్పుటకు సన్యాససంఘమువారిచే నియమింపబడిన మాలానా షేకు మహమ్మదు ఖుర్రేషీగారు నేలంకు వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

ఢిల్లీలో రెయిసీనాలో రాజప్రతినిధి, వాసము జేసినపు డు యిప్పుడు కింగ్సువేలోనున్న రాజభవనమునందు ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయము పెట్టబడునని ప్రకటించబడెను. ఇదిసరియైనవార్తగాదు. ఇప్పటి రాజభవనమందు కుపయోగింపబడునో యింకను తెలలేదు.

ప్రతిపక్ష పార్టీలు

తిరువళ్ళిక్కేనే సంగీతసభ-పాటక చేరలేదు:
పైసభవారి యజమాన్యము 6 వ లేదీ జరుగునని ప్రకటించిన పాటక చేరీ నిలుపుచేయబడినది.

తంత్రివారల విశంభవము:— మూరదాబాదు, కాంట, తాజపూరు, భాంపూరు మొక్కట నగరములకు తంత్రి వారలు బోంబుల విశంభవమును. పంపువారి పూచితేనే పోస్తా ఫీసువందు పుచ్చుచుందురు.

చెన్నపురి ఆంధ్ర దానసమాజము:— ఈసమాజ మువారి యజమాన్యమున సెప్టెంబరు మాసములో 4.071 పే మల కన్న దానము జరిగెను. దినమునకు సగటున 186 గురికి జరిగెను. ఇందు 1558 మందికి ప్రత్యేక నిధులనుండియు, 1046 గురికి స్థానికులపై వచ్చు వడ్డీనుండియు జరిగెను.

మదరాసు కార్మిక సంఘము:— పై సంఘమువారు, 7-10-24 లేదీవ పాటకాలము 6 గ. పెరబూరు బారక్కు ఆంజనేయ శివలింగం ఆజ్ఞానిలను నందు (డ్రైలూమి) నుగోడు, బహిరంగసభ జేయుదురు. శ్రీమాన్ ఎన్. దొరస్వామి అయ్యగారు ఉపన్యసింపజేయుదురు.

వరదలనహాయనిధి:— మలయాసు ఎమిగ్రేషన్ కమిషనరుగారు, మదరాసు ప్రభుత్వమునకు దక్షిణ ఇండియా వరదలనహాయనిధిగాను రూ 10, 000 చెక్కు బంపించిరి. మలయాద్వీపమునందు ఇండియన్ ఇమిగ్రేషన్ నిధి కమిటీవారి సలహాపై నొసంగిరి.

హరికథా కాలక్షేపము:— ఈనెల 6 లేదీ విజయవతి సోమవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు శ్రీమాన్ వైద్యరత్న పండిత్ డి. గోపాలాచార్యగారి ఆయుర్వేదాశ్రమ (ఆచార్యుల విధి నెం 41 రు గృహ)మునందు శ్రీమాన్ పండిత్ కవిరాజ భాస్కర్ భాగవతులుగారు శ్రీకృష్ణరీతి, కాలక్షేపము వేదాంతమార్గముపరముగ గావించుదు గాన భాగవత శిఖామణులెల్లరు విచ్చేయబ్రాధితులు.

కో ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ బ్యాంకు - వరసూవాకం:— పరసూవాకం, చూలే, వెనేరీ నగరప్రాంతములకు సంబంధించి గృహనిర్మాణము యితర కార్యములకు ఉపయోగకరముగ సహకారపరకతి బ్యాంకును స్థాపించుటకై పరసూవాకమునందు వైకాకరను వీధి కార్పొరేషను మోడలు పాఠశాలలో 5 వ లేదీ 8-30 X 11 డి. బి., ఎస్. భవానాదంపిల్లేగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరుగెను. ఆప్రాంతమునందు పురవాసులందరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు. వి. రామకామతు.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఎకడమిక్ కౌన్సిలు సభ నిన్న జరిగినది. అందు కాలేజీయర్స్ వీండ్లు చేసే మూలముపైనులొక్కొక్క 2 సంవత్సరములు చేయుటనుగూర్చి చర్చింపబడి తుదకు ప్రస్తుతమున్న పద్ధతియే మంచిని తీర్మానింపబడినది. ఈ రోజు జరుగు సభలో కాలేజీయర్స్ “కరికులం”, హానర్స్ కోర్సు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సు గా నుండవలెనా, మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్ష యూనివర్సిటీవారి క్రింద నుండవలెనా ప్రభుత్వమువారి క్రింద నుండవలెనా యను విషయములు చర్చింపబడును. (ఆ. ప్రే.)

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభ:— పైసభ దసరామహాత్మ్యము సందర్భమున నిన్నను జక్రయా బహిరంగసభను నందు ఆంధ్ర సభ దేవాంగ సభ్యులు ఆతిథ్య మొసగిరి. గౌ. న్యాయమూలము కలసుబ్బారావుగారు, సర్. పి.త్యాగరాయచెట్టిగారు సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు, శ్రీ చాగంటి సాంబశివరావుగారు మరి కొందరు న్యాయవాద ప్రముఖులు సభకు విచ్చేసిరి. అల్పావరము జరిగినపిదప నాటకశాఖవారు ప్రపంచజ్ఞానము Commonsense అను ప్రహసనమును అతిమనోహరముగ ప్రదర్శించిరి. నటకులలో సమయస్ఫూర్తిలేని నేటకుని ప్రాతధారియగు వి. నరేశం నాయుడుగారు, ఇంటియ జమాని జగ్గయ్యనాయుడు ప్రాతధారియగు టి.ఎ. రాధాకృష్ణనాయుడుగారు ప్రత్యేక ప్రశంసలు. కాళ్లటారి గోపాలం ఎల్లగారు సభవారి తిరస్కర నాటికాభివ్యక్తి ప్రదాతలకు కృతజ్ఞత తెలిపిరి.

ఇండియన్ బ్యాంకు చట్టము

సవరణలు

సెలెక్టర్ కమిటీ నివేదికము

1920, సం॥ ఇండియా ఇండియన్ బ్యాంకు చట్టమును సవరించు బిల్లునుగూర్చి భారతశాసనసభలోని సెలెక్టర్ కమిటీవారి నివేదికను సెప్టెంబరు 8 వ లేదీవ కాసనసభలకు బంపిరి.

ఈవిధమున సంతకముచేసిన సెలెక్టర్ కమిటీ సభ్యులమగు మేము, మాకంపించిన ఇండియన్ బ్యాంకు చట్టము సవరణబిల్లును, దానికి సంబంధించిన కాగితములను విచారింపితిమి. దానిపై మానివేడికను, మేము సవరించినరీతిగా నుండు బిల్లును దాఖలు జేసికొనుచున్నాము.

బిల్లునందు 18 ఎ మాత్రన సెక్షన్లను మేము గావించిన సవరణ చేయుచున్నాము.

ఇండియన్ బ్యాంకు సెక్షన్ ప్రకారము అమలు జరుపజేయు చర్యను స్వయముగాగాని, ఇతరసంస్థలు దే-తో-నైన కలసిగాని అమలుజరుపవచ్చునని మేము చెప్పియున్నది మించి చెదను.

ప్రస్తుతము సెక్షన్లను నందుగల “పెన్షన్లు యంతుల విధులు ముగియగా క్లెయిరు పదము నందుట చే ఆధ్యాప్తులు, ఋణములు, నగదు చెలామణీలు 6 నెలలకు మైగా జరుపుటకు ఏమయిన సందేహము కలుగవచ్చునను తలంచి ఆపదములను విపులముగా బోధపడునట్లు మార్చితిమి.

మాడవజేయ, ఆర్టులన్నిటిని బ్యాంకువారు స్వాధీన పరుచుకొనుటకంటె అందు యేర్పియుంచుకొనుట కధికార సంబంధవలెనని దలంచుటలో మేము సెంట్రలు బోర్డువారితో సేకరించుచున్నాము. “ఏయాన్యులైనను సరే”యను పదమును మేము చేర్చితిమి. చర్యలు జామీనుక్రింద స్వాధీనపరచుకొనవచ్చు నాధికారుల యను సందేహము గలుగవచ్చునని తలంచు వారికి యిది వ్యతిరేకముగ నుండవచ్చును.

ఈ సెక్షన్లక్రింద ఏ బ్యాంకునైన అధ్యాప్తుగాని ఋణముగాని నగదు బాకీగాని యిచ్చుటకు ముందు ఇండియన్ బ్యాంకువారు నగదు బ్యాంకు ఆర్టుల విలువ అంచనాజూచి గానికే తగినట్లు నూటికి కొంతసొమ్ము చొప్పున నిర్ణయించి యుండు మొత్తమునకు మించునట్లు యిచ్చుటలను నూచనను మేము ఆమోదించితిమి. ఇట్టి వరలేదీయు బిల్లునందుండవలెనని మేము శిఫార్సు జేయుము. కాని యిట్టికట్టుబట్టులు జేసి గానుటకు బైలాను నిబంధనల ఏర్పరుచుకొనవలెను. ఋణము కిచ్చునపుడు సెంట్రలు బోర్డువారి సమ్మతిగాని వేరొక ప్రత్యేక సంఘమువారి సమ్మతిగాని యుండవలెను.

మాససభకు బిసినెస్ డ్రావాలుగారు అనాలోగ్యముచే రాజాలకుండుటచే విచారించుచున్నాము.

బిల్లు మరల ప్రకటించవలసినంత యొక్కవగా మార్పులు జరగలేదని దలంచుచున్నాము. మేము సవరించినరీతిని బిల్లు ఆమోదించవలెనని శిఫార్సుజేయుచున్నాము.

వేసెలు సి. బ్లాక్లు, టి. రంగారాయులు పురుషోత్తమదాసు, రామదాసు, హనుజ్ కాకు, కె. సి. నియోగి నమ్మదాసు, విం. మెహతా, డబ్లియ. ఎస్. జె. విల్సన్, ఎ. ఎ. ఖాను, మోతీలాలు నెహ్రూ.

ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

ఇండియాలో రూపాయిల మూలధనముతో స్థాపించబడు కంపెనీలకే యీ చట్టము అనువరించునని గౌ. సర్ మానిలు బ్లాక్లుగారు నమృతముజేయుటచే నేను యానివేదిక యందు గంతుక ము జేసితిని. ఈ విషయమున ప్రభుత్వన్యాయశాఖలూదారులమైన సందేహము తెలిపినచో బిల్లు చక్కవచ్చునపుడు తానొక అనుమతియు సవరణప్రతిపాదించెదనని గూడ ఆయననాకు నచ్చజెప్పెను.

జమ్నాదాసు మెహతా

జమ్నాదాసుగారి ప్రత్యేకాభిప్రాయముతో బాటు నేను జెప్పినదేమన, ప్రభుత్వమువారు సవరణప్రతిపాదించుట కంగీకరింపనిచో నాకు వీలొసంగినచో నేనొక సవరణ ప్రతిపాదించెదను.

పురుషోత్తమదాసు రామదాసు

ఈ చట్టమునందలి 18 వ సెక్షన్ బ్యాంకులను ఇండియాలో రిజిస్టరుకావలసి బ్యాంకుల కంపెనీలకే యనవలసినది. విషయమున నాకెట్టి సందేహము లేదు. బ్యాంకులను నంగు చివరను గల 15 వ పదములు కొంత సందేహము గలుగజేయుచున్నవి. ఇవి ఇండియన్ కంపెనీలచట్టము (1913) లోని వే నవో దీక్షానే వచ్చుచున్నదను కనువర్తింతును. ప్రస్తుతము క్రింద ఇండియాలో అమలమగున్న 1918 చట్టముగాక 1913 చట్టము నందలి 2 వ పదముల నుండి 15 వ వరకు కటిలేదు. కాని సెలెక్టర్ కమిటీవారు యీశిఫార్సు చేయుటయందు

సుబ్రహ్మణ్య శివగారి కేసు

సంక్షిప్త లిపిబోధకులు క్రాసుపరీక్ష చేయబడిరి

నేటిదినము చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటు కోర్టులో శ్రీయత సుబ్రహ్మణ్య శివగారిపై మోపబడిన రాచకీయ సేద్యము విచారణకు జేబడినది.

సుబ్రహ్మణ్య శివగారు వకీలు అవసరము లేక తామే సుజరిపెదమనిరి.

ప్రభుత్వమున ప్రాసిక్యూటర్ వారి తరపున నెల్లూరు పోలీసు ట్రైనింగు పాఠశాలయందు సంక్షిప్త ఉపాధ్యాయుగగు రాఘవాచారి యమ్. శ్రీనవాసరావుగారు సుబ్రహ్మణ్య శివగారిచే క్రాసుచేయబడి, 14 సంవత్సరములనుండి నెల్లూరు పోలీసు ట్రయినింగు స్కూలునందు ఉపాధ్యాయులుగ నుంటిమనియు 15 సంవత్సరముల క్రితము తమిళ క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్ కని సెట్టుబడిన దనియు తాము క్లబ్బు లిపి బోధించుచు వారేగాని లేఖనలు గారనియు ఒకరు వ్రాసిన క్లబ్బు మరీయు ఒకరు చదువజాలరనియు, పరీక్షలయందు ఎవరైన నొకరు ముద్రిత వ్యాసమును చదువుచుండ విద్యార్థులు క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్లు వ్రాసి కొని పిచ్చుట తమిళ భాషలోని మార్కెనరియు అట్లు రద్దునా జేవదానినో చూచెదరుగాని క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్లు మోసమునయు, తాము ముద్దయిన రాచకీయసభలోను జూచినట్లు జ్ఞాపకములేవనియు ఉద్ఘోషించుచున్న సంక్షిప్త లిపి లేఖనలు తమకు వారు వ్రాసిన నొసెట్టు పంపరనియును జిదిరి.

పిదప క్రాసు ప్రాసిక్యూటరుయొక్క ప్రశ్నలకు జవాబు నొసంగుచు సాక్షితమకు తమయొక్క ప్రెసిడెంట్ 14 సంవత్సరముల ఆచారము ఇంగ్లీషు క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్లయందు 28 సంవత్సరము గలదనియు పిడుమన్ సక్షిప్త లేఖ నీనూత్రములే తమిళమునందుగూడ ఆశు సరిపబడినవనియు, ఇంగ్లీషునందు లేని శబ్దములు తమిళమునందున్న తదనుకూలమైన మార్పులచే నూతన సాంకేతికాక్షరము నిర్మింపబడినవనియు, నూత్రములు చేర్చి మోసమునకై వ్రాయునట్లు వ్రాడు తనకుతోచిన మరీకొన్ని మార్పులు జేసికొనును గాన అట్టివిని మరియొకరు జరువజాలరనియు, వడిగ వ్రాయుట అభ్యాసమునై నాధారపడియుండుననియు నుడిచిరి. పిచ్చుట సుబ్రహ్మణ్య శివగారు తమిళ క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్ అసంపూర్ణమైనదేనా? అనియు డి. గ. సా. పి. పి. టు మన్ క్లబ్బు ప్రెసిడెంట్ సందేహములతో అట్టి దే గాని అందరి సందేహములే లేదనిరి.

పిచ్చుట సుబ్రహ్మణ్య శివగారు తాము పర్యవేక్షించిన సభకు ఆర్గ్యుంటుగా నుండినవారి ముద్దయితరపు సాక్షులుగ పిలుపింపవలెననియు తమ ఉపన్యాసము తీసిన క్లబ్బు లిపి లేఖనని మరి కొన్ని ప్రశ్నలకు విలయునని కోరిగ కోర్టువారు ఈనెల 11 వ లేదీకి కేసును వాయిదావేసిరి.

ఇ. వి. రామస్వామినాయక ర్ గారు

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటు వారి వద్ద

ఇ. వి. రామస్వామినాయక ర్ గారి కేసునందు తమిళ భాషానువాదకుడు మ్యాజిస్ట్రేటుగారిచే ప్రశ్నింపబడవలసియుండెను. ఆతడు హాజరుగానందున ప్రస్తుతము కేసు నిలిపివేయబడినది. నాయింత్రిం 4 గంటల విచారణ జరుగును.

గోపాలపురం ఎస్టేటు

శ్రీహరిత్యాగాంధీగారి జ్యుడీషియన్ క్రిగోపాలపురం యస్టేటు జమీన్దారువారు హామత్తుని ఆయురారోగ్య అభివృద్ధికరకు దేవాలయములలో అభివృద్ధిములు చేయించి ఖర్చు వచ్చుదానము గావించిరి. (ఒకవిలేఖరి)

నాగపూరులో అనేకమందిని మోసము జేసెనని లాహోరు మనిషి మనోహరలాలు అనువాతడు నాగపూరులో షోలీసువారిచే అరెస్టుజేయబడినది. ఆయన అభివృద్ధి హామత్తుని శ్రీనివాసయ్య అంబాలాలో ప్రాధేసరనియు తాను ప్రయాణములు జేయునపుడు ట్రైనింగ్ కంట్రీనికెట్టి అనేక గొంధివర్ష చందాలు చేయించుచు మోసము జేసెనని. ఇట్టికే మోసమునపై అంబాలాలోను యితర గొంధివర్షగుడ గలవట.

1918 ఇండియా చట్టము ప్రకారము రిజిస్టరుకావలసిన కంపెనీల దప్ప వేరు వాని నుద్దేశించలేదని కృష్ణముగ చెబుట

మోలలాలు నెహ్రూ.

ప్రకటనము

సోమవారము (6 వ తేది) మహానవమి కందుగ యగుటచే, ఆదివారమున ఆంధ్రపత్రిక ప్రకటింపఁ బడిదు. సంపాదకుఁడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం అక్టోబరు నెల 4 వ తేది

శనివారము

పోలీసు పరిపాలనము

1923 సంవత్సరపు పోలీసు పరిపాలనపు రిపోర్టు ప్రచురింపబడినది. పరిపాలనమునం దెంచదగిన యభివృద్ధి గనుపించదు. పోలీసు పరిపాలనము పట్ల ప్రజలలో నానాటికి నమ్మకము తగ్గుచున్నది. ఇందుకు కారణమేమియో గ్రహించి, తన్నివారణమునకు కృషి నెలుపు ప్రయత్నములు గావరావు. హిందూ దేశమునం దన్ని రాష్ట్రములందును యిట్టి స్థితియే ప్రబలుచున్నది. లా, ఆర్డరు రక్షణ ప్రయత్నములు ప్రజల కేమాత్రము సంత్వప్తి గలిగించుటలేదు. పోలీసు శాఖలో డిపార్టుమెంటులు, శిక్షలు హెచ్చు గుటయ, డిస్మిసల్స్ అధికమగుటయ, పోలీసు కాన్స్టేబుల్స్ కిచ్చిన బ్లాక్ మార్కు లతిశయము జూపు టయు పోలీసు శాఖా సాష్టవమునకు నిదర్శనము గజాలవు. పోలీసు శాఖావ్యయము అంతకు పూర్వపు వత్సరమున కన్న కొంచెము తగ్గియున్నను, ఇంకను విశేషముగ నున్నది. 16651269 రూపాయల వ్యయము చాల యధికము. దీనిని తగ్గింపవలయు నని ప్రజల కెంతకోర్కె యున్నను కొనసాగుట లేదు. వ్యయమును తగ్గించుటకు చేసిన ప్రయత్నములు విశేషావయోగము గలిగింపలేదు. కాని, ఖూటు తలాగుల సంఖ్యను తగ్గించుటకు మాత్రము భాష్యముగ దోషదు. ఈ సంవత్సరము మార్చి నెలలో జరిగిన శాసనసభలో, యీ సంఖ్యను మంజుర నెల కొల్పవలయునని తీర్మానంబడెను. ప్రయాణికుల భయము బాపుటకు, వీరు జేయుచున్న సేవ అమూల్యమని ఎంచవచ్చును.

పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుల పని సంత్వప్తికరముగ లేదని ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు దెలుపుచున్నారు. ఇందుకు కారణమేమియో, దానిని నివారించుటకు మార్గమేమియో రిపోర్టు దెలుపుట లేదు. పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుల విషయమున గూడ, మూడు జిల్లాలనుండి అసంతృప్తి సూచించెడి రిపోర్టు లరుచుచున్నవి. ప్రజల నమ్మకమున కిట్టి సీత బలము గలిగించుచున్నది. తీవ్రనేరముల సంఖ్య కొలదిగ దగ్గినను, కొన్ని జిల్లాలలో నేరముల సంఖ్య హెచ్చెను. 222 మంది ప్రజల కోర్కె కేసుగలదని పరిగణింపబడుట, మద్రాసు రాజధానికి గౌరవప్రదము కాజాలదు. హత్యల సంఖ్య పెనుకటి సంవత్సరమునందుకన్నను హెచ్చుట జూపెను. కోయిలబత్తూరు, మధుర, సేలంజిల్లాలలో ఇట్టి నేరముల సంఖ్య యధికమయ్యెను. తుపాకుల

లై సెన్సుల నుదారముగ నిచ్చుటవలన, నేరము లతిశయించునని మధురజిల్లా సూపరింటెండెంటుగారు దెలుపుచున్నారు గాని, వీరి వాక్యములు నిస్సారములని జెప్పనక్కరలేదు. ఆయుధముల లేక, బందిపోటులకును, దాడిదోపిడులకును, క్రూరమృగములకును ఎందరు బలియగుచున్నారో, జూచిన లై సెన్సులను విరివిగనిచ్చుట యవసరమని దోషకమానదు. అప్పుడు తీవ్రనేరముల సంఖ్యయు చాల వరకు దగ్గును.

ఏజెన్సీ ఫిత్తూరి నణగద్రొక్కుటకు, పోలీసు వారు జేసిన ప్రయత్నముల నభినందింప వీలులేదు. పోలీసు పరిపాలనపు రిపోర్టు ప్రకారము 1922 సంవత్సరము ఆగస్టునందు ఫిత్తూరి ప్రారంభమయ్యెను. రెండు సంవత్సరముల వరకును యిట్టి స్వల్పపు తిరుగుబాటు నణగద్రొక్కు లేకబోవుట, విచిత్రము.

1923 సంవత్సరమునందు ఆర్మీటేజిగారు వ్రాసిన రిపోర్టులో నిటుల సూచించిరి. “శత్రువుయొక్క మాయోపాయములచే ఉద్యోగులకును తదితరులకును చాల ఆయాసముగలిగెను. శత్రువులు ఎదురుబడి పోరాడకుండిరి. పెద్ద ప్రయత్నముల జేసియు, తుద కాశాభంగము జెందవలసివచ్చెను. తగిన ఏర్పాటులు లేకుండనే, యిట్టి పనులకు తలపెట్టవలసి వచ్చెను. సాయధరిజర్నలు పరిస్థితుల నెదుర్కొన జాలక బోయిరి. ఆఫీసరులను సామాన్యపు కేడరు నుండి తీసివేయవలసివచ్చెను. ఆఫీసరుల రిజర్వు లేకుండుటచే, చాలకాలమువరకు ఎట్టి విశ్రాంతి నీయకనే వారిని నిలుపవలసివచ్చెను. కోరాపుట్టి రిజర్వునటుంచిన 1922 అక్టోబరు మొదలు మలబారు స్పెషలు పోలీసువారి నే నియమింప వలసివచ్చెను. మా పి థా తిరుగుబాటు సమయమున, యీ దశమును త్వరితముగ నేర్పరిచిరి. వీరికి పిమ్మట తగిన శిక్షణ కవకాశము లేకబోయెను. తూర్పుతీరపు స్పెషలు పోలీసుకు సంబంధించిన ఏ, బి కంపెనీలను ఆ సంవత్సరముననే చేర్చి, వారికి శిక్షణ గజపిరి. వీరికి విశ్రాంతి నిచ్చునపుడు, వీరి స్థానము నాక్రమించువారు లేకుండిరి. ఈ సందర్భములకు దోడుగ, ఆ ప్రదేశమును వాతావరణమును గూడ గమనింపవచ్చును. మార్షలులా లేకబోవుట ఇంకొక విషయము. విషయమునంతను పరికించిన, తిరుగుబాటు నణచుటకు యీ శాఖవారు బహుప్రశంసార్హముగ పనిచేసిరిని నాయుద్దేశ్యము. ఇంతవరకును చేసిన ప్రయత్నములు విఫలము లయినవి. ఐనను ప్రయత్నలోప మేమియులేదు. కాని, ప్రజలు పరియగు సమాచారమును దెలుపకపోయిరి. అందుచే మేము తిరుగుబాటుదార్లతో డీకొనజాలక బోతిమి. గ్రామములలో దాగియుండిడివారి నరెస్టు జేయ జాలకబోతిమి.”

ఆర్మీటేజిగారి వృత్తాంతముజూచిన, తిరుగుబాటుల నెదుర్కొనుటకు తగినబలము సంతవర కేర్పరుపలేదని విదితమగును. ఏజెన్సీ ఫిత్తూరి మూలమున తాత్కాలికపు ఏర్పాటుల గావింపవలసి వచ్చెను. ఇందువలన రెండు సంవత్సరముల బాటు ప్రజలద్రవ్య మెంత వృధయయ్యెనో యూహింప వచ్చును. “ప్రతికూల వాతావరణము గల ప్రదేశ మునందు విశేష కాలము జరిగి, ఆయాస కారణము, పోరాటముల నెదుర్కొనుటకు తగిన ఏర్పా

టులు లేకుండుటచే, పోలీసు ఆఫీసరులకు మిగుల యిబ్బంది గలిగె”నని ఆర్మీటేజిగారు ప్రకటించిరి ఇంత కాలమునుండియు యువేత్తవహించుటకు కారణము దురూహ్యము. ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై జేసిన యీక్రింది వ్యాఖ్యానము ఆశాభంగకారణ మగుచున్నది. “పోరాటముల వై ఖిజూచిన, యొక ప్రశ్న జనించుచున్నది. సాయధపు రిజర్వులను కార్యచ నుకూలముగ పద్ధతుల ననుసరించి ఏర్పాటు జేసిరా యను ప్రశ్ననుగూర్చి ప్రభుత్వమువా రిప్పుడు యోచించుచున్నారు. స్టోక్సుగారు సాయధ రిజర్వుల గూర్చి జేసిన సిఫార్సులను విచారించుచున్నారు.” ప్రభుత్వమువారిక ముందెట్టి ఏర్పాటుల గావింప నెంచికో తెలియదు. ఫిత్తూరి నాయకులగు అల్లూరి శ్రీరామరాజుగారు పట్టుబడెననియు, పారి పోవు ప్రయత్నములో నతడు పథింపబడెననియు, ప్రకటింపబడెను గాని అందుకు సంబంధించిన వివరములు ప్రచురముగాలేదు. వాని దెలిసికొనవలయునని ప్రజలు వేచియున్నారు. త్వరిత ప్రభుత్వ ప్రకటనము వెలువడుట లాభకరము. జుబులింగనాడారును బట్టుకొనుటకుగూడ పోలీసువారికి చాలకాలము పట్టెను.

దొంగతనములు, బందిబటుల సంఖ్య దగ్గినను ధాడిదోపిడుల సంఖ్య హెచ్చెను. నేరముల క్రిందకు రాని హత్యలు 18 జరిగెను. వీరిలో 7 హత్యలను, పోలీసువారు తమధ్యాటేని నెఱవేర్చినపుడు జేసిరట. నేరాన్వేషణయం దభివృద్ధి యేమాత్రము గనుపించనందులకు 1922 సంవత్సరపు రిపోర్టునందు ప్రభుత్వమువారు అసంతృప్తి గనుపరచిరి. ఈ మారును అభివృద్ధి గలుగలేదు. పోలీసు శాఖవారి తెలివితేటలు నేరములను కనిపెట్టుటయందే గలవు. అది లోపముగనున్నచో, పోలీసు శాఖ సాష్టవముగ లేదని జెప్పవచ్చును. ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు గారిమారు, క్రొత్తపద్ధతి ద్రొక్కిరి. ఇతర రాష్ట్రములతో బోల్చిజూచిన, మద్రాసు సీత నిరుత్సాహము గలిగింపజాలదని వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. ఇటుల సంతృప్తి జెందుటకు వీలులేదు. నేరముల నన్వేషించుటలో మద్రాసు రాజధాని ఎంతవరకు విజయము గాంచెననిమాత్రమే యోచింపవలయును. అటుల పోల్చిజూచినను, చెన్నరాజధాని వెనుకబడియున్నది. 1922 సంవత్సరమున హత్య నేరములలో 100 కి 23 వంతునను, బంబాయి నేరములలో 100 కి 28 వంతునను, దారిదోపిడులలో 100 కి 35 వంతునను, కన్నపు నేరములలో 100 కి 20 వంతునను, దొంగతనములలో 100 కి 33 వంతునను, పశుచౌర్యమునందు 100 కి 41 వంతునను మాత్రము కనుగొనబడెను. ఇట్టి సీతయభివృద్ధి సూచకము గాజాలదు. 1923 సంవత్సరమునందు, 100-కి 33 వంతునమాత్రము నేరములకుని పెట్టబడెను. నేరాన్వేషణమునందు, చెన్నపురి చాల వెనుకబడి యుండుట విచిత్రము. పలువిధ సౌకర్యములుగల చెన్నపురి నేరములను కనిపెట్ట లేకుండుట, ప్రధానపట్టణ గౌరవమున కేమాత్రము తగియుండలేదు.

1922 సంవత్సరమున, పోయిన ఆస్తిలో 100 కి 23 వంతునమాత్రము దొరికెను. 1923 సంవత్సరమున 100 కి 20 వంతున మాత్రము దొరికెను.

ప్రజలు కేవల సరస్వతిని, సంతోషి జేందజాలరు. వారికి ఆ సి గావలయును. ప్రాచీన కాలమునపోయిన ఆస్తిని రాబట్టవలసిన బాధ్యత ప్రజలపై నిలిచి యుండెను. అటుల రాబట్టలేనిచో, ప్రభుత్వమే నష్టమును భరించినటుల డెలియచున్నది. ఇప్పటి కాలమున ప్రభుత్వమున కట్టిబాధ్యతగనుపించదు. ప్రజల యిబ్బందులుమాత్ర మతిశయించుచున్నవి. గ్రామ పంచాయతులవిషయమై యభిప్రాయభేద మున్నను ప్రజాభిప్రాయము వీని కనుకూలముగ నున్నదని, ఇక స్పెక్టరు డెనరలుగారు డెలుపుచున్నారు. పంచాయతి ప్రతిపక్షనలు దేశమునందు ప్రాచీన కాలము నుండియు బని చేయుచున్నవి. ఇయ్యవి ప్రజాస్వామ్యములవలెనుండి, ప్రజలకు మహాపాపకారము గలిగించుచుండెను. పంచాయతులు నానాటికి తగ్గిపోయి తుదకు అదృశ్యమయినవి. వీనినిరూపనమే, హిందూదేశదుస్థితికి కరణమయ్యెను. రాజులు మారినను రాజ్యములు మారినను, ప్రజల అంతరంగిక స్వాతంత్ర్యమున కెట్టి భంగము కలుగకుండెను. నేడు అంతరంగిక బహిరంగ స్వాతంత్ర్యము లంతరించెను. గ్రామములు స్వతంత్రీకోల్పోయినవి. ఆత్మపశ్చాత్తాపమును విడనాడినవి. గ్రామము దేశమునకు బునాదిగ నుండగిన యనుకూలసితియంత రించినది. గ్రామములు దాదాపు శిథిలములయినవి. గ్రామోద్ధరణమే, దేశోద్ధరణకు తోడ్పడనని గాంధీ మహాత్ముడు మున్నగునాయకు లెలుగై తిచ్చాటినను, దేశము వారిహితమును పెడచెవినిబెట్టెను. నిరాకార్యక్రమ నిర్విహణమే స్వరాజ్యసిద్ధికి ముఖ్య సాధనమని అన్నిపక్షములవారును అంగీకరించుచున్న సమయమున, పంచాయతుల నిర్మాణమునకై బలమగు ప్రయత్నములు జరుగుట ముఖ్యము.

పంచాయతులను నెలకొల్పిన చోటులనెల్ల, అయ్యవి విజయముగాంచినటుల రుజువయ్యెను. అటవీపంచాయతులేమి, సివిల్ క్రమిణలుపంచాయతులేమి, ప్రజామోదము బడయుచున్నవి. ఇంకను ఎక్కువ డనుకూలపరిస్థితులలో జాతీయపంచాయతులను నెలకొల్పునెడల, అయ్యవి తప్పక విజయము గాంచును. జాత్యైక్యమును బలపరుచును. కలహంకరముల సంతరింపజేయును. స్వరాజ్యస్థాపనకు తోడ్పడును. హిందూమహమ్మదీయ కలహములను నివారించుటకు జాతీయ పంచాయతియొకటి నెలకొల్పబడినది. అంతటితో సరిబోదు. క్రిందినుంచి బైవరకు, పంచాయతుల నెక్కరీతిగ స్థాపించుచో ప్రయోజన ముండుననుటకు సందియములేదు. సి. ఐ. డి. శాఖవలన నెట్టి ప్రయోజనముగలదో, రిపోర్టుబట్టి తెలియకున్నది. కాకినాడలోజరిగిన దేశీయ మహాసభకొరకు ప్రత్యేకపు పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటును నియమించుట కేమి యవసరముగలిగెనో, గ్రహింపజాలము. సి. ఐ. డి. శాఖవారు కాంగ్రెసుసభ జరుగుచోటికి సిబ్బందితో వెలవలసిన యావశ్యకత ఏమాత్రములేదు. కాంగ్రెసునాయకులునునేరస్థులు గారు. వారు జేసెడి పనులకు బహిరంగముగ జేసి యుండిరి. వారి యపన్యాసములను రిపోర్టుజేయుటకు సి. ఐ. డి. రిపోర్టరు లుండనేయుండిరి. అట్టి స్థితిలో ప్రజలద్రవ్యము ననవసరముగ వెచ్చించుట,

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్మ ని వృ జా స ి ి

లక్షి రూపాయలు సమర్పించవలెను 4-10-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి కాకినాడ ని నాగేశ్వరరావు

చందాలు 49152-12.5 ఇదివరకు 24179-6.11

పూజానిధికి సామ్యముజంపు చిరునామా:— కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

భావ్యముగానేరదు. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసును అన్వేషించుటలో, సి. ఐ. డి. శాఖవారు జూపిన వైఖరి ప్రశంసాపాత్రము గానేరదు. హైకోర్టు విచారణలో నది వెల్లడియయ్యెను. పోలీసుశాఖ ప్రజలకు వశమయినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగనేరదు.

ఐరెండు సరిహద్దు

ఐరెండు సరిహద్దును నిర్ణయించుటకు మాక్స్ నాల్డుగారు జేసిన సత్ప్రయత్నములకు ఆల్స్టరు అడ్డుదగిలెను. పిచారణసంఘమును నియమించుటకు ఆల్స్టరు కలిసిరాకపోయెను. తన ప్రతినిధి పేర్కొనక బోయెను. విధిలేక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారే యిక్కార్యమునకు గడంగిరి. ఇందుకు కస్పర్వేటీపు అడ్డుదగులుచున్నారు. ఆల్స్టరువారు వీరిని ప్రేరేపించుచున్నారు. సరిహద్దు చట్టమునకు ప్రతికూలముగ ఛేదనలుగారు వాదించిరి. చట్టమును నిరాకరింపవలయు ననుతీర్మానము తుదకు త్రోసివేయబడెను. లిబరలుపక్షమువారు, ప్రభుత్వమున కీవిషయమున తోడ్పడిరి. ఇక నయినను, ఆల్స్టరు తన మూర్ఖతను వదిలి సరిహద్దునిర్ణయమునకు తోడ్పడుట లాభికిరము. కస్పర్వేటీపులు ప్రభుత్వ ప్రయత్నముల నెదిరింపకుండుట సముచితము. ఐరెండు నందు మరల నేమాత్రము ఆందోళనము ప్రబలినను, ప్రీవేట్ ప్రభుత్వమున కుపద్రవము వాటిల్లవచ్చును. రివల్వ కనుపతీముమరల చెలరేగవచ్చును. దూరదృష్ట్య లెవరును, యిట్టి ఘర్షణసాసమునకు తోడ్పడజాలరు. మాక్స్ నాల్డుగారు సరియగు త్రోవ ద్రొక్కి రనుటకు సందియములేదు.

స్వరాజ్యసిద్ధి

స్వరాజ్యసిద్ధికి డిల్లీ సమావేశములో బునాదులు వేయబడెనని, నాయకులు డెలుపుట సమంజసముగ నున్నది. భారతీయు లేనాడు ఏ కాశయబద్ధులై కలసిమెలసి బనిజేసెదరో, ఆనాడే స్వరాజ్యము లభించునని బ్రిటీషుప్రముఖులు సయితము చెలిపి యుండిరి. డిల్లీలో జరిగిన ప్రయత్నము స్వరాజ్య స్థాపనకు మార్గము జూపుననుటకు సందియము లేదు. నాయకులు తమ బాధ్యతను గుర్తెఱిగి, డిల్లీలో గుడిదిన హృదయసంయోగమున కెట్టి భంగము వాటిల్లకుండ జేసెదరుగాక! భగవంతుడు మహాత్మునియొద్ద సంతతము నిలిచియున్నటుల మాలవ్యాగారు నుడివిరి. నాయక సమావేశమును గూడ ఘరవేళ్ళరుకు తిలకించుచుండెననుటకు సంది

యములేదు. ఈశ్వరుని యెదుట జేసిన ప్రమాణములను నాయకులు సఫలముగావించుట పరిమధర్మము. హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళన ప్రయత్నముల వలన, స్వరాజ్యము మరల చేరవకు వచ్చుచున్నది. ప్రజల హస్తగతమయిన స్వరాజ్యమును తిలకింపలేక, ప్రపంచమంతటను వెదకుటవలన, కాలహరణముదప్ప వేరలాభము గలుగజాలదు.

చీనా ఆత్మగౌరవము

చీనా ప్రతినిధులు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటకై నానారాష్ట్ర సంఘసభనుండి లేచిబోవుట సమంజసముగనున్నది. ఆర్థులు తాత్కాలిక సభ్యులలో చీనా నొకరిగ నెన్నికొనకపోవుట పాశ్చాత్యుల ప్రాస్వద్యప్తికి నిదర్శనము. ప్రపంచ సంఘమునందు ఆసియాకు అసలె సానములేకుండుటవలన, నెట్టి యనర్థములు వాటిలునో చెప్పనక్కరలేదు. ఆసియాను యూరపుఖండ మెంత కాలము నిరిసిండునో, అంత కాలము ప్రపంచ శాంతి నిలువనేరదు. నానారాష్ట్ర సంఘమును కేవల యూరపియనుజాతుల సంఘముగ మార్పుటవలన, దీనిని నిర్మించిన ప్రయోజన ముతిరించును.

బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభ

గుంటూరు మండలము ప్రతినిధుల ఎన్నికలు

“బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభకు ప్రతినిధులుగా వెళ్లగోరు వారిదరఖాస్తులు ఈ నెల 10 వ తేదీలోగా గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు చేరవలెను. ఇంతవరకు ముగ్గురు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపిరి గాన ప్రతినిధులుగా వెళ్లగోరువారు వెంటనే దరఖాస్తులను మూడురూపాయల రుసుముతో పంపగోరెదను. పెట్రెంబరు 18, 19 తేదీలను ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వరాజ్యపత్రికలలో మేము చేసిన ప్రకటనను చూడగోరెదను” అని గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘము కార్యదర్శి తింతివార్త నంపెను.

చెన్నపురి ఆంధ్ర నాటక సభ

దశరాసమావేశము

ఈ నెల 7వ తేదీ మంగళవారమునాడు జరుగును

ఈ నెల 7వ తేదీ మంగళవారము విజయదశమి ఆగటచే ఆనాడు సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు సభాభవనమున (17, గోడౌన్ స్ట్రీటు, జాళ్ళిటవును-మేడమిడ) సభ్యుల విశోదసమావేశము జరుగును. ఉపాధిపతి ధ్యమము గానసభయను జరుగును. సభ్యులందరును ముఖ్యముగా విచ్చేయ ప్రార్థితులని కార్యదర్శిలు మాకు వ్రాసిరి.

కార్మిక ప్రభుత్వ దుస్థితి

కార్మిక ప్రభుత్వ దుస్థితి

అనుకోని సందర్భాలలో తక్షణమే

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు ఎన్నికలకు సిద్ధముగ నుండుట

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వము పాపమును అభివృద్ధి పరచుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

మగ్నోనాల్డుగారు

రాజీనామా నీయరు

8 వ రోజున కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వము అభివృద్ధి పరచుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

మిగిలిన రాజకీయములను ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులగుట

ఎన్నికల జరుగనందున, మిగిలిన రాజకీయములను ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారి శక్తియుము

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—రాజకీయ చరిత్రలో ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

రిఫరెన్స్ కోర్టు

సహాయమును గోరుట

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—రిఫరెన్స్ కోర్టు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ప్రజలకు ప్రజాస్వామ్యమును పరిరక్షించుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది.

భారతదేశ పరిస్థితులు

ప్రభుత్వవిధానము

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—ఆంగ్లో ఇండియా విశేషములు లండన్ దినపత్రికలలో భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి ప్రకటించినదానికి ప్రత్యుత్తరముగా ఇండియా కార్యాలయము వారిట్లు ప్రకటించిరి:—మగ్నోనాల్డుగారు లండన్ నుండి తిరిగిరాగానే మొదట మంత్రివర్గపు సభయందు రాజప్రతినిధి ప్రత్యేకముగా కోరికచేసి భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి ఆలివియం ప్రభుత్వమును బొందెదమని ప్రకటించిరి. ఆ సభయందు, రాజ్యాంగనిర్మాతలను నిలబెట్టటముగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమునకు (సంస్కరణములనుగూర్చి) భిన్నాభిప్రాయ మేర్పడినది.

విప్లవకారులు బెదిరించి దౌర్జన్యమును సహించుటనుగూర్చి మగ్నోనాల్డుగారు ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వసభలో ఆలివియం ప్రభుత్వము ఈ విషయమును ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వవిధానమును బొందుకొనవలయునని తెలియజేసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వవిధానమునుగూర్చి తెలియజేయు వలెనని గోరినపుడు ఎన్నడును నిరాకరింపలేదు.

జరుగుచున్న సంగతులను తెలియజేసినపుడు నిరాకరించి రన్నుటకు సమర్థులీయదు గాదు. తక్షణము ఈ సమయమున ఏ విషయమునుగూర్చియు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికిని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారికిని ఎట్టి భేదాభిప్రాయము లేదు.

బ్రిటన్ రషియాకు ఋణము

నిచ్చుట

గొప్ప అవివేకము

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—రషియాకు ఋణమునీయకుండ జేయుటకు క్లివెండున రేజీ ప్రయత్నించెదనని ప్రాన్స్ బ్రాన్స్ గారు మ్యాగ్నాటిల్ యువనాథుల సంవర్షమున తెలియజేసిరి. ఇది జరుగకుండ జేసి తీరవలసి, ఋణమునిచ్చుటకు బానుకొనుటకు తలచినవారికి ఇంతకంటె తెలివితేటలేదు. ఈ విషయమున గోరవలసి, ఋణమునిచ్చు ఒడంబడికనుగూర్చి ఆచరణమున గూర్చి దౌమియనుటతో ఆలోచించిరాయని యడిగిరి. ఆడిగిని చూచి వారేమి ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చిరి.

జనీవా ఒడంబడిక

ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించుట

అమెరికనుల వైఖరి

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—రాత్రి 11-55. యూరప్ లో రంగులను బెల్జియం వారిని ఇంకను అమెరికనులు పాలిబాడుచున్నారు. యూరప్ లో ప్రభుత్వములందు చిక్కు కొనసాగినది. పాడుమనే యున్నారు. కాని సిన్సి నాటిలో ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హ్యూ జెన్ గారు ఎన్నికలకు గూర్చి ప్రస్తావించినపుడు జనీవా ఒడంబడికను గూర్చి మరచిపోవడని వాషింగ్టన్ టైమ్స్ ప్రతికా విలేజిరి తెలుపుచున్నాడు. యుద్ధమున లేకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించుటలో ఆయన ఎంతమాత్రము వెనుదీయడు. ఒడంబడికను అంగీకరించినను నిరాకరించినను కానిని వివరముగా అంతర్జాతీయపరిశీలనమునట్టియు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆడినుండి ఆలంబించుచున్న విధానమునుబట్టియు ఆలోచించవలసినది.

ఒడంబడిక అంగీకృతమగుట

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—రాత్రి 9-45. జాతిసమితి ప్రభుత్వము జనీవా ఒడంబడికను అంగీకరించిరి.

లాంగు ప్రభుత్వపర్యండు

రాజకీయము లైసెన్సరు ఏర్పాటుజేయబడిన ఆరు జిల్లాలను కాశ్మీరముగ ఒప్పించుకొని ఇప్పటివలెనని లాంగు ప్రభుత్వమునకు సమయమున తెలియజేసిన ప్రభుత్వ పేర వ్రాసినదియు ఇందులకు మంజూరుజేయవలయునని జేదననియు తెలియుచున్నది. ముఖ్యమంత్రి ప్రభుత్వము ఏర్పాటుజేయవలసిగలదు, దీనిని క్రయము కార్యకర్తలకు అందజేసిరి.

జపానుపత్రికల సంతసము

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—ఉదయం 12-25. జనీవా ఒడంబడికలో తమ శ్రేయోపాధి కారణము విషయము సవరణను జేయుచున్నందులకు జపానుపత్రికలు హర్షించుచున్నవి. జపాను రాజకీయములను తెలిసిన విజ్ఞులందున్నవి. ఇతర ప్రభుత్వములతో తమ అధికారమునుగూడ సుస్థాపితముగావలెనని జపాను గోరుచున్నది. ఈ సవరణ యందు సర్వము సవరణజేయబడినను అది సందిగ్ధముగా నున్నదని జపాను విధేయ ప్రభుత్వము వారు తెలుపుటచే జపాను జనీవా ఒడంబడికను సంతకముచేయక పోవచ్చు ననుచున్నది.

పెరిషియా ఆమోదించుట

జనీవా, ఆగ్స్టు 25:—పంచాయితీ, అందులకీయైన వస్తు విధించు శిక్షనుగూర్చి జనీవాలో ప్రస్తావించుచు జనీవా ఒడంబడికను పెరిషియా ప్రతినిధి ఆమోదించి ఇదేండునని ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయుచున్నది.

జుదీవరకు అంగీకృతముకానిదే

బాధించదు

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—కామన్వెల్త్ జనీవా ఒడంబడికనుగూర్చి ప్రశ్నింప అయ్యిరి జుదీవరకు అంగీకృతముగావునో ఎవరిని బాధించదని క్లెయిన్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. పార్లమెంటువారు పూర్తిగా ఆలోచించిన విషయమునే ఈ ఒడంబడికను అంగీకరించుట తలపించునని జనీవాలో ఆంగ్ల రాయబారి తెలియజేసెను. సాధ్యమైనంత త్వరలో చర్చించుటకు ప్రయత్నించెదరు.

జనీవాలో బ్రిటిషు రాయబారి తెలియజేసిన సంగతులన్నిటిని పార్లమెంటు వారి ఒడంబడిక విషయమున చర్చించుటకు వీలగునట్లు అన్ని సంగతులను తెలియజేయవలెనని క్లెయిన్ గారు ఇంకొక ప్రశ్నకు బదులిచ్చిరి.

బ్రిటిషు నాకాదర్ బును జాతిసమితి వారు రుపయోగించు విషయము తెలియజేయుటకు గడువుకావలెనని క్లెయిన్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

హెడ్ జాబ్ రాయబారులు

హెడ్ జాబ్ నుండి మాస్కోకు వచ్చిరి రోస్తాసంఘము వారు తెలుపుచున్నారు.

షాంగై హేనిమిత్తము

హోరఫోరాటము

జరిగెను. ఎవరికిని లాభములేకుండ రక్షకశాసనము గట్టిగ ఏర్పాటుజేయుటచే తక్షణము కేటపులు చొరుచుకొని నిరాకుండ జేయగల్గిరి.

సాక్షు, షాంగై వాసుల సెవరినైనను ప్రాణములతో బట్టి ఆప్యాయవారికి చాంగ్ నివర్ గారు 16000 పానుల బహుమతిని స్వయం ప్రకటించిరి.

విరేఖ చట్టము

మూడవసారి అంగీకృత మగుట

పరిహారసమస్య

లండన్, ఆగ్స్టు 25:—విరేఖచట్టమునుగూర్చి కామన్వెల్త్ సభవారు కమిటీగ ఏర్పడిరి. కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వ నిరాకరించబడెను. కామన్వెల్త్ వారు విరేఖచట్టమును మూడవసారి ఆమోదించిరి. సరిహద్దును మార్చుచే ప్రయత్నము ఇంగ్లండునకు పరిహారమునిచ్చు విషయము సామర్థ్యంతో ఆలోచించెదమని థామస్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. క్రొత్త ప్రదేశములలో కొనుగు మరల ఏర్పరుచుకొనుటకు పరిహారముపయోగించుననిరి.

రోజుకు 8 గంటలపని

ఇటలీ ఒప్పందము

యూరప్ లో ముఖ్య ప్రభుత్వమువారి గూడ ఒప్పందమును తులన వాషింగ్టన్ లో చేయబడిన రోజుకు 8 గంటల పనిని యుద్ధమున ధీమాగా అంగీకరించుటకు నీతిగా ముస్కోలినిగారు తెలియజేసిరి.

పెరిషియాలో వైమానిక ప్రయాణము

ను జరుపుటకు మిర్జాపూర్ జిల్లాలో గాను జరగనుండు నీతో ఏర్పాటు చేసిరి. అట్టిబయల్ బాహు ఎర్రలీ మార్గ విమానములు పయనము గలుగుటకు ప్రారంభించును. కొద్ది కాలములో టెహరాన్ బుమైదు మార్గమును విస్తరింపజేసెదరు.

పెరిషియా వైమానిక మార్గములన్నిటిని మరల ఏర్పాటు చేయుటకు జర్మనీలో జంకరు వైమానిక సంఘమువారు ఒప్పుకొనిరట.

టిల్బర్గ్ నాకాశయములో పొగయెడలు డీకొనెను. కొంచెము నష్టము గల్గెను.

ప్రాంసుజర్మనీ

వర్తకపుటాడంబడిక

యుద్ధమునకు పూర్వము ప్రాంసుజర్మనీ సరకులు ఒకరి కొకరు మార్చుకొనుచుండుటచే ఎంతయోలాభకరముగ నుండెననియు ఇప్పుడుగూడ అటులనే చేయవలెననియు హెరియటు గారు తెలియజేసిరి. మనము మరల ఇంకొక శాంతి ఆధారమును వ్రాయనున్నారమని హెరియటు గారు ఇప్పుడు మనము జేసికొన్న వర్తకపుటాడంబడిక ఉత్త కంట్రాక్టుగాక చాల లాభకరమయినదనిరి. హెరియటు గారి మాటలు లుత్సాహకరముగ నున్నవి. కాని ప్రస్తుతరాయదారములు చాల కష్టముతో గూడుకొన్నవి.

జాతీయమిత్రసభ్యత్వము

అకాశ్యతసభ్యులు

జనీవా, అక్టోబరు 8:— జాతీయమిత్ర ఆసంఘముగియు టకు పూర్వము డి.వి.గ్రే, బ్రెజిలు, జోస్టావియా, స్పెయిన్, బెల్జియం, స్వీడను దేశములు అకాశ్యతపు సభ్యులుగ జాతీయమిత్రలో చేర్చుకొనబడెను. దానిమీద చీనా రాయబారులందరును లేచి పోయిరి.

చీనావారి ఆక్షేపణ

జనీవా, అక్టోబరు 8:— జాతీయమిత్రసభలో ఆసియాకు ప్రాతినిధ్యము లేకుండజేయుట అన్యాయమని చీనాప్రతినిధులు తమ ఆక్షేపణను జాతీయమిత్రవారికి తెలియజేసిరి. ఆసియావాసు లకు జాతీయమిత్రయందు స్థానమీయకున్న జాతీయమిత్ర ముప్పగిల్లినది. జాతీయమిత్రసభలో ఆసియాగాని ఆరాజ్యములుగాని పాల్గొనకున్నచో వారు బాధ్యులుగాజాలరని తెలియజేసిరి.

జనీవా జాతీయమిత్ర ఆసంఘము వేళము పూర్తియెను.

బకధనీకుడు ఆత్మహత్య

గావించుకొనుట

లండన్, అక్టోబరు 2:— రోవేటువలీకంపెనీ మేనేజింగ్ డైరెక్టరు జాన్ క్విల్లర్ రోవేటుగారు లండన్లో తమనివాస స్థలమున ఉరిపాసికొని యుండగా జూచిరి. ఇతనికి 15000 పౌనులు ష్యాక్టిల్లర్ యుద్ధమున దండగవచ్చెనట. ష్యాక్టిల్లర్ అనునాతడు ఇతనితోసహపాతక నుండెనట. అందుచే ఇతని కెంతయు ఓచారముగ నుండెను. విస్మయపరమము స్ట్రీబర్ట్ ఆత్మహత్యను జేసికొనుటచే రోవేటుగారికి 100000 పౌనులు నష్టము గల్గెనట.

మగ్గొనాల్లు జగులులు సంభాషణ

షణ్డముగియుట

లండన్, అక్టోబరు 8:— మగ్గొనాల్లు జగులులు ఘానా గార్లు సంభాషణలు ముగిసెను.

త్వరలోనే జగులులు ఘానా గారు ఈజిప్టుకు బయలుదేరెదరు.

జనీవా ఒడంబడిక

ఆస్ట్రీలియా హక్కులకు ప్రతిబంధకముగ బయలుదేరిన గాని ప్రత్యేకచర్యను దీసికొన నవసరములేదని బ్రాసిలుగారు తెలియచేసిరి.

ప్రెంచి అధినివేశ పరిపాలనా సంస్కారములు

దేశీయులకు సౌకర్యములు

లండన్, అక్టోబరు 2:— కాత్రి 9.45. ప్రెంచి ప్రదేశములందు దేశీయులకు సౌకర్యమును గలుగజేయుటకు ముఖ్యమంత్రి విధానము నొకదానిని ప్రెంచి అధినివేశమంత్రి తయారుచేయుచున్నాడు. అధినివేశప్రభుత్వములో దేశీయులు ఎక్కువగా పాల్గొనుటకు ప్రెంచి అధినివేశమంత్రి ఒక ఏర్పాటును జేయుచున్నాడు. పురపాలక సంఘములందును, మరితర సంఘములందును దేశీయులుగూడ ప్రవేశించుటకు వీలునుగలుగజేయు నుద్దేశించిరి. ఆ సంఘములందు దేశీయులు వనిపలహా నిర్వహయే. అధినివేశసమస్యలను, సాలేనా ప్రాంసులో చర్చించుటకు అధినివేశ ప్రతినిధి సభ సేర్పాటు జేయుటకు అధినివేశమంత్రి ప్రయత్నించుచున్నాడు.

యూధుల మత ప్రచారము

నిమిత్తము 1000000 పౌనుల విలువగల ఆస్తిని ఆల్బర్స్ సోలమన్ నాథ్ గారు వ్రాసి ఇచ్చిరట. ఇందు మారిటిజియన్లకు చనిపోయెను.

భారత సామ్రాజ్యసభ

అనధికారసభ్యులపై దాడి

లండన్, సెప్టెంబరు 30:— భారత సామ్రాజ్య సభపై ఇంకను దాడి తగ్గలేదు. అనధికారసభ్యులు బాధ్యతలేకుండ ప్రవర్తించుచున్నారనియు దురుద్దేశ ప్రేమితులుగ ప్రవర్తించుచున్నారని నమ్మనలుల జేయుటకు సీట్ల విలేఖరులు జేయుచున్నారు.

ప్రతి ఎక్స్ ప్లైజు పన్నును తీసివేయగూడదనువాడు భయపెట్టుటకు వాడుగూడ నెమ్మదిగ తీసివేయవలెనను తీర్మానమును అంగీకరించుటకు జేసిరిని బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలుచుచున్నారు. ఇండియా ప్రతిసంఘమువారు స్వరాజ్య పక్షము వారికి ధనసహాయము చేయునటుల స్వరాజ్యవాదులు తమ ఓటును పయోగించుకొనెదననుచున్నారు.

సర్ పురషోత్తమదాస్ రామదాసుగారు జనపనరయంత్రాలయము దారులను ఆక్షేపించిరి. భారత ప్రతియంత్రాలయములవారిపై సన్నిహిదాడికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అధికారకాణములమీద రామదాసుగారు ఎక్స్ ప్లైజు పన్ను విధింపగూడదని వాదించుట మానిరి.

రంగాచారి, గోరుగార్ల తీర్మానములను గూర్చి మానించుచు స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిష్ఠంభనకు అనధికార సభ్యులు తోడ్పడుచున్నారనియు సేరములను నడంచి లోలోపలరగులు చున్న అరాచకమును వినాశ మొనర్చుటకు వీలులేకుండ అనధికార సభ్యులు స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిష్ఠంభనకు చేయూత నొసగుచున్నారను యభిప్రాయమును గలుగజేసిరి.

అసంబ్ధిలో సంస్కరణములు అనుకూలముగ సాగవలెనన్న అనధికారసభ్యుల సహకార మవసరము. దీనిమీద ఆధారపడియున్నది. కాని అనధికార సభ్యులు గుంపులుగ నున్నారు. యుక్తాయుక్తముల నాలోచింపక ఓటులు నిచ్చుచున్నారు. తమ పక్షమునకు సంబంధించిన నాయకులు ముందు ఏర్పాటు జేసిన ప్రకారము ఏకముగ ఓటులనిచ్చుటచే కొత్త ముప్పు బయలుదేరెను. తమ ఆశల నిమిత్తము ఈ సభ్యులు జనసామాన్యముయొక్క తేమమును, అభివృద్ధిని లక్ష్యము జేయకున్నారని బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలుపుచున్నారు.

వాహబీలదాడి

మెక్కాను ఖాళీజేయుట

బ్రిటిషు సహాయము నవేల్పించుట

లండన్, అక్టోబరు 2:— ముసేను రాజుగారి ప్రతినిధి దాక్తురు నాజీగారు మతవిషయములందు బ్రిటిషువారు సాంప్రదాయముగ జోక్యమును గలుగజేసికొననందులకు వారమును దెలుపుచు పవిత్రక్షేత్రములు వాహబీలచే జిక్కినచో ముసల్యాను ప్రపంచమునకు చాల కొక ప ము వచ్చునని విదేశాంగ కార్యాలయమువారికి వ్రాయు లేఖయందు తెలియజేసిరి. యుద్ధక్షోభ, అనధికారములేకుండ బ్రిటిషువారి సహాయమును హెడజాజి ప్రజలు గోరుచున్నారనిరి.

కామన్వెనెట్

అక్టోబరు 8 వ తేదీ వరకు ఆపు చేయబడెను.

చీనావార్తలు

పెకింగు, అక్టోబరు 8:— కొత్త సోవియటు మార్కెట్ ఒడంబడిక ప్రకారము మాడు ప్రాచ్యరాష్ట్రములో సామ్రాజ్యసామ్రాజ్యములను సోవియటులు అంగీకరించిన వార్తాపత్రాలు తెలుపుచున్నవి. విదేశాంగ కార్యాలయమువారు ఈ ఒడంబడికను ఆక్షేపించుచు మాస్కోకు తెలియజేసిరి. ఇది అంతర్జాతీయ ఆచారమునకు విరుద్ధముగ నున్నదనిరి. స్నేహముగ నున్న ఒక ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వమువారి సమ్మతిలేనిచే స్థానికాధికారితో ఒడంబడికను జేసికొనుట విరుద్ధమనిరి.

మెక్కా పరిస్థితులు

లండన్, అక్టోబరు 8:— ముసేను రాజుగారికి వచ్చు లోనే యున్నారట. అంగరక్షకులు గూడ యున్నారట. చాల మంది ప్రముఖులందరును రాజధానిని విడిచిపెట్టిరి. శిష్టాశ 15 వేలమంది శరణాగతులై వచ్చిరి. ఇచట నీటివనలి లేక కష్టముగ నున్నది.

మెక్కాను ఖాళీజేసిరి

కెయిరో, అక్టోబరు 2:— మెక్కానుండి వస్తువును వార్తలు పరస్పర విరుద్ధముగ నున్నవి. అందరును శిష్టాశ వెళ్లి పోయినది తెలియచున్నది. ముసేను రాజుగారును, ఆయన అనుచరులును అంధులును, వంటివారును, మాత్రము ఆచట యున్నారు.

మెక్కా పరిస్థితులు

బ్రిటిషువారు జోక్యము కలుగజేసికొనకుండుట

మెక్కాపరిస్థితులు చాల అసాధ్యముగ నున్నవని శిష్టానుండి బ్రిటిషువారు దెలుపుచున్నారు. బ్రిటిషువారు జోక్యము కలుగజేసికొనుట కెట్టి ప్రయత్నములు బరగుటలేదు. మతవిషయములందు బ్రిటిషువారు జోక్యము కలుగజేసికొనరని అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

యాత్రకులకు స్వేచ్ఛ బ్రిటిషు ప్రజలరక్షణము బ్రిటిషువారికి గావలసినది. ట్రాన్స్ జర్దానియా మాండేలు రాష్ట్రమునకు వాహబీదాడిమీద బ్రిటిషువారు నిమిషములను, నాయుధ శకటముల నుపయోగింపవలసి వచ్చెనట.

హుసేనురాజు రాజ్యమును

త్యజించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీవార్త)

లండన్, అక్టో 4:— హెడజాజిరాజు హుసేనుగారు రాజ్యమును త్యజించిరి. రాజ్యత్యాగ మొనర్చుటకుముందు శిష్టా, మెక్కాప్రజలలో నాయకులు సంఘముగ ఏర్పడి హుసేనుగారి యాజమాన్యమున నున్న ప్రభుత్వము నెత్తివేయవలెనని యు హెడజాజి ప్రజలచే నియమింపబడు ప్రభుత్వమును తాత్కాలికముగ నియమించి దేశమును గాపాడుటకు ఏర్పాటు జేయవలెననియు వీరు ప్రపంచములోనున్న ముస్లూములందరును శిష్టనుల శిరసావహించెదననియు తెలియజేసిరి. ఎవరి తోడను పోరాడుటకు తాము సంకల్పించుకొనలేదని ఈసంఘమువారు తెలియజేసిరి. ప్రస్తుతముందున్న ఈవిరోధములను, తగవులను ఆపుజేయవలెనని ప్రపంచమును వేడుకొనిరి.

మగ్గొనాల్లు జగులులు సంభాషణలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీవార్త)

లండన్, అక్టో 4:— మగ్గొనాల్లు జగులులు ఘానా గార్లు సాధారణ విషయములను ముచ్చటించిరి. ఘర్ల మెంటులో త్వరలోనే ఏమి జరిగినది మగ్గొనాల్లుగారు ప్రకటించవచ్చును.

కనడా సుంకముల చట్టము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీవార్త)

లండన్, అక్టో 4:— పుడెరులు పార్లమెంటువారు కనడా సుంకముల చట్టమును ఆమోదించినది మొత్తము వార్తలు దెలుపుచున్నవి. దీనివనసరించి కనడా ఆస్ట్రీలియావారు తరస్పరపు టాడంబడికను జేసికొనెదరు.

యమునానది వరదలు

అపూర్వ, అఖండనష్టము

శాంతిసైనికులసహాయము

ధిల్లీ, అక్టోబరు 8:— ఈ ప్రాంతములలో యమునానది వరద లింత యెక్కువగా లేదని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు పరిమితముగ గల్గినది. పల్లెలసంగతి తెలియక పోవుటలన యంతనష్టముని చెప్పవీలులేదు. కాని ధిల్లీ చుట్టును చాల ప్రదేశము నీటిక్రింద పడిపోయినట్లును 40 గ్రామములు నీటిలోముని గిపోయినట్లును భయపడుచున్నారు. నదికి 6 మైళ్లదూరములో నున్న నారేలనుండి నీటిలో మునిగినది. అచటి అధికారులు సహాయమును గోరుచు తంతివార్తలు తెలిపిరి. కింగ్స్ డగ్గరను చుట్టు ప్రక్కలను నీటిమయమైపోయినది. గ్రామియులు యెక్కువ మిట్టలును యెక్కువగానున్నారు. అచట అవరము లేకుండ 48 గంటలుండిరి. ఇచ్చటి అధికారులు సహాయము చేయ ప్రారంభించిరి. కాని బోట్లు లేక పోవుటలన పని సాగకపోయెను. బాగపటుకు బోట్ల కొరకు తంతి జేసినను యంతరం కేమియు రాలేదు. నదికి తూర్పున అశ్వని పూర్వక్రందగరిమండి అని మూడు పెద్ద గ్రామములును యంతరనిన్న గ్రామములును నీటిలో మునిగిపోయినవి. కొన్ని చోట్ల నది 10, 12 మైళ్ల వెడల్పుగనున్నది. నేవాసమితియు హిందూ సభ నేతలును శ్రీ పురుషోత్తమ పశుభూతు నదానదికి పోయి నవారిని రక్షించిరి. సీనియరు పోలీసు సూపరిండెంటును యంతర ఉద్యోగులను యాస్పత్రుల నేతలు జేసిన పనుల ప్రశంసించిరి. నరదల తూర్పుయనునా కాలమునాటికి గూడ బడెను. ధిల్లీ షాదరా సహా రామ్మారు లైటులై ల్యో కొట్టుకొని పోయెను. దానితో గ్రామము ల సేకము మణిపోయెను. తూర్పువైకి అనేక గ్రామము లు ప్రద్రవములో నున్నవనున్నారు. నదికి ఉత్తరమున జగత్పూరును చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములు గూడ మునిగిపోయినవి. నదికి దూర్పున జగలానున్న లైలుకట్టతో బాటు కట్ట మీదుగా నీరు పారుచున్నది. ధిల్లీ అంబాలా రోడ్డు మీద నీరు రోడ్డువరకు వచ్చినది. రైలులైన అపాయన తిలో నున్నట్లు చెలి సినది. గ్రామ స్థులు చాలమంది రెండు మైళ్ల దూరములో నున్న నోకచిన్నలంక వైకి పడిపోయిరి. వశీరాబాదులో కొంత భాగముగూడ నీటిక్రింద నున్నది. యమునానదేన కానుగనున్న గోడకొట్టుకొనిపోయినను అది సురక్షితముగనే యున్నది. పంపింగు నేమనభవనము మాత్రము నీటిచ్చినది. దాని చుట్టును నీరు న్యాపించియున్నది.

అయ్యో! పాపము!

నిన్న సాయంత్రము నదిమీద ఒక యిల్లు కొట్టుకొని పోవుచుండెను దానికప్పుమీద ముగ్గురు పురుషులు ముగ్గురు స్త్రీలు నుండిరి. వారిని రక్షించుటకు తాళ్లు గింకలు వేయబడెను. మగ నాళ్లు మాత్రము వానిని పట్టుకొనగగిరి. ఆడవాళ్లు కొట్టుకొని పోయిరి. మరియొకకప్పుమీద నాలుగు మక్కలుండెను. కాని వాని రక్షింప వీలులేకపోయెను.

వరద తగ్గుచున్నది

వరద యిప్పుడే నెక్కువగా తగ్గుచున్నది. రైలుసేవను నుండి యిప్పటికి వచ్చినవార్ల బట్టి గూడ 898 మైలుల 1, 2 కై లి గ్రామ ప్రాంతములను గ్లస్ సెం 248 వంతెన యిప్పు యిండి యను రైల్వే లైను మీద 200 అడుగులు కొట్టుకొని పోయినట్లు తెలియుచున్నది. సెం 247 వంతెన 30 అడుగుల పొడవున వూరిగ కొట్టుకొని పోయెను మొదటి వంతెన ధిల్లీ ప్రద్రా తరువాతది. రెండవది సతపూరు ప్రద్రామధ్యది. 897వ మైలు కైలీ గ్రామ ప్రాంత 16 నుండి 897 మైలు 8వ కైలీ గ్రామ ప్రాంత వరకును ఇ. ఐ రైలు లైను కొట్టుకొని పోయెను. కలకత్తా, కల్కా మొయిల్లు ఆగ్రా, తండ్లామీదుగా పోవుచున్నవి. అవి ధిల్లీలో మామూలు కన్న రెండు గంటలూపుముగ జెరుచున్నవి.

ధిల్లీ, అక్టోబరు 8:— ధిల్లీ నష్ట యమునా వరదలు చాల వరకు తగ్గునగాని ఆగ్రా ముత్రావై పుయెక్కువగుచున్నట్లు తెలుపబడినది. ఓఖావద్ద కట్ట తెగుటలను. హిందననది యమునా లోకి సాగుటలను నీరెక్కువై ఆగ్రా ప్రాంత కొంత నష్టము గలుగవచ్చునని తెలుపబడుచున్నది. ఓఖావద్ద 2 1/2 అడుగులెక్కువ యెత్తుకు నీరు వచ్చెను. ఇట్టిది ధిల్లీలో నివసకుల దెలియ.

వరదల సహాయము

ముగ్గురిపలకు కమిటీ సెక్రటరీయు కెంట్రలు సోషలు కమిషను లీగు కార్యదర్శియునగు సోహల్లా గారు పురమందిర

మున నోక బహిరంగసభ జరిపిరి. అందు చీఫ్ కమిషనరు ఆరు టు గారు అధ్యక్షత వహించిరి. డిప్యూటీ కమిషనరు డాక్టరు గారును సీనియర్ జును డిల్లీలో నన్ని బాతులవారును ఆసభకు వచ్చిరి. ధిల్లీ చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములకు మహానష్టము వాటిలై ననియు యిట్టివరద లెప్పుడూ లేవనియు చీఫ్ కమిషనరు గారు జెప్పిరి. చాలమందికి యింట్లు లేకుండపోయెను. ఆస్తి నష్టము మనుష్య నష్ట మెంతయయ్యెనో చెప్పవలయు. అది యెప్పుటికిని సాధ్యముగాక పోవచ్చును. కాని అవి యెక్కువయందుక పోవచ్చునని ఆయన తెలియచెను. అధికారులను యంతరులను యందుకు తెగిన సాయము జేయమన్నారు. ఇందులకు డబ్బు అవసరముగ కావలయును. ఆయన అచట ప్రభుత్వాధికారిగ నుండుటచేత తగిన సహాయము జేసెదనని వాగ్దానము జేసెను. ఇప్పుడు యేరియు గతిలేక పడియున్న వారలకు వెంటనే అన్నము బట్ట నీయవలయును. పిదప డబ్బు రాగానే జేయవలసిన సహాయము జేయవచ్చును.

ఒక కమిటీ చందాలను వనూలు జేయుటకును మరియొక కమిటీ దానిని తగినవిధముగ ఖర్చు జేయుటకును నిర్ణయపడెను. తెండు కమిటీలకును సోహల్లా గారు సెక్రటరీగ నియమింపబడిరి. అప్పుడే 7 వేలు వనూలుయ్యెను. వచ్చేవారములో నెక్కువ వనూలు కావచ్చును.

లా హోరు

లాహోరు, అక్టోబరు 8:— ఐదు కోట్ల రైలులకే పోయినవరకు నేడువరకు లాహోరునుండి అంబాలాకు రైలు సర్వీసు పోవుటకు బదులేదెను. కాని మధ్య ఆంధ్రములకు తేకుండ గమ్యస్థానము చేరునని రైల్వే అధికారులు జెప్పజాలకపోయిరి. అంబాలా నుండి గూడ లాహోరుకు నేడొక రైలు యెత్తవచ్చును.

ధిల్లీ నుండి వరదలమాటలు వినగా ప్రజలు చాల భయమును అతురమును బడుచున్నారు. స్టేషనులోనికి వచ్చి అందును తమ బంధువుల మిత్రులమాట విచారించుచున్నారు.

నిన్న రావలసిన కలకత్తా టిప్పాలు వార్తాపత్రిక లింకు రాలేదు. ఈలోపల మరేయెము విప్లవ లేవనయెడల నా రుజెస్తు రెయిల్వే మెయిను లైను మీద సరాసరి బంధున డివరవచ్చును. బి. బి. సి. వి. రెయిల్వే బొంబాయి మెయిలు నేడు గంటన్నరపైగా ఆలస్యమయ్యెను. కాని జి. వి. సి. బొంబాయి మెయిలు వేళకే వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

తాతా ఉక్కు కంపెనీ

వాగ్డొ కనమూ వేశము

బొంబాయి, అక్టోబరు 8:— తాతా ఇరుము ఉక్కు కంపెనీ వార్షిక సాధారణ సమావేశమునకు ఆరే డి. తాతా అధ్యక్షత వహించెను. అప్పుడు 1923—24 సం॥ ముద్రైర్చుటల నివేదికము నంగీకరించుటకు బుపిరి. భాగస్వాములు చాలమంది వచ్చియుండిరి.

విదేశపు ఉక్కుమీద దిగుమతిపన్ను నూటికి 14 శాంతులవలన మారకము పెరుగుటతో ఫలితమేమియు లేకపోయెననియు, భారతదేశపు ఉక్కు ధర టన్ను 180 ను॥ ఉండుటకు దిగుమతిపన్ను నెక్కువ జేయవలెననియు భారత ప్రభుత్వమునకు డైరెక్టరులు మరల దౌష్ట్యమును యిట్లు జేయుట విదేశపు ఉక్కుతో పోటీ జేయుట కవసరమనియు తాతా గారు సూచించిరి. ఉక్కురక్షణ చట్టము గావించినపిదప జానుమొదలు ఆగస్టు వరకు మూడు మాసములలోను విదేశముల నుండి దిగుమతులు యిప్పటికి మించిపోయెనని ఆయన సూచించెను. దానికి కారణము సరుకు యెక్కువ నిలువజయుండుటయు, స్ట్రెంగ్త మారకము యామధ్య పెరుగుటయునని జెప్పి పన్ను మారకముతో బాటు పెరుగునట్లు జేసిరక్షణము ఫలవంతముగ జేయవచ్చు పరిశ్రమ అంతరించునని ఆయన దెల్పెను. అందు కనియే యావరక్షణను రక్షింపవలసి ప్రయత్నములు జేయునని ఆయన ప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తి జేసెను. భాగస్వాములలో నోకరగు పి. డి. షాండసను గారు లెక్కలు సరియైనవా యని సవాలాజేసి నివేదికను పరగ్రహించు పనిసినదే గాని అంగీకరింప నక్కరలేదని సవరణ నుపహాదించిరి. కాని ఆయన ఒక్కడే వోటు జేయుటవలన సవరణ త్రోసి వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఈమధ్య వచ్చిన తుపానులో డేరాడూరులో 20 అంగుళముల రేవు మునుమున్నారీలో యింకా యెక్కువగను కురిసినట్లు తెలియచున్నది.

బెంగాలు మంత్రులు

వారిని నియమించు తెట్లు?

డాల్హిలింగు, 2 అక్టోబరు— మంత్రుల వేతనములను కాననసభలో నిరాకరించినదానికి ఫలితముగా సంస్కారములను బెంగాలులో నిలిపివేయుటకు గూర్చి కలకత్తా ప్రాంత సంఘమువారు బెంగాలు గవర్నరుగారికి నివేదించుకొన్న మిమెరాండుమునకు జవాబు చెప్పటలో గవర్నరు యొక్క ప్రయత్నము సెక్రటరీ యిట్లు చెప్పుచున్నాడు: కాననసభ యొక్క తీర్మానము మారనంతవరకు మంత్రులను నియమించుటకు సాధ్యముకాదు ఒక డిమాండు ఒక సమావేశమున త్రోసివేయబడినప్పుడు ఆ డిమాండునును ఆ సమావేశమునందే తిరిగి నివేదించుటకు వీలుపడదుగాన ఆ తీర్మానమును తిరిగి విచారించుటకు ముందుసభను నిలుపుచేయవలెను. సభలో అనుమతాభివము కనబడునని యేదైన మాత్రం కనబడినట్లయిన దీనిని మరియొక సమావేశములో ప్రవేశ పెట్టవచ్చును. గవర్నరుగారు నియమించిన క్రొత్త మంత్రులను సభలో అధిక సంఖ్యాకుల లామోదితునని నిర్ధారణగా తెలిసిన నేతలపై అట్లు ప్రవేశ పెట్టి ప్రయోజనముండదు.

స్వాయత్త ప్రజాస్వామ్య శాఖలు

స్వాయత్త ప్రజాస్వామ్య శాఖలు భేదము తొలగింపబడినదని చెప్పవచ్చునని సరియైనది. కాని ప్రయత్నము సెక్రటరీ చెప్పుచున్నాడు. తిరిగి బ్యాన్సు ఫర్ చేయుటగాని బ్రాన్సు ఫర్ ను ఆపివేయుటగాని 6 వ రివల్యూషను రూఢిక్రింద యిండి యామంత్రిచే చేయబడవలెను. అట్టిచేయి చేయబడలేదు. మంత్రులను నియమించుటకు వీలుకలగజేయని అవసరమే నిలిచి యున్నట్లయిన అంతేపని చేయక తప్పదు. కాని కానన సభలో పెక్కుమంది వ్యతిరేకాభిప్రాయముతో నున్నప్పుడు సంస్కరణల నాపివేయుట భావ్యముకాదని కలకత్తా ప్రాంత సంఘమువారు చెప్పిన తుఖిప్రాయముతో గవర్నరుగారును ఏకీభవించు చున్నారు. ప్రస్తుతావసరము తాత్కాలికము. కాని క్రొత్త మంత్రులు నియమింపబడినప్పుడు తమకు సహాయము చేయుటకే నియమింపబడినది తమలో తాము ఒకంబడి క చేసికొనగలిగితే యీ యుగము తొలగును (అ. ప్రె.)

సాండువార్డు, రాయల్ మిలిటరీ కళాశాలలో ప్రవేశం పడలించిన 12 గురు హాయిదకు అభ్యర్థులను రాజప్రతినిధి చూచెను. (అ. ప్రె.)

మాల్వీ ఫజల్ హక్కుగారి మానసపూవుదావా

కలకత్తా, అక్టోబరు 2:— బెంగాలు పూర్వమంత్రి మాల్వీ ఫజల్ హక్కుగారు రెండు దేశభాషాపత్రికల యొక్క సంపాదకులైనను, ముద్రాపకులైనను బారిసార్ మేజిస్ట్రేటు నెదుట రెండు మానస పూవుదావాలను తెచ్చెను. “హితవాది” “బారిసార్” అనుపత్రికలు యీ మంత్రి దివాలా పిటిషన్ ను పెట్టుకొనెనని తప్పు ప్రవాతలు ప్రకటించినవని మంత్రి చెప్పెను. మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిలకు వారం ట్లుపంపి అక్టోబరు 20 తేదీకి వాయిదా వేసెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి, అక్టోబరు 2:— ఎన్వైజు యిన సెప్టెంబరు 31. జెరాద్ గారు పాముకాటులన కల్కాన్ లో చరిపాయి రని “యావినింగు న్యూసు” ప్రకటించుచున్నది. (అ. ప్రె.)

విరిషు చట్టము

ప్రభువుల సభ

ను ప్రభువులసభవారు మొదటిసారి ఆమోదించిరి. 7 లేదీవరకు సభ నాపుజేసిరి.

వెలింగుట సీని గా
మాండు రోడ్డు

4.10.24 లేదీ శనివారము నుండి 10.10.24 వరకు మువరకు శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3.15 గం॥ వరకుగలదు.

యూనివర్సుల్ మెటియల్ సీరియల్

ది స్టీల్ ట్రేయర్

రెండవవారము

ప్రపంచమునందు ను ప్రసిద్ధులైన లెట్టి విగ్ని యండకే కన్, ఎడిట్ జాన్ సన్ తో సహా

రక్తాక్షి సం||రం ఆశ్విజమాస శు|| ౬, శనివారము

శ్రీ దుర్గాష్టకమ్

[దాసు వామనరావుగారు]

శా. శ్రీకైలాసగిరి వసించునెడ సంప్రీతి
విభుజేరగా, "నీ కేయున్ని ఘనంబు? రావ్య
గిరిమా? ధీతండ్రి పెన్లుటలా? నాకు జెప్ప" మటన్న
"మొక్క లవి శూన్యం బీగిరి జూడగా, కాకే; మిద్ది ఘనంబె" యంచు నగు
దుర్గా! ప్రోవుమీ మమ్ములన్.

శా. తల్లీ! యాశ్వతోడఁ గూడి మునిబృందం
బెల్ల సేవింఁగా, జెల్లు బోగద వెండికొండనె
విరాజిల్లంగ నీకు సదా; ఇల్లు వాకిలి వీడి
పాతకుల నీ వేలా దయ బ్రోవగా, రాళ్ల
రప్పల జేరి యొంటరిగ? దుర్గా! సర్వలోకేశ్వరీ!

శా. ఈ వాత్సల్యమునీకుదక్క మఱియెందే గంటి
మే భూసలి, నీవాడ న్ననుబ్రోవు మన్నను
భవానీ ప్రోతు వెల్లప్పడు; భావాతీతము
నీదురాద్ర మని; నావ్వారైన నాశాత్రపుల్
లావు గాపును బిల్కుమార్చెదపు దుర్గా!
సర్వలోకేశ్వరీ!

శా. చండీ! నీ దగు రాద్రరూపమును గాంచన్నే
ర్తురారాక్షసుల్? దండింపం బనిలేదుకాన నిట
రాద్రాకారము దాల్చి బ్రహ్మాండం బెల్ల
దహింపబోక తవరమ్య కారమే? చూసియా,
గాండివి దయ బ్రోచి తీవుగద దుర్గా! సర్వ
లోకేశ్వరీ!

శా. ఏరీ నీసరితల్లు లీజగతిలో నేరీతి శోధింప?
సంసారబే భరియింపజేయు నిలలో? సన్మాతృ
సద్యోగ; సం, సారంబే తరియింప జేయగద
నీసాన్నిధ్యసద్యోగలు, కారుణ్యస్విత లోక
మాత వగు దుర్గా! సర్వలోకేశ్వరీ!

మ కనకం బాఘనదుర్గ మా కనుచు నిన్దాక్షిణతు
మే మెప్పుడు, జననే మమ్ము గావగా జనని!
పజ్జిక జేరి నిన్దేవ? జేకొని దీనాఘము నుద్ధ
రించు టది నీకు భార మంచె చితే. ఘన
దుర్గోపరిపీతి వాట నిటు? దుర్గా! సర్వలోకేశ్వరీ!

శా. రాజు నేడగ నిచ్చు సంపదల; నా రత్నాం
బరాసక మే, యోజా శాంతిని దృష్టి నిచ్చు
నిల? నాయో! మూఘ లీలోకు లా; బూజ
లేసిరి నీదు పాదముల నే పుణ్యాత్మ తా
రాజులు; రాజేశ్వర్యభిధావిరాజితపు దుర్గా!
సర్వలోకేశ్వరీ!

శా. అక్షయం బగు భాగ్యముల్ మదిని నే నా
సింపగా లేదు; నీ, సామ్రాజ్యమె చాలు
భక్తునకు; నీ సాన్నిధ్యమం దుండుట, మోక్ష
మృత్యురొ! కానవే దయను; సన్మాధా
త్మగా నెంచిన, రక్షింపగదె! నిన్నె నమ్మ
తి; దుర్గా! సర్వలోకేశ్వరీ!

భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా వదలు మయ్య!

[వే. వేం. కృష్ణశర్మగారు]

నీ. ఎండమావుల గాంచి - యేగెడు మనుజుడు
తనపిపాసను మాన్పు - కొనగలండా?
వల నామిషము గని - పలుగువాతెడు నిజ్జి
యట దగుల్కొనక దా-నరుగలదె?
మధువు గ్రోలఁగెంచి - మక్షిక మట జేర
విడివడి తా బైట - బడంగలదె?
కనదగ్గి శలభంబుకని యాడ బోయిన
మడియక యటనుండి - మగుడగలదె?

దూరయోచన విడనాడి - తుండడుకునఁ
జేయకార్యంబులన్ ఫల - సిద్ధి నీకు
గలుగ నేర్పునె? యవియన్ని - కలలటంచు
భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

నీ. మిణుగురుబుర్రులు - మేలె నడివ్వెలా?
అహహ! యెంతటి తెల్వి - యబ్బె నీకు!
విద్యుల్లతలు చూడ - విధుకర కాంతులా?

అహహ! యెంతటి తెల్వి - యబ్బె నీకు!
మాఁగిన యత్రిం - డా గొనజాఫలం
బహహ! యెంతటి తెల్వి - యబ్బె నీకు!
మోదుగుపూవు లా - మోదసూనంబులా?

అహహ! యెంతటి తెల్వి - యబ్బె నీకు!
దూరదృష్టిని జూడక - తోచినట్లు
నడునఁ బూనిన సౌఖ్యముల్ - వడయలేవు
తుదకుఁ బరిహసమా నీకు - బ్రదుకు కాన
భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

నీ. ఆశ్రవంచకైన - యట్టికార్యంబుల
సలిపి నగ్గణుడవై - యలరగలవె?
మానవపిద్రోహ - మైనకార్యంబులఁ
జేసి నజ్జనుడవై - చెలంగలవె?
స్వార్థపరత్వ నీ - చానరకార్యంబు
లొనరించి నుభవయి - మనగలగలవె?

ఘనులపొగడ్తుల - గాంచుకార్యంబులఁ
బొనరించి ఘనుడవై - తనరగలవె?
అకట! యెంతటి యఘముల - కైతివీవు?
ఎవరు మనగుట్టు దెలియ రం - చెంచెదేమి?
దేవు కను నీవు కప్పగా - లేవు కాన
భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

నీ. లోకోపకారపరుండ నంచని, ప్రజ
కన్నుల నెన్నాళ్లు - కప్పగలవు?
సభల ధర్మోపదే - శము లొనర్చి జగంబు
మూకుట నెన్నాళ్లు - మూయగలవు?

సుఖజీవి

[అనుముల వేంకటేశ్వరవిగారు]

మ. కవచంబై తనగొప్పబుద్ధి యలరంగఁ దన్నుఁ
గాపాడ న, త్యవచోపాలనమే కడుంగడు సుసా
ధ్యంబై వెలుంగంగ దా, నెవఁడెవ్వారికి దాన్య
ముక్ సలుపరాదెవ్వేళ నంచంచు నే, ర్చె వడిం
బుట్టువుతోడ వాఁ డిల భళారే! యెంత శ్రీమం
తుఁడో?

ఉ. ఇందిరియంబులన్నిటి జయించి సమంచితరీతి
నాత్మలో, గందరగోళ మొందకఁ జొకాటముగా
మృత్యుయన్న సిద్ధపై, యెందు న దెవ్వఁడుండు
నతఁడిమ్మహిఁ గీర్త్యక్షేర్తు లెందును, బొందఁ
దలంపునుగొనఁడు పూనఁడు లక్ష్మ మొకించు
కేనియున్.

శా. దోషంబుల్ పొడగన్ననో తనదగు దుర్మార్గ
పుంజేతనో, ద్వేషింపంగన కెవ్వఁ డెవ్వరిని నిర్ది
ష్టాత్ముడై భూషణం, బీషణాత్రముఁ గోరఁ
డతఁ డిల రాష్ట్రీయాజ్ఞల బద్ధుడై, జోషా

ఆర్యులలో మెల్ల - నగు నని లోకుల

తలపాగ లెన్నాళ్లు - తడవఁ గలవు?

వేషభాషాదుల - వివిధంబులుగఁ జూచి

కైపుమం దెన్నాళ్లు - త్రావఁ గలవు?

పోయె నాపాడుదినములు - వోయె నుమ్ము

ఎల్ల వారును నీమెడ - నీనడింపు

జూడ్కులను జూపుచున్నారు - నుమ్ము! కాన

భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

నీ. బోనులో బడిన బె - బృలికూడ గాండ్రంపు
లుడిగి దైన్యంబున - నూరకుండు

కైదులోబడిన తె - క్కలి కాడుఁ గూడ దు

ష్కర్మంబులను మాని - గరిమ నుండు

దేవునికడఁ గుల - టావధూతియుఁ గూడ

ననఘ కాఁగోరి భ - యమున నుండు

గూటిలో దివమెల్ల - ఘూకంబు సయితము

నోపిక లోడను - మెదిగి యుండు

దనకు వీలైన యప్పుడే - ధరను నెట్టి

జీవితమెనను నితరుల - జెఱుపఁ జూచు

గాన నిచు నమ్ముదురె యింక - మానవు లిల

భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

గీ. "అందినను శిగ నంద కు - న్నంతఁ బాద
ములను బట్టెడు వేపాలు" - పోలవయ్య!

త్రికరణంబులు నొకటిగా - బోలవయ్య!

యొనరుపంగల ధర్మంబె - యొప్పుగాన

భ్రాంతి యింకనైన మనుజుడా - వదలు మయ్య!

ఆయుర్వేద శాస్త్రసమత మైన గూఢ సాంకేతికములు

(గురుశిష్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తర
ఉపమానములతో సహా)

[నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాత)

ఒకపదమును ప్రయోగించి, దాని అర్థమును చెప్పిన, అదియే 'పదార్థ'మనఁ బడును. (Meaning of the term) 'ద్రవ్య' మను (Substance) శబ్దము ప్రయోగముచేసి, పృథి వ్యాప స్త్రీజాదికములచే దెలియబడుచున్నదనుట 'ద్రవ్య' శబ్దార్థమును చెప్పట అదేరీతిగా, 'గుణ' శబ్ద (Attribute) ప్రయోగముచేసి 'గురుత్వ', 'లఘుత్వ'ములచే దెలియబడుచున్నదనుట పదార్థవిభజనము. వస్తుభూహుళ్యమును లెక్కపెట్టుటకు వీలు లేకపోవుటచే, కొన్నిటినిమాత్రము చెప్పట 'ప్రాదేశ' (Indicatory statement) మనబడును.

ఉదాహరణము:— "ముఖ్యపదార్థమును వివరించుటచే ఈవిషయము ప్రసంగింపబడినది."

వాత, పితృ, క్లేష్మశ్మశ్మముల వైషమ్యము సర్వరోగములకు మూలకారణం బని చెప్పట, 'ఉద్దేశ్య', ఈతిదోషముల యొక్క ప్రకోపము. 'నిర్దేశ' మనబడును.

ఉదాహరణము:— వైద్యుని వాతాదులలో వాతమును గూర్చి మానెడిము. వాతము— "తృతరూక్షోలఘుశ్శితః ఘృత స్మాక్షశ్శ్మశ్మోఽపిలః" రూక్షత్వము, లఘుత్వము, స్పృశ్యత, శీతముగ నుండును. కాకిన్యము. మాక్ష్యము, ఆదోశనజేయు ప్రకృతిగను, నిరంతరము నశించువ్యభావము గలదియై యుండును."

గ్రంథవిస్తారాధితే, ఒకమాత్రమును అట్టి ఒకశబ్దము యొక్కపూర్తిచే దానియర్థము విశదమైనప్పుడు, 'వాక్య'శేష మని (Ellipsis) అందుకు ఈ 'వాక్య'శేషము సర్వజనవిదితము. యద్విషయబోధనార్థమై యేకాస్త్రము భావింపబడెనో, అది 'ప్రయోజన' (Objective) మనబడును.

ఉదాహరణము:— "ఆయుర్వేదముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము, వ్యాధి నిమగ్న తైలవారి నుద్ధరించుట; కనుక స్వార్థ పరార్థములకై యాకాస్త్రము సిద్ధాంతానుభవములతో ప్రతి వారిచేతను నభ్యసించవలెనని."

కొన్నివిషయములు సంశయముతో నిండినప్పుడుగాని, అగ్రా వ్యామలై యున్నప్పుడుగాని, ప్రాచీనల వాక్యామూలమును, ననుసరింపవలెను. దీనినే 'ఆప్రమత' (Trustworthy word) మనదురు.

ఉదాహరణము. "శరీరమునందుండు, వాతపితృక్లేష్మశ్మ దిక్ములైన యాత్రివిధోషములు, 'భౌతువుల', (Bodily Constituents) లోగలఁజేరినంగక వాహికములందు ప్రవేశించి లోనుండు శాఖోపశాఖలయందు, అంథులయందు నాక్రయించి, యుండును. అప్పుడు, ఆదోషములను, స్వేద, వివర, శోధన, మొలగు కర్మలచే, బయటికి వెడలగొట్టువలయును."

తీక్రమణముల నందక సుఖించుకొ మించు దై వా బలక.

లోక వదంతలు లింతయు విలోకనసేమంగ వాని చాయకుం, భోగ నిజాంతరాత్మయ సుఖోధక మందు దలంచు నాతఁడే, లోకమునకొ ముఖ స్తుతుల లొంగి ముదంబునక బొంగక జెంతయుకొ. ఏకను నిందసేయ నవివేకతఁ గోపము నొందక జింతయుకొ.

* * * *

ఉ. ఒందును నేవబంధములగుండి విముక్తినిదెట్టి మానవుం, బొందెదవలెను మోదము మహాకొ న్నతికొ, భయమింత నాశయం, బొందుటకుకొ న్నరాజ్యవతి భూమిహుళక్కియ యైనవాడ వాఁ, బొందినవాడె యన్నియు నదొక్కటి నేనియు నొందకుండినకొ.

ప్రత్యక్షాది, త్రివిధప్రమాణములకు గోచరముగాని, విషయములు, మనమతగ్రంథముల ప్రాచీనగ్రంథకర్తలయొక్క ప్రామాణ్యవాక్యములచే అర్థమును గ్రహించవలెను. దీనికే మన శాస్త్రకారులు 'ఆగమప్రమాణ' మని Scriptural Proof అందురు. దీనిని ప్రమాణముగా, గ్రహించుటవల్ల ప్రయోజనములు నేవ్రాయ ననవలయును. అయితే గ్రహింపవలెన కష్టపట్టము లేమని ప్రశ్నింపవచ్చును. ఈ విషయములు అతిగంభీరమైన వాగ్వివాదాంశములగుటచే, విషయములు దీర్ఘములగునని నిచ్చట ముచ్చటించుట లేదు. ఒకానొక సమయమునందొక ఆయుర్వేద శిష్యాధికారి ప్రతిజ్ఞావచనమును జెప్పి, దాని హేతువును చెప్పట కిట్లు ప్రారంభించెను:— "మరణసంసిద్ధమైన సమస్తజంతువులు ఆజౌషధసేవచే, రక్షింపబడవలయునని స్థిరమైననిబంధన యొక్కదనలేదు." వానికి హేతువిట్లు నుడువుచున్నాడు. "అన్ని రోగములు అయావధిసేవచేతనే, సునర్వబుజ్జవు. కాలానుసారముగ చికిత్సయేమియనులేకుండగ నే అంతమునుబొందును." ఒకవిశేషార్థమును జెప్పి, పదమూలముగా జెప్పని మరియొక అర్థముయొక్క అవ్యక్త సంబధార్థమును స్థిర బరచుట వల్ల పద్ధతిప్రకారముగ, ఊహింపవలెనని, ఇది అతిదేశ (Extended Application) మనబడును.

ఉదాహరణము:— "శ్రోత్రేంద్రియచికిత్స చేయుచుండర్థమున, ఆయుర్వేదచికిత్సయందు దిట్లు, చెప్పబడియున్నది.

The five great trees, according to the Ayurveda¹ are 1 Bilva (Aegle marmelos), 2 Arani (Clerodendron Phlomoides), 3 Arlu (Orocylum-indicum), 4 Kashmiri (Ismelina-arboria), 5 Patala (Vignoni) Suaviolent).

ఐదుమహావృక్షములయొక్కవేళ్లను, నారగుడ్డతోమట్టి, దానిపై కొంచెము తిలతైలమువాసి, క్రింద నొకపాత్ర నుంచి, ఆవారగుడ్డకు, నిప్పు అంటించి తగులబెట్టువలెను. క్రిందనుండుపాత్రలో పడు నూనెపదార్థము శ్రవణేంద్రియరోగములను మరుద్ధునని చెప్పియున్నది.

ఒక అర్థము స్పష్టముగా చెప్పబడినపుడు, మరియొక అర్థమును ఇచ్చిమిథి మని స్పష్టీకరింపక పోయినను, లక్షణచే గ్రహింపవలెను. అట్టిదానిని 'అ రా ప త్తి ప్ర మాణ' మని (Implication) యందురు.

ఉదాహరణము:— ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందు, "రాత్రి పూట పెరుగన్నమును భుజింపగూడదు"ని చెప్పబడి యుండుట అందరికి దెలిసినవిషయమే త్రివాగ్మిలాచార్యుని అష్టాంగ హృదయమాత్రస్థాన మూలశ్లోకమునందు "వైవాద్యాన్నిశ" అని చెప్పినందుచే మధ్యాహ్నమునందు పెరుగును భుజింపవచ్చునని యేర్పడుచున్నది. కావున నిందువలన దధినిషేధము సరకాలములయందు చేయబడలేదని తేలుచున్నది. కాని, 'రాత్రి యందు మాత్రము నిషేధమని స్పష్టమైనది. పగటియందును, పెరుగును త్రాగవచ్చునని, విస్తృతముగా చెప్పకపోయినను, ఇష్టమైనచో, సగలు త్రాగవచ్చునని 'లక్షణ'వల్ల గ్రహింపవచ్చునని చెప్పబడెను, అర్థాపత్తిప్రమాణ మందురు.

ఒకదానిచే నిరాకరింపబడిన ఒకయుద్దేశముయొక్క నిర్ధారణ 'నిర్ణయ', (Decision) మందురు.

ఉదాహరణము:—

శిష్యుడు:— "ఒ సురువర్యా! ఆరోగ్యమును వృద్ధిపరచు విషయములను గురించియు, రోగములనివారణజేయు ప్రతీకారములను గురించియు, కొందరు బుద్ధిమంతులను మానవులు జ్ఞానము విహించి జాగ్రత్తగ ప్రవర్తించుచున్నను, వాటిచే నింకను వ్యాధిసాంధుట మీకు తెలియనిదిగాదు. అట్లనయిచో, ఆయుర్వేదమునందు చెప్పబడు ఆ జౌషధములచే ప్రయోజనమేమి?" అని అడిగెను.

ఈ ప్రశ్నకు సురువర్యుడు ఈ క్రింది విధముగ చెప్పచున్నాడు:

సురువు:— "ప్రియశిష్యా! చికిత్సలను అవలంబించుట, నిరాకరించుట, రెంటిని ఒకే యుపయోగముగా నెంచగూడదు. కనుక, ఆయుర్వేదసంబంధ వగు వివిధ విషయముల ఆలోచన అవశ్యమై, ఉపయోగమైనట్లుగా నెన్నదగును. అసంగతము లేమైన కానంబడినచో శాస్త్రపరిజ్ఞానానంతరార్థగాని, శోష ప్రయోక్తముగాని ముఖ్యకారణములు.

ఒకచోట, నిర్వచింపబడిన విషయము, తత్సంబంధమున విషయములతో తిరిగి చెప్పబడినచో, దానిని 'ప్రసంగము', (Allied occasion) అని యందురు.

ఉదాహరణము:— రక్త నాళములను భేదింప సంహర్షమున, శరీరము రక్తముచే పరిపూరింపబడుచున్నది. ఇదియునుగాక మరియొకచోట, శరీరావయవ పరస్పర సంబంధము చర్చించునప్పుడు, శుక్లశోణితముల సమ్మేళనముచే పిండోత్పత్తి కలుగుటచే, శరీరమునకు మూలకారణము రక్తము. ఇచ్చట చున రుక్తిదోషము సంభవించిన దని యనరాదు. రక్త నాళములను భేదించు ప్రసంగములో, శరీరమునకు రక్తము ముఖ్యకారణమని సామాన్యముగా జెప్పబడినది. కాని, క్రమమేమో వర్ణింపబడలేదు. శరీరముయొక్క వివిధభాగములను వర్ణించు సంహర్షమున, రక్తము ఏ విధముగ శరీరమునకు కారణభూత మగునో, విపులముగ పాశ్చాత్యశాస్త్రకారులే కాక, మనశాస్త్రకారులును వ్రాసియున్నారు.

ఒక ప్రత్యేకవిషయమును గూర్చి కథనము చేయునప్పుడు, ఏవిధమైన అసంగతము లేనపుడు, ఏకాంత (Determinate Statement) బడును.

ఉదాహరణము:— "శిశువులకు స్వాధీనపడినప్పుడుగాని, విష సేవజేయుటయందుగాని, ప్రతికూలమైన గాలివల్ల ఉష్ణతేజస్సు గాని, ఆయుధముల దెబ్బలవలన గాని అంగచైకల్యమువల్లగాని తాను ప్రేమించెడు వస్తువులనుండి వియోగము సంభవించునప్పుడుగాని, ద్వేషమువల్లను, అద్భుతమైన భయముచేతను, వచ్చురోగములు, అగతుక రోగములు (Extra-neous) యని చెరిడినది.

రెండు సంగతులలోను, ఒకదానికి ప్రత్యేకము నియమింతు లేనపుడు, నైకాంతమని (Indeterminate Statement) యందురు.

ఉదాహరణము:— జీవనము ఆ జౌషధములచే, ఆధారమును బొందుచున్నదని యొక అభిప్రాయము; తగిన చికిత్సలచే సర్వరోగములు నశించునని మరియొక అభిప్రాయము. ఈద్వివిధాభిప్రాయములను సంపూర్ణాధికారము గలిగినది కావు. ఏలనన కొన్నివిషయములలో జౌషధములు జీవనమును రక్షించును. కొన్నిటిలో రక్షింపవు రోగములు చికిత్సలచే ఒకానొకప్పుడు నాశనమును బొందును, మరియొకప్పుడు నాశనమును బొందవు.

ఉత్సర్గరూపేణ ఒక సంగతిని స్థామాన్యశాస్త్రముగా చెప్పి, దానిలో ఒకప్రత్యేక భాగమును నిషేధించినపుడు, దానిని 'అపవర్గ' మందురు.

ఉదాహరణము:— "స్నిగ్ధ, స్నేహ శీతోష్ణ చికిత్సా ప్రయోగములచే, నివారణ బొందని రోగముల విషయమై, చెడురక్తమును, రక్త నాళములచే, భేదించుటచే" నెడలగొట్టు బ్రతుక్కించవలయునని కొందరనెడరు. ఇట్లు సామాన్యశాస్త్రమును వచించి, పోడోషర్షములకు లోబైన వారికి, దెబ్బది వత్సరములపైవారికి వైచిత్త్య చేయదగదని చెప్పట నిషేధ శాస్త్రము.

ఒక సంగతి వివరముగా జెప్పి, దానికి తాతమ్యము జూపు విరుద్ధధర్మములను నిరూపించునపుడు, ఈ వైరుధ్యమును వివర్యయ మందురు.

ఉదాహరణము:— "స్నేహసంస్కారము ద్వారా ప్రత్యేకముగా ఒక రోగమును నివారింప జలచినపుడు యీ సంస్కారము, ఆపురుషునియందు ముఖ్యభౌతికములను ఉత్పత్తి జేయును. అయ్యది యెవ్విధయన, వాతసంబంధమైన, అస్వస్థతను రూపుమాపి, నలయు అభివృద్ధిని నిర్వర్తించి, జీర్ణకోశముండుండెడి జాతరాగ్నిని ప్రజ్వలించజేసి మలమును (Faeces and Urine) సునాయాసముగా బహీరము పొందించును. ఈ స్నేహ సంస్కారము సక్రమముగ జరుగనియెడల, యారోగి శుష్కించినవాడై యాండి విరుద్ధధర్మములు అంకురించును. వాతగమనము క్రమభంగము నొందును. జీర్ణకోశము మందమును బొందును. మలము ఎండిపోయియుండును."

నిర్ధారణ చేసిన విషయమై, వోషరోపా చేయునపుడు, సంశయమును పురికొల్పుట 'పూర్వరక్షము' (Objection) యందురు.

ఉదాహరణము:— ఆయుర్వేదశిష్యా, భోజనపానాదుల యందును, వినోదములయందును, కాలయాపనమునజేయు పురుషుడు సుఖముగా నుండును. తిద్దిన్నముగా నశనముకొనువాడు దుఃఖమును బొందును." అప్పుడు శిష్యుడు యీ ఆశేషము మాపుచున్నాడు:— గురువర్యా! భోజనాదులవిషయమై ఆయుర్వేదమునందు చెప్పినరీతిని తెలియనివారు గూడ సుఖముగానండుటచే ఈప్రతిజ్ఞకు భంగము కలుగుచున్న దనెను. అందులకు యొక్కయుక్తములగు వాటిని కొన్ని జెప్పెను.

ప్రకృత మొక విషయమునకు అనుగుణముగా జెప్పిన వివరణమును 'విధాన' మందు.

ఉదాహరణము:—ఒక వినిగూర్చి మరయించు, ఇవిధముగా చెప్పబడినది. అవిధేయత, చికిత్సానివేదమును నిర్ణయముగా నిర్ణయించు.

వైద్యశాస్త్రమును కొంత గురువులు ద్వితీయములను ఉన్నట్లు. ఈ తత్వమును మొదట నిరూపించుట తీవ్రమైన మాత్రము సమర్థించుచున్నది. అది యేమన- శీతలమైన తీవ్రత, కష్ట, నిరూపించు దానిని గ్రహించుటగా నూహించవలెను.

ఈసంగతి 'అనుమాన' (Accepted Statement) యని చెప్పవచ్చును.

ప్రాచీనయోగులు, మహర్షులు, ఆయుర్వేదశాస్త్ర పారాయణులగు శ్రేణులు, వారి దివ్యవృత్తినలన, గర్భిణియైన వారము కోజులలో, పిండము, (Foetus) పొందునీతిని కలాలమని నుడిచిరి. కేవలమానామము బొందునీతిని ఘనముని చెప్పెదరు. అనంతరము బొందునీతిని అర్థమమని చెప్పెదరు. తత్ప్రకారమే మాన కలలం బాహుళ్య, ద్వితీయ శీతోష్ణానివేదాని ప్రవచనముగా నానా మహానూతనానా సహజోపాయములే యిది పిండి పుమాకా, స్త్రీచేష్టి, నపుంసకచే దర్శనమితి, గర్భమును నిర్మించి ప్రభుమహాసమునందు శుక్రకోణితిముఖ గర్భాశయమునందు కలలానామక జెందియుండును. ద్వితీయమానమునందు కష్టతీవ్రతామలలన పరిహారమును జెందిన పంచమహాభూతాత్మకమైన శుక్రకోణితిసమదాయము గర్భాశయమునందు స్వల్పము గల భావమును జెందియుండును. అట్టిగర్భము స్వర్ణములన పింగాకారముగ నుండిన బురుషగర్భము విము, కేత్యాకారముగ నుండిన స్త్రీగర్భ మనియు, అర్థవాకారముగ నుండిన నపుంసకగర్భ మనియు జెలియించును. పిండివృద్ధివలన చెప్పబడు విషయమును 'వ్యాఖ్యాన' మందు, ఏలయనగా, గర్భములో నుండు పిండము పొందు వివిధ స్థితులను వివరించుచు 'చెలిసికొనుట' అనాగ్యము.

విషయము చక్కగ బోధపడకుండుటచే, 'సంశయము' వను పోతున్నది. గ్రహణశక్తికలిగియుండుటచే, వ్యతిరేకతయములేక సంశయమునకు పోతున్నది. ఇందు 'సంశయము' (Doubt) అనెదరు.

ఇంతియమున్ను విరిచిన విషయమును నిపులముగా వివరించి 'వ్యాఖ్యానము' చేయుట, 'అతితానకతాపేక్ష' వలె నుండును.

ఉదాహరణము:— 'సాంకేతిక' నివాహమునందు మహాస్నేహ (A Preparation Made of oil clarified butter, adeps and marrow) ప్రయోగము నియమించబడినది. 'మహాస్నేహ' అనునది అడుగుప్రశ్నకు, 'స్నేహవిధి' (Process of preparing Sneha) సందర్భమున విశేషపరచబడిన మహాస్నేహముని నూచనచేయబడినది. చెప్పబోవు విషయమును గురించి ఇదివిధమున చూడవలె, శబ్దముయొక్క అర్థము.

ఆయుర్వేదశాస్త్రజ్ఞులు, తిచ్ఛాస్త్రబోధార్థకమైన 'సాంకేతిక' ను ఇతరశాస్త్రాధికమునకు అనుపయోగమునుబట్టి, 'స్వసంజ్ఞ' (Proper Conventionalities) యని పేరిడి.

ఉదాహరణము:— "శరీరవిషయము యుపయోగించుటకు 'కాశా' అనుపదము, పాస్తా, పాచులకు, తెల్లము, 'భాతు' శబ్దము, రిక్తముయిన, రసమునకు, రక్తమునకు, ఉపయోగించుట.

ఒక విషయము, ఆయుర్వేదమునందు, వివరముగా వివరింపబడినపుడు, వైద్యుడు, తన అప్రవాణ్యతాంత్రముచేత, ప్రకృతమున కనుసరించుటగా విషయమును కల్పనచేయును. దీనిని, 'ఉపాహాని', 'ఉపాహాని' గాని, (Interable) యందును. "ఉపాహాని" తరగతులకు విధింపబడి యుండుట అందరికి దగినవిషయమే. అయితే కొన్ని ఉపాహులను సంపాదించుట ఎంత ప్రయత్నించినను, దొరకనిచో, అందులప్రత్యామ్నాయముగ, సమానప్రతిఫలక ఉపాహులను ప్రాసవలయును. లభింపనట్టి ఉపాహుల సమదాయమునకు చేర్చబడినవి వివిధ తరగతులుగల ఉపాహులైనచో, వాటిచేయుట ముష్టికర్తవ్యము.

ఒక కోడిక పోషకాహారముగ మెంజి, (Gruel) యనగా (A Soup of phaseolus mendo) పండ్లను, మినుగునాటిని, నూనూముగా విధించుటకు, శీర్షాన్నియొక్క

నిర్మలత్వానిర్మలత్వములను కనిపెట్టి ఒకటి, రెండు సార్లు భోజనము గూడ నియమించబడును. కావున నిట్టి దానికి సముచ్చయ మని (Collective prescription) చెప్పెదరు.

కష్టతరముగా గ్రహించు ఒకనూత్నమైన విషయమును ప్రస్తావించినపుడు, దాని విశేషములుగాని గణములుగాని, ఉపమానపూర్వకముగా చెప్పబడినవి. అప్పుడు దానిని నిదర్శనమని గాని, గాని, 'దృష్టాంత' మని (Illustration) వాడుదురు.

ఉదాహరణము:— "ఒక తెల్లని వస్త్రమును, 'రంగు' నీళ్లలో ముంచినపుడు, ఆరంగును, వస్త్రము గ్రహించునట్లు, 'వృక్కములు' (Kidney) తైలముతో మర్చింప బడనపుడు, శరీరమునందున్న మలమును గ్రహించునని కొందరచెడరు. ఇయ్యది యెంతనిజమో తెలియదు."

ఉదాహరణము:— ఒక శబ్దముయొక్క ఉచ్ఛ్వాసము, 'నిర్వచన' మందు— "ఆ హామధముల నిర్ణయించు సందర్భములలో, పురాతనకాలమున 'సురలసురులు' గూడి 'అవృత్తు' కొరకు, సమద్రమును మధనముచేసిన సంగతి చెప్పబడును. ఈమధనమున ప్రథమమున బయలుదేరినది గోళము. దానిబాహుళ్య, అందరకు, విషణ్ణ (దుఃఖితు) లగుటచే దీనిని విషమని (Poison) నామధేయం బడెను." ఈవివరముగా శబ్దముయొక్క వ్యాఖ్యానము వాటివాటి, క్రమోత్పత్తిలో చర్చిచునప్పుడు, నిర్వచన మందును.

ప్రత్యేకముగా కొందరికి కొన్ని విధులను నియమించుట 'నియోగ' మనబడును.

ఉదాహరణము:— 'బలహీనులైనవారు' పాస్తా నాథము ఉష్ణోద్రవమునే యుపయోగించింపవలయునని కొన్ని విధులు గలవు" అని చెప్పబడినది. 'నియోగ' మనెదరు.

ఒక రోగమునకు సమానఫలితముల నిచ్చు రెండు చికిత్సలను ఇచ్చునచో 'నిర్ణయ' మనబడినప్పుడు, 'వికల్ప' (option) అనబడును.

ఉదాహరణము:— జ్వరచిహ్నములు కనబడినప్పుడు, 'లఘూహారము' స్వీకరించవలెను. 'లేక, శరీరము అత్యల్పముగా నున్నయెడల, 'లంఘణం పరమావధి' మను భోగి, 'లంఘణము' యుత్తమము. జ్వరము, అత్యల్పము, మున్నగు వ్యాధులకు, 'లంఘణము' వల్ల ముచిగులులు గలుగుననియు, అది కష్టమన్నచో వాహారమును నేవించుట అంతయొక, ప్రతిమాలమైనట్టియు, తీవ్రముగా భూమిలో గూడినట్టి, 'గాలి' వీధునప్పుడు గృహమునందుండుట వచ్చులాభములు, చెవికి రెండువైపుల వస్త్రములు చుట్టుటవల్ల కూడ సమహారునని, ఇష్టమువచ్చినట్లు చేయుట, మొదలగునవి ఉదాహరణములు. ఒక రోగివాదను నిరూపించి, తనవాదను దృఢపరచుకొనుట, 'ప్రత్యుత్సాహ' మనబడును.

ఉదాహరణము:— "శరీరమునందున్న ఎముకలను రెక్కచెట్టులలో, కొంద రాయుధులు, 360 పున్నవి చెప్పబడును. వారికిందరు యాసంఖ్యను నిరూపించి, 300 అనగా, 200 'సంధులు' వున్నవి చెప్పబడును. ఇటుల పరిపరి విషయముగ నున్న నీటిధాంతమును గూడ కొందరు ప్రోసిజేసి 2 వేల 10 సంధులు (Joints) ఉన్నవనియు చెప్పబడు.

అధిసంఖ్యా వివరణము:— వైద్యమతానుసారము అధుల సంఖ్య మొత్తము 360 కెల్లకంత్రములందు భగ్నంతరి ప్రభృతులు 800 అని వచించిరి. అంగముతానుసారము 200 అని.

శిష్టాది:— 'ఆయుర్వేదశాస్త్రము' ముగిసినపుటికి కొందరు రోగగ్రాహితులై యుండుటచే, వైద్యగ్రంథములు వ్రాయుట నిష్ఫలమని ఒక సంకీర్తనావధుని శిష్యుడు ప్రశ్నింప, గురువయ్యలు చక్రింధివిధముగ ప్రత్యుత్తర మొసంగుచున్నారు.

సమ:— 'వికల్ప' ప్రయోగముల యసంఖ్యతలన రోగములు నివారించలేదుగాని, ఆయుర్వేదశాస్త్రము రోగమరహితమని, సురువు సమాధానము జెప్పబడుచున్నది. అయ్యది 'స్థిల' ఒక ప్రత్యేకవిధానము అట్లుగా నియమించబడనప్పుడు, ఒక సాధ్యమయిన మార్గాలనుబట్టి ఆలోచింపవచ్చును. దీనిని 'సంధా' మందురు.

ఉదాహరణము:— "రక్తనాళము చేదించుటవల్ల గాని బలగల బట్టించుటవల్ల గాని కొమ్ములచే గాని, సాధారణముగ ప్రత్యేక గాని, చేదించుటను చేదించుటవచ్చును.

కాస్త్రీయ (X-ray) జనులకు 'వ్యాఖ్యానము' (Exposition) ఒకభూషణము వంటిది" యని, చెప్పి విరమించెను.

కావున తుట్టుకున్న దీనినిబట్టి మనము నేర్చుకొనవలసినదేమన, వైద్యులక్షణమునకు వలయు విషయములుగాక, ప్రతి విషయము లన్నిటియందును నేర్పడెనైన వైద్యుడే, ఘన వైద్యుడుగా నెన్నందగును. అట్టిమహానీయుడగు వైద్యుడే వ్యాధిగాంచువాడు. కావున, అట్టి వైద్యుని అనుసరించుకోగి, వ్యాధి విముక్తుడై, అమూల్యమైన జీవనముయొక్క సౌఖ్యమును బొంది, అనేకవరములకు పాత్రుడగును. ముఖ్యముగ ఈవిన్ని వ్యాస రచనయందు, అయిదారువత్సరములక్రితము బాంసగర్వనందు ప్రచురితము 'ఆయుర్వేదరహస్య' మను ఆంగ్లవిహాసప్రతిక నాకంతయో సాయపడినందులకు, ప్రతికాసంపాదకులకు, నాకృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాను. ఈవ్యాసమునందు, రోగము లున్నను, కల్పించిన ఉపమానభావములు యుక్తవంతములగు లేవన్నను, సుగ్రాహ్యులగు సోదరమహాశయులు మన్నింపుదురు గాక!

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును
సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతినెలవారమును 3, 4 రింగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధన వత్సరము	,, 3 0 0
విడిపత్రిక	,, 6 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 ప్లాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపబలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని లెక్కినసొమ్ముచూత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకారము, 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికముగలవచ్చును. మీరే ముందుగ మణి యార్జరు పంపిన శుభర్ప తగ్గును. వీ. పీ. లు పంపినచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు కత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సాధించును.

మే నే జరు, భారతి.
ఈసంవత్సరమునందు 212 పుటలు.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.

తపాల శుభ్య ప్రత్యేకము.

మనజరు,

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాస్త్రాలయము.

కామ్రూ.

[కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు]

శరభయ్య డాబుగా ఈపద్యం చదివాడు, పుస్తకంలో చూసి తలతిప్పడం, కళ్లుఎర్రయ్యడం, కంఠంసవరించుకోవడం, మధ్యమధ్య చెవులు తుడుచుకోవడం, చిరునవ్వునవ్వుడం, ముఖంలో లేనిపోనివేమలూ భావాలూ చూపించడానికి యత్నించడం, ఒక్కొక్కమారు సభితులకేసి చూస్తూవుండడం, మొదలైన ప్రక్రియల పూర్తిగా నశునడిచి రసమునంతయు పూర్తిగా క్రోలి కడుపుడుబిడచేత బాధపడుతూవున్నవానిచేష్టల నొక్కొక్కపర్యాయము ప్రకటిస్తూ రాగవరసని ప్రాశంభించాడు.

“వైరవిహారధీర లగు సారసలొచన లున్నచోటికి భోయన లాలివారు చొర బూనినచో రసభంగమయినే శేరక పూవుతీవియలచెంతనే నిల్చి లతంగిరూపు కన్నారగ జూచి వచ్చితి నవంబురుహంబక నీకు చెల్లగో.”

దీన్ని రెండుసార్లు వెనకకూ ముందుకూ పలువిధాల చదివి, పుస్తకంలోవున్న తాత్పర్యము, సభితులకు బోధచెయ్యడంలో “ఓహహహో! ఏమి చమత్కారమని చెప్పను! ఆడవాళ్ళకి కనపడకుండా వాళ్ళ గుట్టా వట్టూ కనుక్కు వచ్చాడు. ఎలాగా నియోగ్యపువాడుగదా!...” అంటూవుండగా అవధానులు ఇంటిదగ్గరనుంచి వస్తూ ఆరుగురు రెండుబారలమారం నుంచి విని “ఎవడ్రా” అబ్బాయి, నియోగ్యపువాడు?” అని అరిచాడు.

“రా, మామయ్యా! మాచో నవ్వు లేకపోవడంమూలాన్ని నాకు నోరు ఆడకుండావుంది.”

“నియోగ్యపువాడని స్తోత్రముచేస్తున్నావు ఎవరిని?”
“మాడు మామయ్యా! ఈపద్యం ఎంతస్వారస్యంగా చెప్పాడో” అంటూ మల్లి అపద్యాన్నే పూర్వంకంటే యెక్కువదారుణంగా అభినయిస్తూ చదివి అవధానుల మొహము చూశేడు, నవ్వుతూ.

“ఇందులో నియోగ్యులసంగతి యేమీ కనబడదే”
“అన్నీ తెలిసినవాడవు గదా! మామయ్యా, నువ్వే యిలా అంటే ఎలాగ?”

ఈపద్యంలో నియోగులను వర్ణించినట్లు నీకుమాత్రం తెలియదా యేమిటి? ఊరికే నా తెలివితేటలను పూర్తిగా వీరి కందరకు తేటపరచడానికి ఇన్నిప్రశ్నలు నన్ను వేస్తున్నావు గాని...”

“పోనీ అలాగే అనుకోగాని యేదీ ఆ నియోగులవర్ణన నాకు కొంచెం చెబుదా వింటాను?”

“నువ్వు వింటానని సరదాపడుతున్నావు కనుక ఒకటి రెండు పాయింట్లు టూకీగా చెప్పేస్తారు. అట్టే సరి స్తరంగా చెప్పితే ముందు పద్యాలు చదవడానికి టైము వుండదు.”

“అసలువిషయం చెబుమా! ఊడదంపు కబురెందుకూ.”

“అలాగన్నావు కనుక విను. వైకుంఠ ఒక్కమెరుకు పట్టిచూస్తే అన్నం వుడికిందీ లేనిదీ తెలుస్తుంది. ఏమంటావు? అలాగే, చూడూ, మొదటిముక్కలలోనే ఈ పద్యం నియోగులనుగురించి అని తెలుస్తుంది. ఎలాగంటావా? “వైరవిహారధీరలు”—ఈ మూడుముక్కలలోనూ ప్రతీదీ నియోగులను గురించే. అయితే చూడూ ఒకచోట గుప్పడానికి కారణం అడుగుతావేమో! తొందరగా చదవడంలో కవియభిప్రాయము చదివేవాళ్ళు కనుక్కోగలరో లేదో అని చాడస్తంగా చెప్పవలసి వచ్చింది.

“ఏమిట్రా, ఈ పిచ్చిమాటలూ, నాకేమీ బోధపడడం లేదు.”

“కొసాక్కూ వినుమరి. సాహిత్యంఅంటే సగ్గులియ్యపు పరమాన్నమా యేమిటి? ముఖ్యంగా పోట్టనిండా సంగ్రహించడానికి.”

“పెద్దాపిన్నా లేకుండా ఏమిటాపేలావన! చేతకాక పోలే నోరుముసుకు కూర్చోక యెందు కీప్రగల్భాలు?” అవధానులగారికి నూటమూడు డిగ్రీలు వచ్చింది మంట.

దగ్గరన్న వాళ్ళలో కొందరు బ్రాహ్మణేతరులు శరభయ్యను మంచలించ బోయారు.

“పెద్దోళ్ళతో ఆసికాలేంటి?” అన్నాడు నోట్లోనున్న చుట్టతీసి, ఉమ్మివేసి, పదయ్యకాపు.

“ఇంగ్లీసు సదువుకి పెద్దోళ్లేంటి, సిన్నోళ్లేంటి?” అన్నారు ఇంకొకడు.

“పెద్దవాళ్ళు చెప్పించి తప్పేవా వొప్పుకోవాలి కాబోలు!” నవ్వుతూ వేళాకోళం చేశేడు శరభయ్య.

“అవును, నిజమే! యధార్థము మాట్లాడడంలో పెద్దేమిటి, చిన్నేమిటి?” అని నియోగినరసయ్య ప్రక్కనున్న బావమరిదితో అన్నాడు.

“సాహిత్యసముద్రుడు చెప్పినది అబద్ధమా, ఇంగ్లీషు చదివే శరభయ్యగూడి మాటలు నిజమానా!” అని వెక్కిరించిాడు, బసవయ్యకాస్తులు.

“కాస్తేపు వింటే ఎవరిది నిజమో అందరికీ తెలుస్తుంది. ఏళ్లు ఎక్కువ వుండగానే పాండిత్యం ఎక్కువ వుంటుందనుకోవడం తె ఆఫ్ లెంగాలు అంత బుండర్” అన్నాడు తీవ్రంగా శరభయ్య. శరభయ్య బట్టిలో ఇంగ్లీషు చదువుకొనడంచేత అతడు చెప్పినదే నిజమై యుంటుందని అతని బంధులైన నియోగులనుకొన్నారు. అంతేకాకుండా తమనియోగులనునతే వర్ణింపబడినది అందరికీ తెలియాలనికూడా వాళ్ళకు వుండవచ్చును. పండితులటుంబులులో పుట్టిన అవధానులుమాట యధార్థము కాక తప్పుదని వైదికబృందములయొక్క నమ్మకం. నియోగులను స్తుతినూపుంటే వైదికులకు అవమానము కనుక దానిని పూర్వపక్షము చేద్దామని వైదికుల పట్టుదల. వృధాకాలక్షేపము లేకుండా కథ నడవాలని శూద్రసభితులయోశ. కలహములపెట్టి యాందించుటలో నారదు డనిపించుకొనిన నామాలనరసింహాచార్యులవారు గంభీరంగా తీర్పుచెప్పారు. “ముందు శరభయ్య తాను చెప్పవలయున్నది చెప్పడం పిమ్మట అవధానులుగారు బదులుచెప్పడం. సభితులయభిప్రాయం తరువాత యివ్వడం”.

“ఓ, ఆ దీముక్కు” అన్నాడు శరభయ్యకంఠం గవరించుకుంటూ. “అనవసరపుప్రాస్తావనలేకుండా చెప్పేటట్టుయితే నాకు సన్మతమే” అన్నాడు అవధానులు.

“దానికి నేను పూచీ! కానియ్యి అబ్బాయి, శరభయ్యా! ఇంక” అని ఆచార్యులు అనగానే శరభయ్య భోరణిలోనికి దిగాడు.

“శ్రేద్ధగావిను అవధానులుమామా కోప్పడక పద్యయ్య బాబూ మీరంతాకూడా వినాలి. ఈపద్యం నియోగులు వర్ణనచని నావాదము. వైదికులది అవధానులమామ అభిప్రాయము”

“వా! నే నలాగన్నానా?” అన్నాడు అవధాను.

“చూడండియ్యా! చెప్పేదానికి ఎలా అస్తవస్తాడో! నేనే లాచావను!” అని విసుకుతున్నాడు శరభయ్య.

“మీ రూరుకోండి! ఊరకోండి!” అనిసభితులు కేకలు వేసిరి, అవధానుగారిని ఉద్దేశించి శరభయ్య తనవాదన మొదలుపెట్టాడు.

“వైదికులకు పొగడుచు ఈపద్యంచెప్పబడినది అవధానులగారికి లేకపోలే ఆయన కింతపటుదల ఎందుకు? వైదికులనుగురించి కాకపోలే నియోగులనుగురించి అయితే నేమి? మరి యెవరినిగురించి అయితే నేమి? ఆయనకు. ఇప్పుడు ఆయన కాదనినమా, ఆయనమనస్సులో అభిప్రాయమున్నూ ఈవివాదకు కారణమున్నూ ఈ పద్యము వైదికులనుగురించి అని ఆయన భావించడమే అయివున్నది. నిష్పక్షపాతబుద్ధిలో మీ రాలూచించినయెడల నావాదన సరియైనదని మీకు తోచక మానదని నానమ్మకము. నాయందు దయవుంచి సారస్వతమందు అభిమానమంచి సావధానంగా వినండి.

“వైరవిహారధీరలగు— వైరము, విహారము, ధీరత్వము అను ఈమూడుగుణములూ నియోగ్యులకాంతలనా? వైదికపు ముత్తయిమలవా? ఆలోచింపుడు. వైరమునగా స్వేచ్ఛ, స్వేచ్ఛఅనగా వాళ్ళయిష్టంచచ్చిసంపరించుట. మానియోగుల ఇండ్లలో ఆడవాళ్ళదే స్వేచ్ఛ! వాళ్ళయిష్టప్రకారం జరపడం భరదవాట్టి అంటేభర్తము. ఆలా జరపనియెడల వాడిపాట్లు వాడికేతెలుసును. భర్తలు ఇంటిదగ్గ లేనప్పు డింక చెప్పడం ఎందుకు? వాళ్ళు ఎక్కడికిపోతారో, ఏమి ముచ్చటిస్తారో ఎవ

రికి తెలుసును? వాళ్ళ భర్తలకే తెలియదు! ఇప్పుడు మనవూరు—పల్లె, పట్నం కాకుండా వుంది కనుక ఇట్టిస్వేచ్ఛచుచి మనకు అనుభవం తక్కువ. భందరలాంటి పట్నంలో వుంటే నేనింత వరకు చెప్పవలసిన అవసరమే యుండకపోను. నాటకాలలోకి, సర్కుసులలోకి, థీయాట్రీ వేర్లడానికి మాలో ఆడవాళ్ళకి యేవిధగయిన ఆటంకమూ లేదు మాలోమాత్రం లేదాఅని అవధానులుగారు అడుగుతారేమో? ము లియ్యదుగాపోనడానికి, ముప్పికి, సంభానకి, పేరంటానికి పోవడం, వైదికుల ఆడవాళ్ళలో చూస్తున్నమాట నిజమే! కాని, ఇది స్వేచ్ఛయో, కడుపు కక్కురికియో ఆలోచించండి. “వైరవిహారధీర”నునది మా నియోగుల ఆడవాళ్ళకు వర్తిస్తుందని ఎన్నో నాకళ్ళయెదుట జరిగిన నిదర్శనముల నివ్వగలకుగాని చూపితే అందిపుచ్చుకు పోయేమీ యెదుటచెప్పడం నా కవసరము లేదు.”

“అయిందా? సోదీ!” అన్నాడు అవధానులు.

ఇది వినిపించుకోనట్లు శరభయ్య యధాప్రకారం వాదన సాగించాడు

“ఈపద్యంలో మానియోగ్యపుస్త్రీలనుగుర్చియే వర్ణింపబడినదని చూపుట కనేక అనకాశము లున్నవి గాని అవధానులు గారు తొందరపడడంచేత ఈవిషయం వదిలి ఇంకొకటి మనవి చేసుకుంటాను. ‘వైర’సంబంధాలు కుదర్చడానికి వయిదికపు (బాహ్యున్నీ పంపించడం చూమాలు కనుక ఈపద్యంలో స్త్రీలగుట్టును వాళ్ళకు కనబడకుండా కనుక్కొని వచ్చినవాడు వైదికి అని అవధానులుగారు వాదిస్తారేమో. దానికి అనకాశము ఇవ్వకుండా ముందుగానే ఆయనవాగ్ధంధన చేసేస్తాను. రాజుగారూ మంత్రి పర్యటన చేస్తూవుండగా త్రోవలో ఒకవనంలో కొందరు ఆడవాళ్ళు కనుపించారు. వాళ్ళ సంగతికనుక్కోడానికి రాజుగారు ఎవరిని పంపించి వుంటారు? చెంతనున్న మంత్రిని పంపిస్తారుగాని ఇంటికి వెళ్లి వైదికపు (బాహ్యున్నీ)సం కబురుపంపించి ఆయనవచ్చేదాకా నిద్రపోతూ కూచుంటారా యేమిటి? మంత్రిలు ఎప్పుడు నియోగులే వుండాలని భగవంతుడు రాసిపెట్టాడు గదా?

“ఓరి, నీ చరువు తగలెయ్యో!” అని ముండాడు అవధానులు.

“మీరు మాట్లాడండి!” అని సభితులు కేకలు వేశారు. అప్పటికే చాలామంది శరభయ్యపక్షం చేరారు.

శరభయ్య అతితీవ్రంగా సాగించాడు, “అన్నింటికంటే ముఖ్యతరమైన అంశమును ఒక్కదానిని చెప్పి విరమిస్తాను. దీనితో అవధానులుగారు ఆశ వోడులుకుంటారని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. (సభితులు నవ్వుసాగించారు; వైదికుల మొగాలు మాడుతున్నాయి!) చూశారా! ఈ గ్రంథము రాసినవాడు రామరాజభూషణుడు; పుస్తకంమీదనే ఈయన పేరు అచ్చువేళివుంది కనుక ఎవ్వరూ నోరవిప్పి యెదిరించలేదు. ‘రాజు’ అనేది వైదికులపేర్లలో ఎక్కడైనా వున్నారా? ఇది నియోగులలో చాలామంది పేర్లవివరయుండును. కనుక ఈవి తప్పకుండా నియోగి అని మీరంతరూ నే చెప్పకుండా నే తెలిసి కొన్నా రని నా నమ్మకము. దీనికి కొక నిదర్శన మున్నది. మీరు పత్రికలు చదువుటలేదు గనుక నేను చెప్పవలసి వచ్చినందుకు మిక్కిలి చింతిలుచున్నాను. ఈమధ్య ఒక సంవత్సరం సాడుగునా ‘తొట్టలపట్టి’ కాసనంగుర్చి పత్రికలలో తీవ్రచర్చ జరిగింది. ఈవిషయమయి వారివారి యభిప్రాయముల తెలియపరచుటకయి అనేకపట్టణాలలో సభలు జరిగాయి. వాటినిగ్గు ఏమితేలిందంటే, రామరాజభూషణుడు నియోగి, శుభ్రమయిన, స్వచ్ఛమయిన ఆరువేల నియోగి బ్రాహ్మణు డని, మిక్కిలిగర్వంతో ఈ విషయమును నియోగిమహాజనసభవారు కలవైన చెక్కించి మిథ్యానగరంకన్నాలో స్థాపించారు!

“ఫీ! ఫీ! పెద్దమనిషి అయినవా డిక్కడ వుండ గూడదు.” అంటూ బిక్కమొగంతో అవధానులుగారు గోచీసవరించుకుంటూ ఆరుగురిగి ఇంటికి దారిపట్టారు. ‘మాచోండి కాస్తవేపు’ అన్నపిలుపులు ఆయనచెవిని పడలేదేమో. వైదికులందరు ఆయనతోపాటు వెళ్లిపోయారు.

“చూశారా, ఎలా పరిణమించిందో!” అన్నాడు శరభయ్య. “ఇదివరకూ సాగినట్లు ఇంకసాగుతాయా? యీనిరక్షరకుక్షిగాడి అటలు సాగుతాయా!” అన్నారు నియోగులైక సభవారు.

“తర్జనభర్జనచేస్తే నేగాని నిజం లేదు.” అనుకొన్నాడు, మిగిలిన సభితులు.

పుస్తకంముడిచివేసి చిరునవ్వుతో డిగ్గెట్టు అంటించి జయనూచకముగా గుర్తుకున్నవ నాలుగుదమ్ములదిసి శ్రేళ్ళమధ్య దానిఇరికించి, “చూశారా! ఇట్టి పరిణమందిరం వుండడం వల్ల లోకజ్ఞానం ఎలా కలుగుతుందో!” అంటూ శరభయ్య లేచాడు. గొడ్డు వచ్చేవేళ అయినచని కాపులందరు కరువెరుచుకుంటూ లేచివెళ్లారు. నియోగులు నవ్వుకుంటూ మహాసంతోషంగా అవధానులగారి యింటిముందునుండి త్రోవతీశారు.

వాటిసభవలన గలిగిన అసలుఫలితము ముందు తెలియజేయబడును.

వైద్యమండలిచే స్వర్ణరజిత పదకములు యోగ్యతాపత్రములు బొందిన

కామామృతం

ఒక శ్రీమత! 1 గంటకే గుణము!!

మలహతమైన శుక్రమైనను వెంటనే సంసారశుఖము నీయగలదు. 15 దినములు పుష్పకొనిన మాత్రములోగలిసి గాని మాత్రము నకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసకులు, ఎరయుల 2ల ము తగినవారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాఁగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాఁగలరు అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యాషఢము, మీయు త్రైలులు రహస్యముగా నుంపఁబడును.

ప్రతి 20 మాత్రల సీసా రు. 2 0-0.

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సమకమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీసము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, వైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుమలలు అడ్డగ వ్రేకలు మొదలగు బంగారు నగలున్న నవరత్నములు వేసిన అనేకమార్లు అడ్డగలు, జడల్లులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలగునవని వెండి రైలు కూజాలు, టప్పులు, వేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్న అనేకరకములు కానుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడునిధ్యముగా యుండును. కాను బంగార మునకున్న చాచివేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చునీవి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిచేయు—కాకుమాను లక్ష్యయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

కాంపాండువడిబారువడిజాబితా లపుస్తకం

వక్రిళ్లకున్న, వరకులకున్న, వడ్డివ్యాపారస్తులకున్న
ముఖ్యమైన పుస్తకము

అసలు మొత్తము పైసమొదలు ఎంతమొత్తమైనను కాలము వకరోజుమొదలు ఎంతకాలమైనను, 28 వక్రిళ్లతో నాలుగు పరికాంపాండువడ్డితో ఆయేఅసలీఫాయదాలున్న 50 వక్రిళ్లతో బారువడ్డిలున్న అతిసులభముగా కనుగొనవచ్చును. 28, 34, 30, 31 రోజులుగలనెలలలో ప్రతిరోజునకయ్యే జీతములు యుంటిఅద్దెలు మొదలగునవికూడ తెలియును. నిండు క్యాలెండరులైనా గ్లాజుకానివికూడ. పుస్తకము యింగ్లీషు, తెలుగు, అరవభాషలలో యున్నది. వెల రు. 2-0-0 లు. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము. నలయువారు క్రిందివినిపమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

వంక సూర్యనారాయణ బి. ఏ., బి. ఎల్.
రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా

పుష్ప మాల తి
తలనూనె లన్నిటికిని మిక్కిలి శ్రేష్టమైనది
(ప్రతి చోటను దొరకును)

అనందమును కలిగించు సుమహారమైన సువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, సోదుగునను పెరుగు నట్లుచేయును. 8 బొట్టుల బుడ్డి 1 కి ద్రవ 1-0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ షబుట్టు:— ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., పార్కుచౌను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, వైనాబజారు, తిరుమనాగల్లి, ఫోర్ట్.

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరు వీధి, మద్రాసు

ఆదవాని

(ఒకవిలేఖ)

సెప్టెంబరు 24:—గత సెల 24 లేదీ బుధవారము సాయంత్రం 5 గంటలపుడు లడై తల్లమ్మ నాటకభవనమున అడవాని వీధిపై నెలకొనవలయున మెప్పున్న యలెనులైకప్ప-జి-కె-రాయచౌటప్ప గారివల్ల, ఇంగ్లాండునుబోయి బార్-ఆఫ్-లా పరీక్షయంగు పుత్రికనుసాంది నానసునచ్చిన వీరవైవ మతస్తుడగు విష్ణు యం, యన్, సర్గా బి. యే గారికి ఒక సన్మాన పత్రము చదివి సమర్పింపబడెను.

ఇంగ్లాండును బోయినచ్చిన గృహస్థుడు, కులము, మతము, భిక్షు, స్నేహము, ముద్రణాలయముల స్వార్థలక్ష్యములు, ఓబరులకు గల న్యాయిత్యములు మొదలగునాటిని ఇంగ్లాండును పున్ను, ఇండి గూనున్న- బోల్చి తనయొక్క మాతృభాషయగు కర్నాటకయలో చాలా మనోహరముగా నుడివిరి.

సర్గాగారు పుష్పమాలాలంకృతుడయిన పిదప సభ్యులకు చుదన, పుష్పం తాంబూలములం బొంగబడి సభ ముగిసెను.

కాలమానస్థితి

తొలకరివనలు లేకబోయినను ఇట్లెల మరలిన వర్షముల ముంగారికొర్ర పచ్చబొన్న మరియు బ్రతిపైలు ఇప్పటికి మంచిస్థితిలో ఈమట్టుపట్ల గ్రామాలలో వున్నవి.

నీటిసరరా

చెరువుకు నీటిసప్తయి అరనంతటి వరుషములు కావని వున్నవి. ఇప్పటికి రామవర్ణుల అను సరస్సునుండి నీళ్ళను ఆడవాని పురమునకు గొట్టులగుండా విడువబడుచున్నవి.

కైకలూరు తాలూకావార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమాలము

జ్యోతిష 1:—తాలూకా అంతట సాధారణముగా ప్రతిదినము వర్షములు అవరిమితముగా కురియుచున్నవి. కొలేటి వరదలు ప్రాంతంబు మైనవి. మురుగుకాలము హద్దుమీరి ప్రవహించుచున్నది. కొన్ని గ్రామములలో వరిచేలకు విశేషముగా ములక తగిలినది. పంటవస్త్రము యీసంవత్సరము విశేషముగా నుండునని రైతులకుకొనుచున్నారు. మురుగుకాలమువెండి మురుగునీరు హతుండా చేపలు పట్టుకొను నిమిత్తము ఆడైకట్లు వేయుచున్నారు. డి. పి. డబ్లింగ్, అధికారులు వారిని తీసివేయించు ప్రయత్నము సలుపుచున్నట్లు లేదు.

కో-ఆపరేటివ్ యూనియను

ఈ తాలూకా కో-ఆపరేటివ్ యూనియనుయొక్క జనరల్ బాడి యాటింగు 30-9-24 లేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కైకలూరులో జరిగినది. ఈ సంవత్సరమునకు 7 గంటల గవర్నింగు బాడ్డైకెచ్చు ఎన్నుకొనబడెను. కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ కాన్ఫరెన్సుకు యీ తాలూకాలో రాబోవు జనవరి నెలలో జరుపుటకు తీర్మానించబడెను.

తాలూకాబోర్డు

ఈ తాలూకాబోర్డుయొక్క సాధారణసభ 29-9-24 లేదీని సిద్ధాపురములో జరిగినది. వరసలపహాయనిధికి రు. 100 లు నూరురూపాయలు విరాళమిచ్చుటకు తీర్మానించివారు. మఱియు తాలూకాబోర్డు క్రిందినున్న అన్ని పాఠశాలలలోను రాత్రినులను గ్రామస్థల ఖర్చుమీచుచేట్టించి సూచనకుట పిల్లలకు నేర్పించుచునని తీర్మానించివారు. కొన్ని పాఠశాలలోను వారు నేయుట నేర్పించుచున్నారు.

కోరుకొలు రోడ్డుస్కీము

ఈ రోడ్డుస్కీము క్విట్టిబోర్డువారిది. ఈస్కీములో సింగరాయపాలెమునుండి కోరుకొలుమీదుగా ఉత్పన్నమగు ఎరు పోయే సుమారు 16 మైళ్లదూరము, కైకలూరునుండి వింజరంబూరు మీదుగా కోరుకొలు పోయే సుమారు 7 మైళ్లదూరము ఉన్నవి. ఈరోడ్డుస్కీము 1918 సంవత్సరములో స్కీమ్బోర్డు ప్రవేశించుటగా నున్నది. వి. పై. కాన్ఫరెన్స్వారికారి కాలములో ప్రారంభింపవలెనను ఇప్పటివరకు పూర్తి కావలేదు. పూర్తియైందివరకైనను పంట, మురుగు కాలమునకు, బొంబులం తెలుగుగారి చూసులుగాని కట్టకపోవుట బండ్లు నలుగు రాకపోకలకు చాలా యిబ్బందిపడుచున్నది. కాబట్టి క్విట్టిబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు స్వయముగావచ్చి చూచి రోడ్డుస్కీమును త్వరగా పూర్తియించి యిబ్బందిపడుచున్న యీతాలూకా ప్రజల కృతజ్ఞతను సాక్షులగుచు గాక, మొంట్ల దీని యగత్యమును స్వానుభవమువలన గ్రహించుచు గాక.

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

10, నిన్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం॥ 28 వ తేదీన 1913 సం॥ ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)
అనుమతి పొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 వాటా 1-కి రూ 100 లు చొప్పున 10,000
ఈదిగవ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను. వాటాలుగా విభజింపబడినది

ధరఖాస్తుతో రూ 5 లును, మంజూరైన తరువాత రూ 5 లును, మిగతా కోడినప్పుడు ప్రాప్యించు
లోని నిబంధనల ప్రకారము చెల్లించవలెను. జాబితా తర్వాత మూలబడుటచే దరఖాస్తుదారులు తమ
జాబితా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. చందాలు నేయబడిన మూలధనము రూ 8,50,000 లకు పైగా నే
గలదు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు

1. లాలా లజపతిరాయగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ బడధర్ రామ్ గారు,
4. రాయబహదూరు లాలా ధర్మవత్ రాయగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహల్
చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానం గారు.

అసాధారణమైన, అపూర్వమైన విజయముగలగుచున్నది. మొదటి 4 మాసములలోనే 450 ప్రస్తావములతో రూ 1,000,000 లకు వచ్చినది. మితస్థయమునకు, యోగ్యతకు పూర్తి ఇవ్వబడును. మాకంపెనీలో పోగొట్టుకొనకుండుటకు, నిర్వి
వాదిమునకు ప్రత్యేక సమయములు గలవు. ప్రస్తుతము నవీనపద్ధతుల నన్నిటినుసరించియే భీమాకంపెనీవ్యవహారము జరుపబడు
చున్నది. ప్రాప్యించు, ఫారములు, ఇతరసంగతులు ప్రధాన కార్యాలయమునకు దరఖాస్తుసంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

మంచి పనులు, పూర్తి విశ్వాసము, దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిధమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరు కార్యాలయము, 16 సుంకురామ కెట్టివీధి, మద్రాసు.

రోగములవల్ల దుఃఖమొందిన వారికి దేవీ బోషధములు రెండుగలవు.

అవి నపుంసకత్వమును పోగొట్టి శాశ్వతయావనము నిచ్చునవి.

మదనంంజరీచూరాలు

నపుంసకత్వారి ఘృతము

రాజవైద్యనారాయణ శేషవతి, 49 బుదగువీధి, జాల్మిటవుర్, మద్రాసు.

శృంగామలకతైలము

నింజరసుమాకరము

(3347)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదవిలయము, బెజవాడ

అన్ని కెమిస్టులకు, బోషధశాలలకు వైద్యశాలలకు

టీన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు పైకమును గలి
గించు బోషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట
బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొనంగుటచే
వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టీన్ క్చరులకే వాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల
జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel : KARDYL Phone : 225 P. B. No. 314
Branches : Esplanade, Vepery Ootacamund
Phone 37 102

గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

దేశారాధక బృందము ఏర్పాటుచేయు
రాష్ట్ర సంఘసహాయము నిరాకరింపబడెను

మా ప్రత్యేక ప్రతినిధినుండి

తీర్మానములు

కుకాం తుని, తెలైంబరు 30:— నేడు మధ్యాహ్నము
2.30 గంటలకు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సామాన్య సమా
వేశము ప్రారంభమయ్యెను. సభ తుని సత్రములో జరుపబడెను.
రాజమహేంద్రవరము, పెద్దాపురము, రామచంద్రపురము,
కొత్తపేట, కాకినాడ, కితాపురం తుని తాలూకాలనుండి
మాత్రమే సభ్యులు వచ్చిరి. సంఘాధ్యక్షుడైన శ్రీయుత
బ్ర. సుబ్రహ్మణ్యం గారు రానందున శ్రీయుత మల్లాది గోపాల
రావుగారిని (పిరాపురము) సభాధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనడమైనది.

దేశారాధక బృందము

కార్యదర్శి అభిప్రాయము

దేశారాధక బృందమును గూర్చి ముద్దనూరులో ఆంధ్ర
రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు చేసిన
తీర్మానముపై అసంతృప్తిని తెలియజరుచు కార్యదర్శియగు
శ్రీభమిడిపాటి సత్యనారాయణ గారు చాల నేపు ఉపన్యసిం
చిరి. ఆయుపన్యాసమునందలిభిప్రాయము యిచ్చట సొండు
పరుపబడెను. 1924 సం॥ జనవరిలో ఆం. రా. కాం. సం. బెజ
వాడలో సమావేశమై నాలుగు మాసములవరకు రాష్ట్రములోని
దేశారాధకులకు పోషించవలసినదని తీర్మానించి అందుకు
వలసిన ధనము జిల్లాయొక్కటికి నెల 1 కి రూ 500 లు
మించుచుండ పంచిపెట్టవలసిన ధనమును నేకరింపవలసినదని
కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని కోరెను. వెంటనే కాకినాడలో
కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు సమావేశమై
తి. స్వ. నిధి వనూళ్లను కట్టిపెట్టి గాంధీ భూజా
నిధి అనంత్రా కొత్తదానిని బహులేదనీ యీరాష్ట్రమునకు
వచ్చినప్పుడు మహాత్మునకు సమర్పించుటగాను ఒకలక్షరూపా
యలు వనూలు చెయవలసినదని తీర్మానించెను. ఈ గాం. భూ.
నిధిసామ్యులను దేశారాధకుల పోషణము చేయవలెనను బాధ్యత
నుండుటచే వాటినిమి త్తమై వ్యయపరపజొచ్చిరి. ఈసామ్యు
లనిట్లు అప్పుగా గైకొని అందునిమి త్తము ఖర్చుపరచుటను
గురించి అచ్చటచ్చట ఖండనములుచేయుగా మీరు వినియుండు
రు. ఈపోషణకు ఆం. రా. కాం. సం. వారు నెల 1 కి కనీసము
రూ 5000 లు తీసికొనిరావలసియున్నది ఇంతసామ్యు ప్రతి
నెల ఎక్కడనుండి తీసికొనివచ్చెదరు? తి. స్వ. ని. వనూళ్లు
అపివేయబడెనుగా! మరియొక ప్రత్యేకనిధి యేడియు దేశా
రాధకులనిమి త్తమై బయల్దేరదనీ యుండలేదుగా! కాబట్టి
గాంధీ భూజానిధియే ఆధారమయ్యెను. మన పెద్దలయభిప్రాయమే
మంజూరై, గాంధీగారు మనరాష్ట్రమును దర్శించినప్పుడు, ఆయ
నకు ఎక్కడనుండియో మూటనంతను తెచ్చి సమర్పించి, ఏదో
ఫలానిమిదయమై ఖర్చుపెట్టినాము కనుక యీసామ్యు మరల
యిచ్చివేయవలసినదని కోరుదాము అన్నభైర్యముతో పెద్దలు
న్నారు. ఈమధ్య గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములో
శ్రీయుత మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు తీవ్రముగా అభిప్రాయ
మును వెల్లడిచేయడముతోనే విచక్షణలేకుండ యిట్లు పూజానిధి
సామ్యును అప్పుగా తీసికొనరాదనని ఖండనముగా చెప్పిరి.
ముద్దనూరు తీర్మానములో ఆం. రా. కాం. సం. వారు దేశారాధకు
లకిచ్చే రూ 500 లును యిప్పుడు సగముచేసివారంటే సామ్యు
లేదన్న అర్థముపెట్టెను. దేశారాధకుల అగ్రస్థునెల జీతముల
బిల్లు యింతవరకు మంజూరై రాలేదు. దీనినిబట్టి గభవారుగ్ర
హించుకొనవలసినది. అంతేకాకుండ అధమును రెండుజిల్లా
కాంగ్రెసు సంఘములయినను దేశారాధక బృందమును తమజిల్లా
లనుండి తీరవేసెను. ఆం. రా. కార్యనిర్వాహకవర్గము వారు
దేశారాధక బృందమును మరి మూడునెలలు సాగించుటకు ము
ద్దనూరులో తీర్మానము చేయుటపట్ల సామాన్యసంఘమువారి
అధికారములను మించినందున తమ అధికారముల సతీక్రమిం
చిరినిస్పష్టమగుచున్నవి. బహుశః యికముందు భూత్తిగా దేశా
రాధక బృందమును ఏర్పాటుచేయును. కాబట్టి ప్రస్తుతపరిస్థి
తులో గోదావరి జిల్లా సంఘము రాష్ట్రీయసంఘమువారి విరాళ
మును అంగీకరింపకపోవుటయే సర్వోత్తముగా గన్వించుచు
న్నది. ఈసం గ్రహముడైన శ్రీయుత బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్ర
హ్మణ్యుగారు వాడేరవ్రాసిన ఉత్తరములో నిట్లున్నది.
“మనమండలములోని దేశారాధక బృందము విషయము
లో గడచిన మూడుమాసములలో వీరేమిచేసినదియు వారికార్య

క్రమము మీరు ప్రతిమాసము తెలిసికొనుచున్న కారణమువలన నాకర్మ మిత్యుచిత్యమును ప్రస్తుతము కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించినకార్యక్రమము నిర్వహించు. అందు ఖద్దరునిర్మాణము నూలువదుకువారి యొక్కసంఖ్యను వృద్ధిచేయుట ముఖ్యమైనవి. ప్రచారకు లీకార్యక్రమ మెంతవఱకు గమనించి చేయుచున్నారో మీకే తెలియును. పనిచేయుచున్నారనియు, మీరు చేయుచున్నారనియు నేననుకొనుచున్నాను మంచి చెడ్డల నాలోచించి కార్యక్రమము నిరూపింపవలెను. ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న ప్రచారకులందరు సంతృప్తకరముగ ప్రచారమును చేయుచున్నయెడల వారిని మనము నిలుపుకొనవలసినదే. వాధికార కీడుబుచ్చు వ నూలుచేయుభాగ్యవంతుల సామూహిగాను వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు కామరాజుగారు, గురుమూర్తిగారు మొదలగు నాయకులయొక్క తోడ్పాటుతో నేను వహింపగలను. దేశారాధక బృందమును యెత్తివేయుటమాత్రము వాయుదేశము కాదు. పెద్దలు మీరందఱును ఆలోచించి న్యాయమున రీతిని ఆ విషయము పరిష్కరింపవలెను.

కాబట్టి సుబ్రహ్మణ్యముగారి అభిప్రాయములో గూడ దేశారాధకులను పోషించవలెననియు వారినిమిత్రమై చందాలు పంపాలిచేయుటకు తానుగూడ యితరప్రముఖులతో గలిసి పనిచేసెదననియు ఉన్నది. నాఅభిప్రాయములో దేశారాధక బృందమును ఎత్తివేయండి. కాని కనీసపక్షము వచ్చే మాడు మాసములైనను జిల్లాలోని ప్రచారకుల నందఱును పోషించండి. మీచేతనైనంతవరకు వారిపట్ల పనితీసికొనండి. అని సత్యనారాయణగారు చెప్పిరి. పిదప దేశారాధక బృందమును ఎత్తివేయుచు రాష్ట్రీయ సంఘముతో సంబంధము తెంచువేయుచు తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

మహాత్మునివ్రతసిద్ధి

1. చేతములోని వివిధసంఘములకు వికవత్సము చే కూర్చుటకుగాను గాంధీమహాత్ముడు చేయుచున్న తీవ్రోపవాసవ్రతము సిద్ధిపొందుగాక అనియు, భగవంతుడు ఆయనకు సంపూర్ణ ఆయురారోగ్యముల నొసంగి బ్రోచుగాక అనియు యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

2. ఢిల్లీలో నివ్వును సమావేశమైయున్న ప్రముఖులసభ చేయు తీర్మానానుసారముగా గోదావరిజిల్లాలోని ప్రజలయందు అన్యోన్యవిశ్వాసము స్నేహభావము పెంపొందుటకు యీ జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘము సర్వప్రయత్నము చేయునని తీర్మానించుచున్నారు.

సవరణ

క్రియత పారుపూడి సత్యనారాయణగారు యీక్రింది సవరణ నుపపాదించిరి.

దైవకృపవలన ఇంతవరకు మన జిల్లాలో వివిధజాతుల మతస్థులకు కలహములు లేనందులకు యీసంఘమువారు సంతసింపుచు యిక్కుమందు గూడ సంపూర్ణ మతసహనము వికవత్సము కలిగియుండుటకు ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నాను. ఇందుకవయమై యీ సంఘమువారు సర్వప్రయత్నములు చేయుటకు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సవరణను వోటుకు పెట్టగా 12 గురు అనుమతము, 7 గురు ప్రతికూలులు అగుటచేత సవరణ అంగీకరింపబడెను. అసలు తీర్మానము త్రోసివేయబడెను.

3. ఈ పై తీర్మానముల రెంటి గాంధీమహాత్మునకు తంతిమూలముగా పంపించుటకు తీర్మానించడమైనది.

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలజయము

4. రాజమహేంద్రవరము, పెద్దాపురము మ్యూనిసిపాలిటీలో యీమధ్యను జరిగిన ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుపక్షమున జయమును గాంచిన క్రియతలు పాలకోడెటి గురుమూర్తి నొక్కా నారాయణమూర్తి చావలి లక్ష్మీ నారాయణమూర్తి గార్లు కాంగ్రెసు ఆశయములకు సంపూర్ణసానుభూతి చూపించిన వోటర్లందఱును అభినందించుచున్నారు.

ప్రచారకులపోషణ.

5. ముద్దనూరు రాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘతీర్మానముప్రకారము ఈజిల్లాలోదేశారాధకబృందము సాగించుటకుఅవకాశము లేకుగాన ఆపద్ధతిని మాని యంతవరకు జిల్లాలో పనిచేయుచున్నవారిని జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు సంపూర్ణ వాగ్దతతో డిసెంబరు నెలాఖరువరకు నిలువలసిగలయు, అందుకు వలసిన ధనముయింగుళికొరకు ప్రత్యేకింపబడిన స్వరాజ్యనిధి క్రింద నెంబునే జిల్లాలోని ప్రముఖులతో కలిసి వనూలుచేయులసిన దనియు, యీ సంఘము

ఆరోగ్యబలము

మీదిష్ట మిక్కిలి ఉష్ణ ప్రదేశమునందు కూడ ఆరోగ్యముగాను, సుఖముగాను ఉండుటకు గ్లాస్కో అవసరమైన మంచిబలము నిచ్చును.

గ్లాస్కో పాలచే పెంచబడిన బిడ్డల ప్రేరణబలమువలన వ్యాధులు, క్షయము మొదలగు భయంకరమైన వ్యాధులు రాదు. గ్లాస్కో కత్తిలేని పరిశుభమైనపాలు. వేడినీళ్లతోకలిపి, తక్షణమే బిడ్డలకు ఉపయోగించవలెను. మరేదయు కొననవసరము లేదు. మీవైద్యుని అడుగుడు.

ఇటలీ	గ్లాస్కో	స్పెయిను
రాజగారి	శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము.	రాజగారి
ఆచరణను	"చిక్కిన బిడ్డలకు బలము నిచ్చును."	ఆచరణను
బడసినది		బడసినది

టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

వారు తీర్మానించుచున్నారు. ప్రచారకులందఱు పని తీసికొనుట మొదలగుభాగ్యవంతులన్నియు, యిదివరకు వలెనే యథోచితముగ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కొనసాగింపవలెను.

6. జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శివద్ద రూ 50 లకు ఖించకుండ పర్యవేంటు అడ్వాన్సుగా నుండవచ్చునని తీర్మానించడమైనది.

అంతటరాత్రి 7.30 గంటలకు సభ ఆపుచేయడమైనది.

రెండవదినము

తీర్మానములు.

తుని, అక్టోబరు 1-నేటిఉదయమున 8 గంటలకు మరల సభ ప్రారంభమై యీక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను.

1. ఈసంఘ సభ్యత్వమునకు యిచ్చిన 17 రాజీనామాలున్న జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభకు ఆపుచేయవలసినదని తీర్మానించుచున్నారు.

ఈక్రిందితీర్మానమునకు వైది సవరణ అయియుండెను. ఈక్రింది త్రోసివేయబడెను "దేశమునంగల ప్రస్తుతపరిస్థితులనుసరించి యిదివరకు యీజిల్లాసంఘమునండి రాజీనామా నిచ్చిన ఈక్రిందిసభ్యులను వారి రాజీనామాలను వెల్లంకాంగ్రెసు అనువరకు ఉపసంహరించుకొనవలసినదని ఈసంఘమువారు కోరుచున్నారు."

2. వెల్లంకాంగ్రెసునకు ప్రతినిధిదరఖాస్తులు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమునకు అక్టోబరు 31న తేదీనాటికి చేరవలెను. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు వాటిని పరీక్షించి నవంబరు 15న తేదీలోపుగా జిల్లాసంఘసాధారణసభయెదుట ఆమోదము నిమిత్తమై పెట్టవలెను.

3. క్రియత సత్యవాడ రామమూర్తిగారి రాజీనామా అంగీకరించడమైనది.

4. అసామ్యువాబాదు నూలువదుకుతీర్మానము ననుసరించి జిల్లాలోని కాంగ్రెసు సభ్యులను సస్పెండును యింతవరకు చేయుచున్న పనికి అభినందించుచు యింకను యెక్కువగా కృషి చేయవలెనని యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు. నూలువదుకు వారిసంఖ్య యింకను హెచ్చుచేయుటకు ప్రచారకులు తమ యావచ్చకని వినియోగించవలెను.

ఈసంఘకార్యదర్శిగారు సభాధ్యక్షునకు నందనసమర్పణములు చేసిరి. సభదిగ్విజయముగ జరిగినందులకు సంతోషమును

తెల్పిరి. ఈసంఘ సమావేశమునకై చక్కని యేర్పాటు చేసిన క్రియత తీర్మానగడ్డ సరసింహమూర్తిగారు మొదలైనవారికి అభినందనముల చేసిరి. సభ 9 గంటలకు ముగిసెను.

రివరెండు ఉత్తమగారు

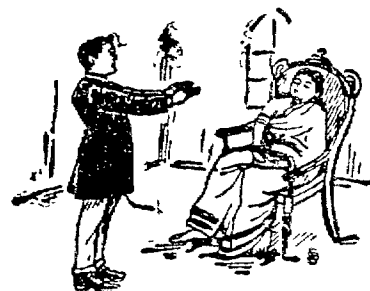
నిన్న అరెన్సుచేసిరి
రాజగోహపు కేసు

వాంఛించుచున్నదని తెలిసి ఉత్తమగారే

సింగూను పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లిరి

రంగూనులో హోంసూపర్వీక్షకువారిచేవలచిన సభలో ఉత్తమగారుపన్యసించుచు రాజగోహమును బోధించెదనని ఆయనకు అరెస్టు చేయుటకు వారంటుపంపిరిని తెలిసి ఉత్తమగారు నిన్న రివరెండు రంగూను పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లి లాంగిపోయిరి. ఆయనకు పోలీసువారు జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఎదుట తీసికొని వెళ్లగా మేజిస్ట్రేటు జామీనుఅడిగెను. ఉత్తమగారు జామీను యియ్యననెను. అందువలన ఆయనకు రిమాండులో నుంచిరి. (ఆ.ప్రె.)

మెన్దరజము నేర్చుకొనుదు

మెన్దరజము, హిప్పటిజము, తాట్ కీడింగు, కాక్ నెక్ ప్రెషర్, ఆత్మకత్తి, మారచ్చట్టి, మర్రశ్రణము, మెన్దరజము యమున వ్యాధి నివారణచేయు పదతులు విఫలముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమర్పితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి రు-2.0-0 పాస్టేజి 0-4-0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్దరజు ఏలూరు.

ఇ స నా థె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

క్యూవాకంఠెను మేలెడిది. ఏలవంటే క్యూవాతల్కలమునకు మాత్ర మే జ్వరమును నిలుపును. అంతయేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు అనేకులకు కడుపుకొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్గుణములుగూడ గలుగును.

ఇసనాథెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును శుద్ధిజేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చును తోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రానీయక అటుంకపయటటు ప్రతిరోషము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రము సేవించిన చాలను. 15 దినములు ప్రైవకాము సేవించిన మలేరి గా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాథెలిని అనగా ఇసనాథెలివాను ఉపయోగించును

(3) ఇండియా, బంగా, సింగపూరు సోల్ ఏజెంట్లు,
Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని ముద్రనము. సుందరమైన బైండు. సాగవైది గోష్ఠాగ్రామములపై ముద్రితము. తెలు పదిఅక్షరాలు. ఈ గుర్తింపు వందలగంధము ద్వారామును సహృదయును తెలుపును. ఎల్లరకు నత్యంతోపయోగము కై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన విషయగ్రంథము.

పైపుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూసమాజం, రాజమండ్రి.

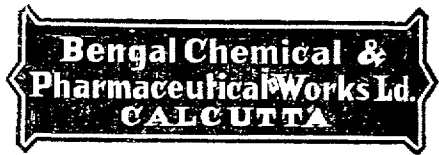
సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోదమున గణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుమును, ఆరోగ్యమునుసాందిన లెక్క చేసికొనే ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే **వైరెక్సు అమితముగా**

విక్రయమగుచున్నది రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములావ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0.18-0 వి. పి. చార్జితోసహా రూ. 1.2-0.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

ఆంగ్లములందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములను, ప్రధానము ఆన విషయము సర్వజనులకును తెలిసినదయితే కూడా ఈ రండిటియందును కలుగు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగింపజేయును అవి

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొకరకముగా లేని యావరణాంతమును బాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు తానికి తీసికొనవలయు లక్షణముకలయోగింపబడుచు వచ్చి అది గాని యది యావ్యాధులను నివారించ లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరవచ్చును నుండుటచేత తుదకు శేషరోగ్యము నంతయు చెడదీయునవిగాఁగూడ నేర్పడినవి. తరువాత పైపూతలను పట్టును ఎవరూగరికలచేత మంచివైద్యములుగా తీర్చినంతటి యట్టి మందులుకూడ ననేక మిచ్చు దుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అవి నూడనంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహించబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిచిరకాలము తరి క్రమచేసి యాయుర్వేదాంగితో యూహనవైద్యముం దారితే తోతొకకారాధమై రతుసర్వస్వమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే తోకమందంతటను వ్యాధులు లేకుంటే సుప్రసిద్ధమైనది బట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషింకొన్నామెంతవలసి పని లేదు. ఒకసారి యువయోగింపినయెడల దానియొక్కస్వభావము యే స్థాపింపగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును తంపిన యోగ్యతా పత్రికలు లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మొదట, మాకుక్క, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను సమాలుముగా చకించును. పీనసము, ఒంటిరలకొప్పి, తలలోనిపోట్లు, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు వైద్యుని గాన వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యంతరములభముగా విక్రయింపబడు నొకప మిడితప్ప మఱియొకటి లేదు. చిరకాల ముంచినను చెడదీ సుగంధ విశేషములను, పొడి య భాగము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడినేయవార నీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గం, గగి సాదు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలదా నెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటికె కలిపినయెడల నా పొగాకంతయును మిక్కిలి పంపకంత మగును.

బుడ్డి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర శబ్ద ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౦-౦

(1189) ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

చిల్లారము:-గురుబసవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

మద్రాసుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

1924 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీనుండి 1924 సం॥

సెప్టెంబరు 30 వ తేదీవరకు అయిన జమాఖర్చులు

జరు	
గతనెల నిల్వ	84 2 5
ఖద్దరు విక్రయం	1047 12 6
ఆంధ్ర ద్దరు బ్యాంకువారినుండి ఋణము	2500 0 0
కదుల్ల విక్రయం	11 4 6
ప్రత్తి విక్రయం	7 7 6
మనిషర్చుల విక్రయం	1 10 0
బాకీల వసూళ్లు	1468 8 5
మొత్తం	5065 18 4

ఖర్చు	
ఖద్దరు కొనుగోలు	1059 1 2
రైలుఖర్చులు	18 14 9
స్టేషనరీ	0 1 6
జీతము	65 0 0
పోస్టేజీ	6 0 0
అద్దకపు ఖర్చులు	78 4 6
చలువ ఖర్చులు	25 6 3
కుట్టుకూలి	14 8 0
ట్రావిలింగ్	0 6 0
ఇండియన్ బ్యాంకు కంపినది	2551 0 0
కదుల్ల కొనుగోలు	22 14 0
ప్రత్తి	5 1 3
గాంధీబోపిలు	10 15 0
బాకీలు	1075 14 6
నిల్వొక్కం	187 6 5
మొత్తం	5065 18 4

గంటి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి,
మేనేజరు 8-10-24.

రాజమండ్రి

(స్వ కీయ వి లేఖ రి)

రామమోహనుని వార్షికోత్సవము

అక్టోబరు 1:- సెప్టెంబరు 27 తేదీన శ్రీరాజారామ మోహనరావులవారి వర్సంత్యోత్సవము శారదా గ్రంథాలయము రాజమండ్రి ప్రార్థనసమాజ్ వీరేశలింగ గ్రంథాలయముల యాజ మాన్యముక్రింద వీరేశలింగోన్నత వారకాలా భవనమందు జరిప బడినది. మ. రా. శ్రీ మల్లెంపూడి అప్పారావుగారధ్యక్షత వహించిరి. ప్రార్థనలతో సభప్రారంభమయినతరువాత అధ్యక్షు డు తనయుపన్యాసము మొదలు పెట్టెను. రామమోహనరావుల వారికాలములో జేతము చాలపాడుగ నుండెననియురామమోహన రాయి వేర్వేరుమతములనుభ్య భ్రాతృత్వ భావము పెంపొందించు టకు చాలచాలుబ డెననియు,సాంఘికదురాచారముల నంతమొం దించుటకు కృషి సల్పెననియు చెప్పిరి. తరువాత నలుగు రుపన్యాసకులు రామమోహనరావులవారు చేసిన పనులను గురించి యు వారిగొప్పతనమును గురించియు మాట్లాడిరి. అధ్యక్షు డు తోవన్యాసమున ఉపన్యాసకులలో కొందరు చెప్పిన విషయ ములను జవాబుచెప్పి రామమోహనరావుల వారిని స్తుతించి రభస ముగించిరి.

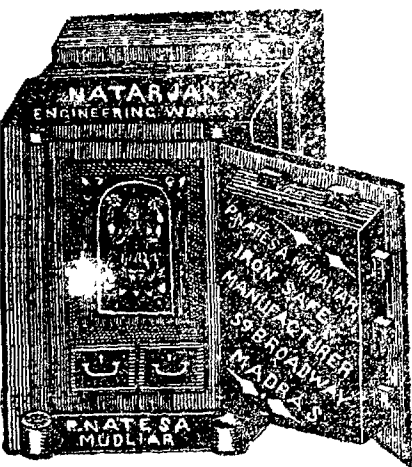
ఆంధ్రజ్యోతిషాలయం

1. బాతకచక్రముయొక్క విశేషముగాని,
  2. పుట్టినతేది, జననకాల ఫలితము (లేక)గంటలుగాని,
  3. మాకు ఉత్తరము(వాయు) సమయము, ప్రస్తుతవయస్సుగాని మాకు పంపినయెడల బాతకవిరూపము, భవము మొదలగు 25 శంకరులు వ్రాసి రు 1-4-0 లకు పంపెదము. పూరా బాతకము ఆయుర్దాయము అఖరువరకు వ్రాగాటకు రు 5 లు అగును. ముందు రు 2-0-0 లు అధ్యక్షు బంపవలెను. ముందు రుగబోవు 1 సంవత్సర ఫలితము వ్రాయుటకు రు 1-4-0 లు అగును. కావలసివారికి పి. పి. గా బంపెదము.
- ఆశ్రమ్ వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురము,
కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము

దృఢమైనది నమ్మకమైనది

యిప్పటినుండి ప్రభుత్వ కార్యములకు తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ లెఖపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాక్టీసింగ్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ లింకు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు
చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైనుమిలుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగ్స్,
నల్లలు, సరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయప్పి వీధి, పెద్దనాయకన్ పేట,
మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జును యిచ్చిన
తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (వాసిన బదులు వ్రాయబడును.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో
నెగరోగమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగరోగము, మెహరోగములు, న్యూత్రాళ్యము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుశలమొనర్చి దివ్యౌషధము.
గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రణామము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.
తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0
మా దివ్యౌషధములు నుప్రసిద్ధమైన డాక్టరులనుండి తయారుచేయబడినవి.
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడినవి.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

ఇలో ఫౌంటేన్ కలము బంగారు స్టేషికలము

అది మేలైనరకము 14 కారెట్ల బంగారుపాళీ కలము.
పొలిపైనయుండు ఇరిడియము, చాలాదృఢపరిగామందును. ఈ
కలమును యేవిధముగానైనను వాడవచ్చును. సిరా బాగుగా
ప్రసరించును. ఈ దినములలో ఫౌంటేన్ కలము ప్రతియొకరి
కిని మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనది గాన ఒక మేలైన ఫౌంటేన్
కలము చతుకలో అందమైనదిగా, తయారుచేయుట యవసర
మయినది.

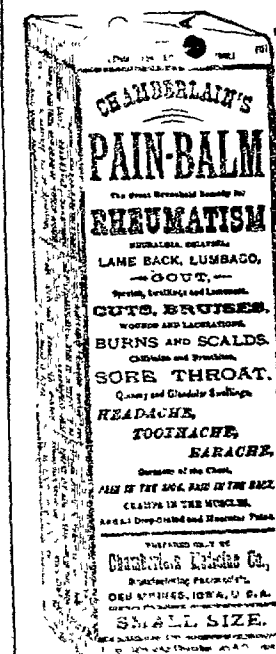
ఈ గుణములన్నియు నీ ఇలో ఫౌంటేన్ కలమునందు గల
వి. ఈ కలమువలె 7-0-1 మాత్రము పోస్టేజియగుగాక.

Sole Importers,
Giri Bros., Triplicane Madras.

త్రికాలఫలప్రదర్శిని

సిద్ధాంతసప్తర్షణమువలన బాతకము లేనివారికైనను,
వార, మాస, వత్సరముల వెంబడిని ఫలములు వ్రాసి
అర్జునుచేసిన వారములోగా సంపదగలము. మీరు పంపు
అర్జును మీ వయస్సు, జన్మనక్షత్రము, లేక యిష్టమును
తొమ్మిది అక్షరములు వ్రాసి, ఖచ్చితముగా మాకు పంప
వలెను. 2 సెల ఫలముకు ఎనిమిది అక్షరాలు మాత్రమే
ఛాన్సేయబడును. అది దాఖలా యిచ్చినవెనుక పంప
బోవు అర్జునులకు రేట్లు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు త్రికాలఫలప్రదర్శిని కార్యాలయ,
కాకినాడ.

చేంబరేన్ గారి
వెయిన్ బామ్
వార నొప్పులు, నడుము
నొప్పి, కాలినగాయములు,
శలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
నరుకులు, చెబ్బలు
మున్నగునవి దీనివలన
తప్పక గుణమగును.

అన్ని బాగాలలో
విక్రయమునకు
33 దొరకును. (1)

చమత్కారగణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము,
విశేషగణితము, మనోగణితము, శ్రేణిగణిత సమస్యలు, చిత్ర
ములు, అర్థమములు, చిట్టములు, చిట్టకట్టములు, యంత్ర
కట్టములు, తమాషాకట్టములు, గణితావధానము గలవు. మంచి
మును, మనోబలమును, తెలివిన కృషిచేయు రహస్యములను
ఇతరచిత్రకట్టము ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన
గణితమునందు దినమాన్వరజ్ఞయో, చమత్కారమును, యంత్రము
తెలిసి ను కలుగును. ప్రతివానిగ్గ నుండుకలపిన పుస్తకము.
దీనివలె 1 య. వి. వి. చార్జి అ రెండు రికతులు ర రెండు.
యెనువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,
(2-18) ఒంగోలు (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

ప్రతాపకస్తూతి మాత్రలు

భూముల సునిశన గలవి
తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అతి
రసము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు,
ఉబ్బసము, కలగా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు
మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రజానాథమునలె పనిచేయును. 8
250 మాత్రల సీసాదు 0-4-0 డజన్ రు2-0-0 వి. వి. అ
పి. రి. వ. లింకు కంపెనీ వెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

దంతచూరము

దంత 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0
ఈ గ్రంథముతో పంపుతోముటవలన చిగుర్లు గట్టినగును.
దీనితోముడి కట్టిన వారికి చిగురులు నొప్పి కట్టించును.
దీనితోముడి కట్టిన వారికి చిగురులు నొప్పి కట్టించును.
అమ్మితాంజనము దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

చెప్పుకంటె ఉపయోగించిచూచుట మంచిది

మెగూరు చందన సబ్బును

ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకోదము

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మామూలు మూలములకు ఇట్లాంటి మూలములు లేవు. మా గొప్పగొప్ప, ముచ్చాము

మంచి తరుణము!

చాలా తాభము

త్వరపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుగూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మా మిల్లు యొక్క బనీనులను చాలానుంది జనులు ప్రవయోగపర్చుచు వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా బెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మా మిల్లువైపున లిప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను చూపూలు యిండియానూలు బనీనులు నూనూ, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నూ 100 డెన్జు ఒకే తూరి ఖరీదు చేసేవారికి పేరేటరమ్మున్నూ యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు గ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

బనీన్సు, జెడవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రవౌజీరీ వింలు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

ఒక గొప్పతప్పు

బుక్స్ 1-కి రూ 2-0-0
వి. డి. ఖర్చులు రూ 6-8-0

రాత్రులందు నిద్రలేదు.
భుజించిన ఆహారము ఒంటపట్టుటలేదు.
రోజుకు రోజు కఠినము పుష్కించుచున్నది.
ఇంట్లను చదుగు పొరుగువారికిని నిద్రలేదు.

దగ్గ, దగ్గ

ఎల్లప్పుడును ఒకటే దగ్గ మొదటిమోతాదు.

అమృతధృతి

లోనికిపోగానే కఠమును దీసివేయుచున్నది.
వెంటనే మందును ఉపయోగించి
స్వస్థపడని యెడల మీదే
గొప్ప తప్పు.

బహుమతి
టిక్కెట్టు నెంబరు
5964
పై నెంబరు టిక్కెట్టు
గలవారు ముందుగా
మారు
వ్రాయవలయును.

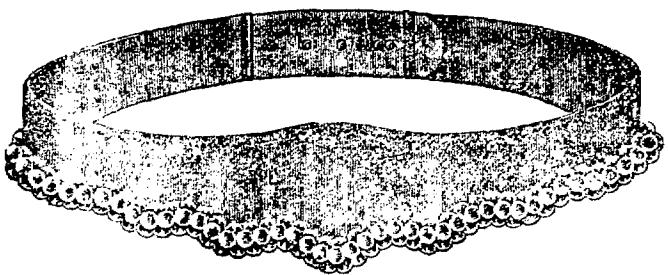
అమృతధృతి

సమస్తవిధములైన లోగములకు బాధలకు
ఒకే మందు.

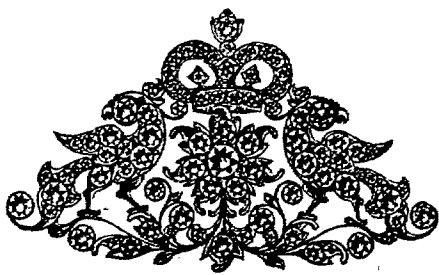
కానుగో ఆండ్ కో,
పరేల్., బొంబాయి.

గడచిన ౩౦ సం. రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచె దినది, నమ్మకమైనది, కల్పితని వెండికి, సవరముబంగారుని శ్రేష్ఠమైన ములుకు, పూచి యివ్వబడును.

సా పితము 1893.

వశ్యద్యాగము 25-45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు
కూలి తరుగుతో సహా రూ 55-0-0

పుష్కరాగములు, పచ్చలు, పట్టెకంపులతో చెక్కిన
వశ్యద్యాగము మోపు 1-కి ధర రూ 250-850 వరకుగలదు

కాశీమాల
1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలదు

అన్నిరకముల వండి, బంగారు, సీమకమలములు, పట్టెకంపులు, పుష్కరాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.
వికంసి చీబిల్ డాన్ ఆండ్ సన్స్, మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు బ్యూయిలర్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చై నాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

హనుమాన్ సబ్బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1277)

దీని సమానమైనది లేదు.

ఎస్. గంగనాధన్ శెట్టి అండు బ్రదర్స్, 12 బండిగుప్పి, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్రరశాల, బెజవాడ.

అన్ని ప్రముఖములు, బుద్ధివంతులు, పట్టి, కాగిత, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కు, బొమ్మలుచేయుట, శివనరీ సామానులు. (1099)

ఎంక్రేవింగు

యన్ టైంస్ ఇండియా లైఫ్ అశూరన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్

హైదరాబాద్ బిల్డింగ్స్ ప్రైవేటు లిమిటెడ్ (1906)

“యన్ టైంస్ ఇండియా లైఫ్ అశూరన్న కంపెనీ” చేయవచ్చు పనిని గురించి కొన్ని వివరాలు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును.” “ఇశూరన్న అబ్జవర్” లంకను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహుళాద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇశూరన్న అండు పై నాన్ పియల్ రికార్డు” లంకను.

కడపటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు ఈ దినక విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

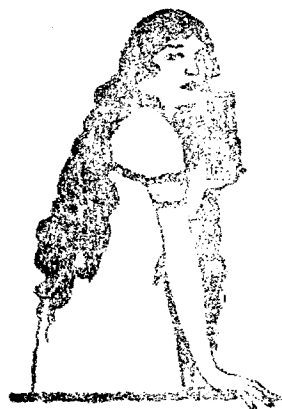
కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు ఫీల్డ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

కామినియానూనె

పెంట్లకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

పెంట్లుకలు దువ్విసపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పొగగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్లుకల కేహద్యమున్నను మాన్చి ఈ విశ్వోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టునలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకవరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

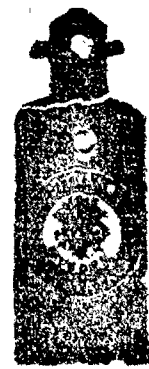

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు పేసికొన్న పదిమం
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదికలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపడెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బహుమతి, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే నంతోషింపుడు!!

ఈ అమృతమైన ఆటోదిల్ బహారు కేవలముగతము మొదటి రకం కన్నా, నుకనుపువు, కచ్చకూరము, అమూల్యము విషములతోను చేర్చు లేదూరుచేయబడినది. హానికరముగ నున్నవలెందుచేయులేదు, పిల్లలకు, వృద్ధులకు, ముగిలినవారి, బాలింతలకు మొదలగు వారందరు అనుసాధనముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడకగినది. 250-800 ముగ్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0 బుడ్డు 6-5 1-4-0 పోస్టుఖర్చు లేదు.

ఈ దిగువ తెలుసుబడినది వధులను తీర్చుక గుంచి గుణ మిచ్చును. తాపా నవోదిన:—సాధారణమైన వ్యర్థములు, చలివ్యర్థములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి నులమిచ్చును. (34 పొట్లములు Xల) పోస్టులు 1-కిరూ 1-0-0.

శివకాంతి త్రైలికము:—చిడ్డలు తీర్చుక కాఫీలో చక్కెరలో అరియలముగా వారి వారి కంటమ్ము ముసరించి కొన్ని బొట్లు తీసుకొనిన నుభిమగా విశేషమగును. కన్నము లేదు. నుకటము, అపహ్వాన వంధరు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

నర్మంగ బలకారి:—కాఫీ, టీ, శోలో మున్నగు సానీతులు కషాహ్వానము తెలుపబడిన గాక ఆశు వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు శో కేహవానంబును వ్యాధులకు పోగొట్టి కులబద్ధమను, లేక ఇకరవ్యాధులకు కారణము. ఆశు కల ద్రవ్యము ఖర్చుచున్నది. డబ్బా 1-కి ధర 0-7-0.

మనః సౌభాగ్య శ్రోంశి:—(బాలింకల పొలికి నర్మకసాదనము లంటిది. వివిధవృక్ష, వివిధవర్త వారికి గానైన కొడుగులు యివ్వగలగున వారి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కప్పుక తగుచున్నది. 20 రులం బుడ్డి 1-కి ధర 1-0-0 594-కి) సాశ్వపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శివారాధునివైద్యశాల, మైసూరు.

తేలుకాటుకకు ఔషధము

ఈ ఔషధము నుపయోగించినతక్షణమే విషమును తీసివేసి, బాధనుపోగొట్టును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0. 1-8 బుడ్లవరకు పోస్టుఖర్చు 0-2-0 రూ 4 లు అద్దానుగా పంపిన ఒక దిజనుబుద్ధుల రహితులైన లేకనే పంపబడును.

RAJVAID SIR BAMANDASJI

KAVIRAJ

152 Harrison Road

Calcutta

ఓ రియంట్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్

అశూరన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి గుంటూరు కుకనగుకమిషన్ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారి రరాభించి యున్నారు.

ఏజంట్లుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

జనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దగురువ్యులు ఉద్యోగిస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1925 వరకు సంవత్సరము

ఈ సం॥ రెమునందు కంపెనీకి యివినరలో వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యుత్తమమున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అశూరన్న కంపెనీకి ప్రపోజ్యును సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మా పో సేబంధము స్థాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:—No 3 South Parade

Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

The Silver King Fountain Pen.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్ర

అన్ని జాతులవారును విషమునునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనడు.

32 ముగ్రలుగల డబ్బా 1-కిరూ 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన వ్యాధులగు ఉదాహరణగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ పార్శ్వ సి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

అన్యతానికైనను

ఆంధ్ర యు ర్షే ది క్ ఫార్మ సి లి మి టెడ్

19 హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడు పోస్టు - మదరాసు. 66 చిక్ వేట, బెంగళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహ రోగ ప్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహగంధు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను కాయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తవ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును సుద్ధిజేయును. ఇందు శతపుష్కాళికము, బంగారము, ముత్యము, నంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు. 20 మాత్రలుగల సీసా 1-టికి రూప 5-0-0. ఔషధముతో గూడ వ్యయమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయిన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0
నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
నూరు రూపాయిలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంట్లు కావలెను.

అంగీకరించిరి! ఆందరును అంగీకరించిరి!! అంగీకరించిరి!!

మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైనది! “నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని అనేక మిత్రుల కిచ్చితిరి. ఇన్ ఫ్లమేంజా, మలేరియా మొలగువాటిచే కనముగా బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన సుఖ మిచ్చినది.” టి. ఇ. ఆండర్సన్, బాటు రోడ్డు, కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.	స్క్విబ్బు గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు. “స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారణి అద్భుతముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉపయోగించినా రందము అది గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు.” జి. జి. షేక్, లోకో డిపార్టుమెంటు, ఏ. అండ్ టి. రైల్వే, అస్సాము.	విడువక ఉండదని మిత్రుడు. “ఇది అద్భుతమైన నివారణి. మలేరియా జ్వరము, ఇన్ ఫ్లమేంజా జ్వరములకు మిక్కిలి సుఖకారిణిని రుజువుచేసింది. ఒకటి లేక రెండుబుట్లు లేక నేను ఎప్పుడును మకాముకు వెళ్లులేదు.” బాసా, టి. ఏ. ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్స్, సానౌరు, బంగా.	కుదుర్పుటకంటె ఆటంకపరచుట మేలు “ఇది ఇన్ ఫ్లమేంజాకే గాక మలేరియా కూడా మంచి సుఖ మిచ్చును మలేరియా రాకుండా ఆటంకపరచుటకై ప్రజలందరును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని విశ్వసనీయత పుక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము” ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. టి., ఇన్ ఫ్లమేంజాహామ్, మైసూరు. మద్రాసు.
---	--	---	--

హిందూ దేశమునందు కుటుంబ ఔషధము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వరనివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లమేంజా, చలిజ్వరము లన్నిటిని

మోసరు. మూడనె సన్ను అండ్ కో.

కెమిస్టులు, క్రాఫార్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్సు, 9, పాప్ హామ్స్ బ్రాడ్వే

ఎవరను కాదనలేరు. “ప్రతివాదపక్షము సాక్షిగూడ స్క్విబ్బు సిద్ధాంతముయొక్క అమృతము, కీర్తిని గడించి వ్యతిరేకభిప్రాయమును యివ్వజాలరు.” జస్టిసు ఎమ్ హెచ్. డబ్ల్యు. హెవార్డు, ఐ. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.	మేలు - పక్షపాతము. “పేటెంటు ఔషధము లనిన నాకు గిట్టదు. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము అన్నివిధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉపయోగించును. మంచిగుణ మిచ్చును.” రెవరెండు ఎమ్. జి. గోల్డ్స్మిత్, హైదరాబాదు. (డక్టర్)	ప్రాకృత్యములు కలియుట “నేను కొంతకాలమునుండి మలేరియా స్క్విబ్బు ఔషధమును తీసికొనుచున్నాను. అది నాకు చాలగుణ మిచ్చినది. కె. సి. మెహతా, క్రైస్టు కళాశాల, కేంద్రాజ్ఞి, ఇండోరా.	నిరాశజేదిన రోగులకు ఆశ గలదు. “మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన ఇద్దరు మిక్కిలి కఠిన స్థితి లో నుండి. వారిని చైతన్యము కూడ చేయి వదలిరి. అయితే స్క్విబ్బు ఔషధము వారికి మంచిగుణ మిచ్చినది” - సి. డి. ఎల్. ప్రయోగ, హైదరాబాదు. (డక్టర్)
--	--	---	---